

asoep ka nagara, saibarat bala noe wirang asal kaboer tina pérang, lakoena sok papalingan. 'Sarta radja ^a ditijoeng pameuntenna, djeung radja djédjeritan, bédas pisanu gētrana: ^b Èh anaking Absalom! Èh Absalom, anaking, anaking!

⁶ 'Toeloj Joab ngadeuheus ka radja, ka djéro imah, sarta oendjoekan kieu: Andjeun poë ijeu geus ngerakenn beugent sakabeh abdi andjeun, noe geus pada ngarahajoekeun pati andjeun poë ijeu, kitoe keneh pati poetra andjeun paméget-istri, sarawoeh pati para garwa

⁶ saréng pati para parékan andjeun; 'da andjeun asih ka noe geuleuh ka andjeun, saréng geuleuh ka noe njaah ka andjeun. Karana andjeun poë ijeu geus nawiskeun, ari para kapala saréng abdi-abdi taja adjina di andjeun; karana simkoering poë ijeu geus térang, manawi Absalom hiroep, démi koering sadaja mah poë ijeu paraeh, didinja béuér koe pangraos

⁷ andjeun. 'Mana ajeuna, mangga geura dangdan, moedoe ka loewar, ngoepahan kana ati abdi-abdi andjeun; karana simkoering soempah démi Pangeran, manawi andjeun hanteu ka loewar mah, peuting éngke saorang ge moal aja noe meuting saréng andjeun; ari kitoe teh matak katjilakaän ka andjeun, ngoengkoelan sadajana katjilakaän anoe ngadatangan ka andjeun ti boeboeré dong-

⁸ kap ka ajeuna. 'Tidinja radja dangdan, gek linggih ^c dina lawang. Gantjang sabala kabeh dibedjaän, kieu pokna: Geuning, radja keur linggih dina lawang; seug sabala kabeh ngadeuheusan ka pajoneun radja.

^a p. 15: 30. ^b p. 18: 33.
^c p. 18: 4, 24.

Démi Israil teja ^a geus kaboer, moeroe sahimah-sahimahn. 'Ari geus kitoe sakabeh djalma patjerewedan di sakabeh kaum Israil, pokna: ^b Nja radja noe ngaloewarkeun oerang ti leungeun moesoeh-moesoeh oerang, sarta nja andjeunna noe ngaleupaskeun oerang ti leungeun oerang Pélisti; démi ajeuna andjeunna ngalolos ti djéro tanah, tina

¹⁰ hal Absalom. 'Ari Absalom, noe koe oerang diminjakan sina njangking oerang teja, paeh dina pérang; démi ajeuna koe naon maraneh repeh bae, teu moelihkeun radja?

^a p. 18: 17. ^b p. 3: 18.

¹¹ 'Tidinja radja Dawoed miwarang ka

^a panghoeloe Sadok djeung ka panghoeloe Abjatar, lahurna: Geura pada misaoer ka kokolot-kokolot Joeda, kieu nja pok: Koe naon maraneh rek pandeuri moelangkeun radja ka gedongna? karana omongan sakabeh oerang Israil

¹² geus datang ka radja, ka boemina. 'Maraneh teh doeloer kami, ^b satoelang-sadaging djeung kami; na koe naon maraneh rek pandeuri moelangkeun radja!

¹³ 'Sarta ka ^c Amasa koedoe misaoer kieu: Maneh teh lainsatoelang-sadaging djeung kami? ^d Moegi kami koe Allah didamel kieu sarta diwoewoehan kieu, oepama maneh teu djadi kapala balad di hareupeun kami sapapandjangna, ngaganti Joab. 'Ari hate sakabeh oerang Joeda koe andjeunna kapéroehkeun, ^e kawas djalma saorang; toeloj ngadjoeroengkeun ka radja, [pihatoerna]: Moegi geura moelih saréng sadajana abdi

¹⁵ andjeun. 'Toeloj radja moelih, sarta dongkap ka ^f tji Jordan. Ari oerang Joeda datang ka Gilgal, leumpang mapagkeun radja, sédja meuntaskeun radja ka tji Jordan. ^a p. 15: 35. ^b p. 5: 1. ^c p. 17: 25.
^d p. 3: 35. ^e Huk. 20: 1. ^f p. 17: 22.

¹⁶ Ari ^a Simi anak Gera, oerang Binyamin ti Baboerim teja, indit gagantjangan, toeloj datang baréng djeung oerang Joeda, mapagkeun radja Dawoed;

¹⁷ 'direudjeungan sareboe djalma oerang Binyamin, ^b kitoe deni Siba, boedjang bangsa Saoel teja, reudjeung anakna lalaki noe lima wélas sarta noe doewa poeloeh badegana teja; beg pada nēroes

¹⁸ tji Jordan ka pajoneun radja. 'Tidinja eretan meuntas, baris meuntaskeun radja sapoetra-garwana, sarta ngalampahkeun naon bae noe pihadeun koe pangraos radja. Brék Simi anak Gera teh méndék ka pajoneun radja, barang geus

¹⁹ meuntas tji Jordan, 'sarta oendjoekan ka radja kieu: Moegi goesti ka abdi oelah ngetangkeun kadorakaän, saréng moegi oelah ngemoetkeun lakoe bengkok, noe koe abdi gamparan dilampahkeun basa poëan goesti sang radja mijos ti Jérusalem teja; moegi-moegi radja

²⁰ oelah njimpén manah. 'Karanten abdi gamparan geus roemaos, jen abdi milampah dosa; tah geuning, abdi dintén ijeu geus dongkap, pangheulana ti saanak-poetoe Joesoep, ijang mapagkeun

- 21 goesti sang radja. 'Ngawangsoel Abisai poetra Séroēja teja, pibatoerna: Naha Simi teh, tina sabab kijeu, moal dipa-
 ehan? ^c da mapan njapa kana lisahan
- 22 Pangeran. 'Demi lahiran Dawood: ^d Eh anak Séroēja! aja pèrkara naon maraneh
 teh ka kami? koetan maraneh poë ijeu
 ka kami dek minangka ^e setan! / karah
 poë ijeu rek aja djalma noe dipaehan
 di Israil? naha kami lain njaho, jen
 kami poë ijeu djadi deui radja, njang-
 king Israil? 'Seng radja ngalahir ka Simi
 teh: ^e Maneh moal dipaehan. Malah
 radja soempah ka dinja. ^a p. 16: 5.
^b p. 9: 2; 16: 1. ^c 2 Moesa 22: 28. ^d p. 16: 10.
^e Mat. 16: 23. ^f 1 Sam. 11: 13. ^g 1 Radj. 2: 8.
- 24 Datang deui ^a Mëpiboset poetoe Sael
 teja, mapagkeum radja; ari eta teh teu
 ngabérésihan soekoena, djeung teu nga-
 goenting djanggotna, sarta teu njeuseuh
 papakanana ti poëan radja angkat tēpi
 ka poëan soemping deui sarta kasala-
 mētan. 'Ari geus kitoe, barang datang
 ka Jëroesalem mapagkeum radja, seug
 radja ngalahir ka dinja: Eh Mëpiboset!
 koe naon maneh hanteu miloe djeung
 25 kami? 'Ari pihatoerna: Noen goesti sang
 radja! abdi teh dibobodo koe poen ba-
 dega; karantēn pikir abdi gamparan:
 Ah, dek ngararangkeun kalde, dek di-
 toempakan, leumpang ka radja; wan-
 26 toening abdi gamparan ngempor. 'Sa-
 malah ^b manehauana ngoepat abdi gam-
 paran ka goesti sang radja; doepi goesti
 sang radja teh ^c sapērtos malaikat Al-
 lah; mangga pidamēl sakoemaha pisae-
 27 eunana koe pangraos andjeun. 'Karan-
 tēn saāhli poen ejang taja deui anging
 djalma lēbēt dihoekoem paeh woengkoel
 di pajoeneun goesti sang radja; kilang
 kitoe diri abdi ^d koe gamparan dilē-
 bētkeun anoe sok dahar sarēng gam-
 paran samedja reudjeung. Djadi abdi
 teh gadoeh hak naon deui, noe mawi
 28 rek sasambat deui ka radja? 'Lahiran
 radja ka Mëpiboset: Keur naon maneh
 ngomongkeun deui pèrkara maneh? pa-
 rentah kami: ^e Maneh djeung Siba pa-
 29 rokeun lahan. 'Pihatoer Mëpiboset teh
 ka radja: Ditjokot kabeh oge koe ma-
 nehanana, mangga bae, sarehna goesti
 sang radja soemping deui ka gēdongna
 sarēng kasalamētan. ^a p. 9: 6. ^b p. 16: 3.
^c p. 14: 17. ^d p. 9: 10. ^e p. 16: 4.
- 31 Datang deui ^a Barsilai, oerang Gilad
 teja, ti Rogēlim; seug meuntas tji Jordan
 reudjeung radja, sēdja ngadjadjapkeun
 32 radja ka peuntaseun tji Jordan. 'Ari
 Barsilai teh geus kolot katjida, oemoer
 dalapan poeloech taoen; sarta ujékapan
 ka radja, basa linggih di Mahanaim
 teja; karana eta teh djalma beunghar
 33 katjida. 'Ngalahir radja ka Barsilai teh:
 Tjik, ēmbah djeung kaoela meuntas, dek
 ditjoekoeupan di kaoela di Jëroesalem.
 34 'Demi pihatoer Barsilai ka radja: Sa-
 baraha deui rejana taoen hiroep poen
 aki, noe mawi aki pingiringeun radja
 35 ka Jëroesalem? 'Ari oemoer poen aki
 dangēt ajeuna dalapan poeloech taoen;
 koemaha aki rek ngabedakeun sae sa-
 rēng awon? sarēng koemaha abdi gam-
 paran pingaraoseun anoe ditēda sara-
 woeh noe diinoem? sarēng koemaha
 aki pingoeppingeun deui kana sowara
 ahli njanji lalaki-awewe? eukeur naon
 abdi gamparan ngariridoe deui ka goesti
 36 sang radja? 'Abdi gamparan sēdja meun-
 tas tji Jordan bae, ngadjadjapkeun radja
 sakēdap; sarēng keur naon radja pi-
 malēseun ka poen aki pamalēs kitoe?
 37 'Abdi gamparan moegi diidinan moen-
 doer, lajang maot di nagara sorangan,
 deukeut koebroer indoeng-bapa. Na-
 nging, salērēsna, toewang koering poen
 Kimham moegi sina meuntas ngiring
 goesti sang radja; nja eta mangga pi-
 damēl sakoemaha pisaeunana koe pang-
 38 raos andjeun. 'Ari lahiran radja: Hade,
 Kimham dek dibawa meuntas, sarta
 koe kaoela dek dipilampah sakoemaha
 pihadeunana koe pangraos ēmbah; sarta
 naon bae noe koe ēmbah rek dipenta
 ka kaoela, koe kaoela tangtōe dilakonan.
 39 'Kēbat djalma sakabeh meuntas tji Jor-
 dan; ana radja geus meuntas, seug radja
 njijoeun ka Barsilai, sarta dibērkahan;
 toeloer moelang ka ēnggonna. ^a p. 17: 27.
- 40 Ari radja meuntasna ka Gilgal, sarta
 Kimham teja ngiring meuntas; djeung
 sabala Joeda kabeh meuntaskeun radja.
 41 kitoe keneh saparo bala Israil. 'Boe-
 roeboel sakabeh oerang Israil ngada-
 reubeusan ka radja, sarta aroendjoekan
 ka radja: Koe naon andjeun dipaling
 koe doeloer-doeleer koering, oerang Joe-
 da, bari seug meuntaskeun radja sa-
 poetra-garwana ka tji Jordan, sarēng

sadajana djalma Dawood noe ngiring?

- 42 'Ngadjawab sakabeh oerang Joeda ka oerang Israil teh: Sabab radja ka kaoela pernah baraja; naha maneh mana panas koo hal perikara kitoe? karah kaoela baranghakan kadaharan radja, 43 atawa radja masihan ka kaoela? 'Nembalan oerang Israil ka oerang Joeda teh, kijeu pokna: Kaoela mah boga sapoeloeh bagian ka radja, kitoe kenel ka Dawood kaoela ngaleuwihan ti maneh; na koe naon maneh njoemahkeun ka kaoela? karah lain kaoela noe ti heula ngomong, dek moelangkeun radja kaoela! Dëmi omongan oerang Joeda heuras ti batan omongan oerang Israil.

PASAL 20.

- Parëng di dinja aja hidji djalma bangkawarah, ngarauna Seba anak Bikri, oerang Binyamin; eta seg nioep sangkakala, bari ngomong: 'Oerang mah teu boga docoeman ka Dawood, sarta teu boga milik ka anak Isai teh; geura 2 balik, Israil! sabimah-sabimahna. 'Broel sakabeh oerang Israil indit ti poengkoereun Dawood, pada noeroet ka Seba anak Bikri teja; tatapi oerang Joeda mah ngaraketan ka radjana, ti tji Jordan tepi ka Jérusalem. a 1 Raj. 12: 16. 3 'Ari Dawood soemping ka gedongna, ka Jérusalem. Tidinja radja njandak 'eta sapoeloeh parëkan, noe ditilarkeun baris ngadjaga gedong teja, dipernahkeun dina hidji imah noe didjaga, sarta ditjoekoeupan, tatapi hanteu dilëbëtan; pada dikërëm tepi ka poënanana paeh, hiroepna rarandaan. a p. 16: 21. 4 'Toeloeh radja nimbalan ka Amasa: Kami panggoempoelkeun oerang Joeda sadjéro tiloe poë, seg maneh koedoe 5 djonghok di dijeu. 'Bral Amasa leumpang, ngoempoelkeun oerang Joeda; tatapi Amasa teh lila tina mangsana, noe 6 ditangtoskeun ka dinja teja. 'Seug Dawood nimbalan ka Abisai: Ajeuna eta Seba anak Bikri teh meureun njilakeun ka oerang alah batan Absalom; maneh geura njokot abdi-abdi goesti maneh, seg oedag soesoel, bisi eta teh manggih nagara rarengreug, sarta ngarahajoekeun maneh ti panon oerang. 7 'Toeloeh boedal djalma Joab, kitoe deui 'djoeroe këtök dijeung djoeroe loempat,

- sarta sakabeh djalma prawira, pada ngiring Abisai; boedalna ti Jérusalem, dek ngoedag njoesoel Seba anak Bikri 8 teja. 'Barang eta teh nepi ka batoe gedé noe di Gibon, seg Amasa amprok ka hareupeunana. Ari Joab make badjoe disaboekan, sarta ti loewarna njoengkëlang pëdang, dipageuhan dina tjangkengna, sarta disarangkaan; ana ma- 9 djoe, pëdangna morosod. 'Pok Joab misaoer ka Amasa: Adi koemaha, damang! sarta Joab leungeunna ti katoehoe newak djanggot Amasa, sigana dek njioem. 10 'Ari Amasa teu ijatna kana pëdang noe keur ditjékël koe Joab, 'pek ditoeblëskeun ka beuteungna, datang ka pendjitna amboeradoel kana taneuh, hanteu koengsi dipindo; toeloeh bae paeh. Heng Joab dijeung Abisai sadereknna këbat ngoedag, njoesoel Seba anak Bikri teja. 11 'Aja hidji djalma, boedjang Joab, nangtoengan Amasa, sarta ngomong kijeu: Saha-saha noe soeka ka Joab, dijeung saha-saha noe anoet ka Dawood, geura 12 noetoerkeun Joab! 'Dëmi Amasa teh keur goegoelingan dina gëtil di tengah djalman gedé. Ana katendjo koe eta djalma, 'jen sakabeh bala ngarandëg, seg koe manahanana Amasa teh tina djalman gedé dipindahkeun ka këbon, bari diroengkoepan sakali koe simboet, sapedah nendjo sakoer noe datang ka 13 lëbah dinja ngarandëg. 'Barang geus diuueuhkeun ti djalman gedé, sakabeh djalma toeloeh noetoerkeun Joab, ngoedag njoesoel Seba anak Bikri teja. 14 'Ari Joab teh ngambah sakabeh kaom Israil, tepi ka Abel dijeung ka Bet-Maaka, sarta satanah Berim; seug eta ge karoempoel, sarta daratang, noetoerkeun Joab. 15 'Dëmi geus darongkap, toeloeh dikëpoeng di Abel Bet-Maaka teja, sarta nagara teh dilingkoengan koe benteng, ngadingding deukeut koeta loewar: dijeung sakabeh bala noe ngarendjeungan Joab ngaroeksakkeun koeta, soepaja sina 16 roeboeh. 'Aja hidji aweue pintër, ngagëro ti djëro nagara: Darengekeun! darengekeun! hatoerkeun ka Joab: Moëgi geura ngadeukentan ka dijeu, koering 17 aja pihatoereun ka andjeun. 'Toeloeh Joab ngadeukentan ka dinja. Pok aweue teh naros: Andjeun teh Joab! Walounana: Énja kami. Seg mihatoer ka

- andjeunna: Moegi kërsa ngadangoekun pibatoer abdi gamparan. Ari saorna: 18 Heg kami ngadenge. 'Toeloj mihatoer, kijeu pibatoerna: Baheula mah sok ngaromong, kijeu pokna: Koedoe nanjakeun heula ka Abel; dimana gens kitoe, poeto- 19 toes. 'Koering teh kalébèt noe soeka rapih saréng noe satoehoe di Israil; doepi andjeun ngersakeun machan hidji nagara, noe djadi iboe di Israil; koe naon andjeun kërsa ngabasmu kagoengan 20 Pangeran? 'Ngawalon Joab, kijeu walongnana: Palijas teuing, palijas teuing kami teh dek ngabasmu atawa dek ngaroeksak! 'Lain kitoe perkarana; énjana mah aja hidji djalma ti pigoenengan Epraim, ngaram Seba anak Bikri, ngamangkeun leungeunna ka radja, ka Dawoed; eta bae selehkeun, tangtue kami moelang ti ijeu nagara. Pioendjoek awe- 21 we teh ka Joab: Mangga, hoeloen aengke dialoengkeun ka andjeun tina koeta. 22 'Tidinja awewe teh ngadatangan ka djalma noe loba djeung kapintèranana: pek Seba anak Bikri teh koe maranehanana ditilas hoeloen, bari seug dialoengkeun ka Joab. Toeloj Joab^a ni-joep sangkakala, geus kitoe boebar ti eta nagara, balik sahimah-himahna. Ari Joab moelih ka Jérusalem. ka radja. a p. 8:18. b 1 Eadj. 2:5. c p. 2:23. d p. 18:16.
- 23 Ari^a Joab teja njékél sakabéh balad Israil, djeung Bénaja poetra Jojada njangking djoeroe këtök djeung djoeroe 24 loempat. 'Ari^b Adoram njangking padjég, djeung Josapat poetra Ahiloed djadi papatih. 'Ari Sėja noe djadi mantri toel- 25 sarta, sarta Sadok djeung Abjatar djaradi panghoeloe. 'Samalah Ira, oerang Jair, djadi kaparék Dawoed. a p. 8:16. b 1 Eadj. 4:6.

PASAL 21.

Ari keur djaman Dawoed hidji mangsa patjéklik, meunang tiloe taoen, hanteu loewang taoen; toeloj Dawoed noe- 1 noehoen ka pajoeneun Pangeran. Ari timbalan Pangeran: Pangkitoe teh tina sabab Saoel djeung tina sabab bangsana noe hoefang géti, pedah Saoel machan 2 oerang Gibon teja. 'Tidinja oerang Gibon teh koe radja disaoer, sarta dilahiran. (Ari oerang Gibon teja lain kasoep bangsa Israil, énjana mah kasoep

sesa oerang Emor, tatapi koe oerang Israil baheula^a dipangsoempahkeun; démi Saoel ngersakeun machan ka dinja, tina goemati Saoel ka oerang Israil 3 djeung oerang Joeda.) 'Lahiran Dawoed ka oerang Gibon teh: Tjik, kami koemaha nja pilampabeun ka maraneh! sarta naon pisarateunana kami njijeun karapihan, sangkan maraneh ngabér- 4 kaban kana kagoengan Pangeran? 'Pioendjoek oerang Gibon teh ka andjeunna: Ari ménggahing Saoel saréng bangsana teja, b simkoering teu wénaung nampa émas-perak, saréng teu wénaung machan saha-saha oerang Israil. Lahiranana deui: Na koemaha pirémpoeg maraneh, hal pilampabeun kami ka maraneh teh? 'Pioendjoekna ka radja: Ari 5 ménggahing eta djalma noe mejakkeun simkoering, saréng aja angkanan noempoeurkeun simkoering sadaja, oelah simkoering djoengkeréng dina sawéwéng- 6 kèran Israil teja: 'eta, noen kakasih Pangeran! simkoering moegi dipaparin toedjoeh djalma laki ti anak-poetoe- 7 na, c bade digaranteng pajoeneun Pangeran, d di Giba, nagara Saoel. Ari lahiran radja: Hade, koe kami dibere. 7 'Démi radja wélaseun ka Mëpiboset, poetra Jonatan, anoe poetra Saoel teja, f tina hal soempah ka Pangeran, anoe di antara andjeunna doewaan, nja eta di antara Dawoed djeung Jonatan poe- 8 tra Saoel. 'Tidinja radja njandak anak f Rispa poetra Aja, doewa sarta laki, noe koe eta didjoeroekeun pikeun Saoel; nja eta Armoni djeung Mëpiboset; kitoe deui anak Mikal poetra Saoel, lima sarta laki, noe koe eta didjoeroekeun pikeun Adriel poetra Barsilai, 9 oerang Mëhola; 'heug diselehkeun ka leungeun oerang Gibon; pek koe eta digaranteng di goenoeng, di pajoeneun Pangeran; toedjoehanana pae babaréngan; ari dipaeahanana mënèran oesom diboeat, ninggang mimitina, keur mitëmbéjan diboeat gandroeng. 'Tidinja 10 Rispa poetra Aja teja njokot karoeng, diamparkeun pikeun dirina dina batoe karang; ti barang mitëmbéjan diboeat tépi ka majit kahoedjanaan ajana di dinja; sarta koe Rispa teu dibikeun ti beurang aja manoeek awang-awang eunteup ka darinja, atawa ti peuting

- 11 aja sasatoan tégál. 'Aja noe ngoeninga-
kouu ka Dawood eta lampah Rispa
poetra Aja, oeroet parékkan Saoel teja.
12 'Toeloj Dawood angkat, sarta njandak
toelang-toelang Saoel djeung toelang-
toelang Jonatan poetrana, ti priboemi Ja-
bes bilangan Gilad, ^a beunang eta maling
ti pasar Bet-San, énggonna digarantoeng
koo oerang Pélísti, basa poéan oerang
Pélísti ngelehkeun Saoel di Gilboa teja;
13 'seug eta toelang-toelang Saoel djeung
toelang-toelang Jonatan poetrana teh
koe andjeunna ditjandak ti dinja; djeung
deui dikompoeulkeun toelang-toelang
14 djalma noe digarantoeng teja. 'Tidi-
nja eta toelang-toelang Saoel djeung
Jonatan poetrana dikoeboer di tanah
Binyamin, di nagara Sela, dina pakoe-
boeran Kis, rana Saoel teja; satim-
balan radja dilampahkeun. ^a Sanggeus-
na kitoe panéda eusi tanah koe Allah
ditarima.

^a Jos. 9:19, 20. ^b 4 Moesa

35:31. ^c 4 Moesa 25:1. ^d 1 Sam. 15:31. ^e 1 Sam.

20:16. ^f p. 3:7. ^g 1 Sam. 31:12. ^h 4 Moesa

35:33; p. 24:25.

- 15 Hidji mangsa oerang Pélísti mérangan
deui ka Israil. Bral Dawood djéngkar,
diiring koe abdi-abdina, pek mérangan
ka oerang Pélísti, sarta Dawood dong-
kap ka loengse. 'Ari Isbi-Bénob, noe
kaásoep anak Rapa, ^a toembakna tiloe
ratoes sekel tambaga beuratna, sarta
njoren pédang weuteuh, eta nijatna ma-
ehan Dawood. 'Tatapi ^b Abisai poetra
Séroaja noeloeng ka andjeunna, sarta
njabét eta oerang Pélísti, bari dipaehan
sakali. Harita djalma Dawood saroem-
pah ka andjeunna, kijeu pokna: Andjeun
oelah njaréngan deui ka koering sadaja
angkat pérang, soepaja andjeun oelah
mareumkeun damar Israil. ^a 1 Sam. 17:7.
^b p. 23:18.

- 18 Ari geus kitoe, sanggeusna ti dinja
aja deui pérang djeung oerang Pélísti,
di Gob. Harita ^a Sibkai, oerang Hoesa,
maehan Sap, noe kaásoep anak Rapa
keneh.

^a 1 Bab. 20:4; 27:11.

- 19 Geus kitoe pérang deui di Gob djeung
oerang Pélísti. Pek ^a Elhanan poetra
Jaäre-Origim, oerang Bet-Lehem, maehan
Goljat, oerang Gat, noe bahoe toem-
bakna kawas pihanean.

^a 1 Bab. 20:5.

- 20 Geus kitoe pérang deui di Gat. Aja
hidji djalma djangkoeng, sarta ramo

leungeunna djeung ramo soekoenana gé-
nép-génép, opat likoer rejana; eta ge
anak Rapa keneh. 'Nja eta ^a ngabina-
keun ka Israil; pek dipaehana koe Jo-
natan, ^b poetra Sima, noe saderek Da-
wood teja. 'Eta opatanana teh anak
Rapa, di Gat; sarta pada roeboeh koe
panangan Dawood djeung koe leungeun
abdi-abdina.

^a 1 Sam. 17:10. ^b p. 13:2.

PASAL 22.

Tidinja Dawood ngoendjoekkeun ka
Pangeran ^a oengélna ijeu poepoedjian,
keur mangsa andjeunna koe Pangeran
geus dileupaskeun ti leungeun sakabéh
moesoeuna, sarta ti panangan Saoel.
2 'Ari pioendjoekna: Pangeran teh nja
batoe tjadas, nja benteng koering, sarta
noe ngarahajoekkeun ka koering. 'Allah
teh batoe karang koering; di andjeunna
koering njalindoeng; kèpéng koering
sarta tandoek kasalametan koering;
koeta koering noe loehoer, sarta pamoe-
roean koering; Djoeroe-salamet koering,
noe njalametkeun koering tina pang-
nija. 'Koering sédja sasambat ka Pa-
ngeran, anoe lajak dipoedji; tangtöe
koering disalametkeun ti moesoeb-moe-
soeh koering.

^a Djab. 18.

3 Karana koering kalingkoeng koe om-
baking maot, waloenganing katiwasan
ngareureuwas ka koering. 'Eta koering
karingkoes koe talining énggon noe paeh,
4 kapapag koe ridjéting maot. 'Dina keur
soekér koering njöleok ka Pangeran,
nja koering sasambat ka Allah koering;
seug andjeunna ti djéro kabahna nga-
makboel sowara koering, panjambat koe-
ring dongkap ka tjépilna.

5 Dér boemi teh gendjlong, nja oja;

dasar langit aringgeung, nja garendjlong;

6 sarehing andjeunna béndoe. 'Ngéboel ha-
seup ti pangamboengna, sarta seuneu
ti djéro bahamna ngahakan, roehak ra-
roehaj ti eta. 'Seug andjeunna ngadeng-
dekkeun langit, djoet loengsoer; sarta
7 angkeub handapeun dampalna.

8 Noe dititihan koe andjeunna nja moe-
karabin, bér hibér; sarta katembongna
12 toenggang djangdjang angin. 'Ari poék
koe andjeunna sakoebéngna didjadikeun
saoeng, hoeroenan tjai, méndoenging la-
ngit. 'Tina sorot pajoeneunana raroehaj
roehak seuneu.

- 14 Pangeran ti langit ngajakeun goeloe-
doeg, noe Langkoeng Agoeng moenggal
15 ngagéntra. 'Andjeunna ngaleupaskeun
djamparing, seug eta dipabaléntjarkeun;
16 koe kilat pada digoedjroedkeun. 'Beh
tembong dasaring laolet, sarta katara pa-
démén djagat, tina panjeuseul Pangeran,
tina angining napas pangamboengna.
- 17 Pangeran ti manggoeng miwarang,
kék koering ditjandak, dihandjatkeun
18 ti tjai gède; 'dileupaskeun ti moesoch
koering noe bédas, ti noe gareuleuh ka
koering; karana pada kawasa batan koe-
19 ring. 'Eta teh ngaronom ka koering
keur poéan koering balahi, tapi Pange-
20 ran djadi pangladjér koering. 'Sarta
koering dibidjilkeun ka noe léga; eta
koering koe andjeunna didjait, sabab
soekaeun ka koering.
- 21 Pangeran teh malés ka koering noe-
roetkeun kabéhéran koering; noeroet-
keun kabérésihan leungeun koering moe-
22 langna ka koering. 'Karana koering nges-
tikeun djalan Pangeran, sarta teu doraka
23 moengkir ka Allah koering. 'Karana
sadajana boekoemna aja di hareupeun
koering, sarta ti pikoekoehna koering
24 teu njingkir-njingkir. 'Estoe koering teh
satéménna ka andjeunna, sarta koering
ngaraksa maneh ti pidorakaen koering.
- 25 Mana Pangeran ka koering moelang
noeroetkeun kabéhéran koering, noe-
roetkeun kabérésihan koering di pajoe-
26 neun sotjana. 'Ka noe heman, andjeun
nawiskeun mantén heman; ka djalma
satéménna, andjeun nawiskeun mantén
27 satéménna; 'ka noe bérésih, andjeun
nawiskeun mantén bérésih; déni ka noe
bengkok mah, andjeun nawiskeun man-
28 tén tibalik. 'Ari oemat noe kabalang-
sak koe andjeun disalamétkeun; doepi
sotja andjeun neutep ka noe loehoer,
tinangtos dika-handapkeun.
- 29 Sajaktosna, Pangeran! andjeun teh
damar koering; saréng Pangeran noe
30 nérangkeun poék koering. 'Karantén sa-
réng andjeun koering ngadoepak bari-
san; koering disaréngan Allah koering,
ngaloentjatan pagér tembok. 'Ari Allah
31 teja sampoerna djalanana; pangandika
Pangeran beunang ngabésot; andjeunna
teh minangka képéng ka sakoer noe
njalindoeng ka andjeunna.
- 32 Karana saha deui Allah, djaba ti

- Pangeran? djeung saha deui batoe ka-
33 rang, djaba ti Allah oerang? 'Allah teja
benteng koering noe santosa; sarta noe
satéménna koe andjeunna ditoejoen dina
34 djalanana. 'Soekoe koering koe andjeun-
na disaroewakeun djeung méntjék, sarta
koering koe andjeunna disina nangtoeng
35 di énggon koering noe laloehoer. 'Ari
leungeun koering koe andjeunna diwoe-
rock pérang, moenggah leungeun koe-
ring bisa méntang gondewa tambaga.
- 36 Malah andjeun ka koering maparin
képénging kasalamétan andjeun, saréng
koe kasabaran andjeun koering dia-
37 goengkeun. 'Koering ti handap koe an-
djeun didjémbaran baris ngalengkah,
saréng pigeulang soekoe koering hanteu
tidjalikeuh.
- 38 Koering ngoedag moesoch-moesoch
koering, saréng pada ditoempoe; geus
39 seép, kakarek koering wangsoel. 'Koe
koering dibejakkeun, saréng diparing-
géskeun, moenggah teu méntjat deui;
pada ngadjopak ka handapeun soekoe
40 koering. 'Karantén koering koe andjeun
disaboeuan kasantosaan baris pérang;
noe ngamoesoch ka koering koe andjeun
pada ditoendoekkeun ka handapeun koe-
41 ring. 'Ari satroe koering koe andjeun
disina noekang ka koering, sangkan noe
gareuleuh ka koering koe koering di-
42 basmi. 'Eta teh alak-ilik, tapi taja noe
noeloeng; ret ka Pangeran, tapi hanteu
43 diwalon. 'Pek koe koering diboekoek-
keun sapértos pélédoeging taneuh; koe
koering pada diléjék, disingrajkéun, sa-
pértos leutaking loeloeroeng.
- 44 Malah koering koe andjeun diraba-
jokeun ti sadajana padoe rahajat koe-
ring; toer koering koe andjeun diraksa,
didjadikeun loeloegoe oerang kapir;
45 bangsa noe tadina teu kaoninga koe
koering, seug ngawoela ka koering. 'Djal-
ma nagara lijan taraloke ka koering
poera-poera; tjeulina kakarek ngadenge
bedja, seug bae naroeoet ka koering.
- 46 'Djalma nagara lijan lalampes, sarta
goemétér bidjil ti koeta-koetana.
- 47 Pangeran teja djoeménéng; sarta sa-
gala poedji ka Batoe karang koering;
djeung sing diagoengkeun Allah, karang
48 kasalamétan koering; 'nja eta Allah,
noe mangmaléskeun koering, sarta noe
naloekkeun bangsa-bangsa ka handapeun

49 koering; 'noe ngaleupaskeun koering ti satroe-satroe koering; toer koering koe andjeun dilooherkeun ti sakoer noe ngamoesoeh ka koering; eta koering koe andjeun dilooepoetkeun ti djalma noe nguujaja.

50 Koe perkawis eta koering sêdja ha-toer noehoen ka andjeun, Pangeran! di sagala bangsa kapir; sarêng sêdja
51 moedji ka padjénengan andjeun, 'noe maparin kasalametan gède ka radjana, sarêng midamél kañsihan kana lisahan andjeunna, nja ka Dawoed sarêng ka toeroenanana, langgèng salalamina.

PASAL 23.

Sarta nja ijeu lahiran Dawoed anoe Spanganggeusan. "Ijeu woeroek Dawoed anak Isai, nja woeroek djalma noe diadégkeun lochoer, lisaban Allah Jakoeb, toer matak rêsep dina djaboer
2 Israil: 'Iloh Pangeran ngandika lantaran kaoela, sarta lahiranana aja dina biwir
3 kaoela. 'Timbalan Allah Israil, ka kaoela ngandika Batoe karang Israil: Mêngko aja noe njangking kawasa ka bangsa manoesa, noe adil; njangkingna kawasa
4 kalawan sijeun koe Allah. 'Nja eta saibarat ngagébraj beurang, bidjil sara-
5 ngenge, isok taja mega; tina sorot mantas hoedjan bidjil djoedjoekeutan tina
6 boemi. 'Saestoena lain kitoe bangsa kaoela di Allah; parandene andjeunna ka kaoela ngadamél pèrdjangdjan langgèng, geus diatoer sadajana sarta ditèpkeun. Estoe eta teh sakabeh kasalametan djeung sakabeh kasoekañn kaoela, sanadjan koe andjeunna tatjan didjadikeun.
7 'Demi noe balangkawarah mah kabeh ge bakal saibarat tjoetjoe koe geus dipitjeun; karana teu beunang ditjabak
8 koe leungeun; 'ari djalma noe dek ngaragap ka dinja, make beusi djeung bahoe toembak; sarta bakal didoeroek koe seuneu di énggonna, datang ka bejakna.

a 4 Moesa 24: 3.

8 Nja ijeu "ngaran djalma prawira kagoengan Dawoed: Joseb-Basebet, oerang Tahkémou, loeloegoe para satrija; nja eta Adino, oerang Esen, "noe ngalawan djalma dalapan ratoes, kasabèt sapisan.
9 'Sanggeus eta teh Elasar poetra Dodo, poetra oerang Ahoah, kañsoep djalma prawira noe tiloe, noe reureudjeungan

djeung Dawoed keur basa ngaharina-
keun ka oerang Pèlisti, noe karoem-
poel di dinja sêdja pérang, sarta oerang
10 Israil geus arijang. 'Eta teh dangdan, pek njabétan ka oerang Pèlisti, datang ka tjape leungeunna, djeung leungeunna rakét kana pédang; djadi Pangeran ngadamél kasalametan gèdèdina poe harita; ari bala teh baralik ngiring eta, ngan
11 kari ngarajah bae. 'Sanggeus eta teh Samma poetra Age, oerang Harar. Hidji mangsa oerang Pèlisti karoempoe baris; ari di énggon eta aja saloewoek kèbon, pinoeh koe katjang beureum; toeloj bala teh kaboer ti hareupeun oerang
12 Pèlisti. 'Demi eta teja tagén dina téngah eta saloewoek kèbon, dirahajoekeun, sarta njabétan ka oerang Pèlisti; djadi Pangeran ngadamél kasalametan gède pi-
13 san. 'Aja djalma tiloean, kañsoep noe tiloe poeloeh loeloegoe, bral arindit, toeloj daratang ka Dawoed, 'ka goeha Adoelam teja, keur oesoem diboewat; harita barisan oerang Pèlisti keur masang-
14 grahan di lébak Répaim. 'Mangsa eta Dawoed aja di benteng, sarta harita aja patrol oerang Pèlisti di Bet-Lehem.
15 'Toeloj Dawoed datang kahojong, lahirna: Saha ka kami pimereéun nginoem tjai ti soemoer Bet-Lehem, noe di la-
16 wang nagara? 'Gantjang noe tiloe djalma prawira teja nobros pasanggrahan oerang Pèlisti, pek nimba tjai ti soemoer Bet-Lehem, noe di lawang nagara; seug dibawa, toeloj disanggakeun ka Dawoed; tatapi Dawoed teu kersaenn ngaleueut tjai eta, tjoer bae koe andjeunna ditjitjikeun bade ka Pangeran,
17 'bari ngalahir: Palijas teuing koering teh, Pangeran! dek milampah kitoe. Naha koering dek nginoem gètih ijeu djalma-djalma, noe laleumpang naroeheun njawana? Mana teu kersaenn ngaleueut. Kitoe lampah eta tiloe djalma prawira
18 teja. 'Aja deui "Abisai, saderek Joab, poetra Séroeja teja; nja eta djadi loeloegoe noe tiloean; hidji waktoe eta teh molahkeun toembakna ka djalma tiloe ratoes, pada kasabèt, sarta eta teh kongas
19 di noe tiloean. 'Di noe tiloean teja eta noe kaadjenan, malah djadi kapalana; ngan kana tiloean noe tadi mah teu
20 népi. - 'Aja deui Bénaja, poetra Jojada, anoe poetra djalma gagah, asal ti

nagara Kabsel, ahengkalakocanana; hidji waktœ eta teh maehan noe doewa [anak] Ariël, di Moab; djeung hidji waktœ eta teh toeroen, pek maehan hidji singa di têngah lombang, keur oesoem sal-
 21 djoë. 'Kitœ deni maehan hidji oerang Mésir, djalma tanggihgoel; ari leungeun oerang Mésir teh njékël toembak, tatapi Bënaja njampeurkeun ka dinja ngan mawa iteuk; pek toembak dirêboet ti leungeun oerang Mésir teh, bari seug di-
 22 paelan kœ toembakna sorangan. 'Kitœ lampah Bënaja poetra Jojada teh, sarta eta teh kongas di noe tilœ djalma pra-
 23 wira. 'Di noe tilœ poelœh teja nja eta noe kaadjenan, ngan kana tilœan noe tadi mah teu nêpi. Ari Bënaja teja kœ Dawœd diangkat njékël djagaba-jana. a 1 Bab. 11: 10. b 1 Mak. 3: 31. c 1 Sam. 22: 1. d p. 2: 18. e p. 8: 18.

24 * Asahel, saderek Joab teja, kaasoep noe tilœ poelœh; aja deui Elhanan poe-
 25 tra Dodo, ti Bet-Lechem; 'Samma, oerang Harod; Erika, oerang Harod; 'Heles, oerang Pelet; Ira poetra Ikes, oerang
 26 Tékoa; 'Abiêser, oerang Anatot; Më-
 27 boenai, oerang Hoesa; 'Salmon, oerang Ahoah; Maharai, oerang Nêtopa; 'Heleb poetra Baana, oerang Nêtopa; Itai poe-
 28 tra Ribai, ti Giba, nagara oerang Bin-
 29 yamin; 'Bënaja, oerang Piraton; Hidai ti waloengan Gaas; Abi-Albon, oerang
 30 Arba; 'Asmawet, oerang Barahoem; 'Eljahba, oerang Saalbon; poetra Jasen;
 31 Jonatan; 'Samma, oerang Harar; Abi-
 32 am poetra Sarar, oerang Harar; 'Elipe-
 33 let poetra Ahasbai, anœ poetra oerang Maaka; Eliam poetra Ahitopel, oerang
 34 Gilou teja; 'Hesrai, oerang Karmel; Pa-
 35 urai, oerang Arab; 'Jigal poetra Natan,
 36 ti Soba; Bani, oerang Gat; 'Selek, oerang Amon; Naharai, oerang Berot, toe-
 37 kang mawa pakarang Joab poetra Së-
 38 roeja teja; 'Ira, oerang Jeter; Gareb,
 39 oerang Jeter; 'Oeria, b oerang Het; djoemilah tilœ poelœh toedjoeh.

a p. 2: 18. b p. 11: 3.

PASAL 24.

Tidinja * Pangeran djadi bëndœ b deui ka Israil; seug ngangsonan Dawœd ka Israil, timbalanana: Hajœ, milang
 2 Israil djeung Joeda. 'Toelœj radja mar-
 entah ka Joab, kapala balad anœ di

andjeunna: Maneh geura ngaronda sa-
 kabeh kaom Israil, ' ti sêmêt Dan tœpi ka Berseba; koedœ ngaloris djalma-
 djalma, sangkan kami njaho bilangan
 3 djalma-djalma. 'Ari pioendjoek Joab ka radja: Moegi-moegi kœ Pangeran, Allah andjeun, saña-ajana djalma-djalma di-
 woewœhan saratoes patikôlaneun, sa-
 rêng sing katingal kœ sotja goesti sang
 radja; nanging kœ naon noe mawi
 goesti sang radja ngêrsakeun përkawis
 4 kitœ? 'Dëmi pilahir radja njilœpkeun ka Joab djeung ka para kapala balad. Toelœj Joab djeung para kapala balad
 teh ka loewar ti pajoeun radja, rek ngaloris djalma-djalma bangsa Israil.
 5 'Tidinja mareuntas tji Jordan, seg ma-
 sanggrahan di Aroër, ti katoelœcœun nagara, noe di têngah waloengan Gad,
 6 sarta nêpi ka Jaser. 'Toelœj darongkap ka Gilad sarta ka tanah Tahtim-Hodsi; seug darongkap ka Dan-Jaân, sarta ka
 7 sakoeriling nagara Sidon. 'Tidinja da-
 rongkap ka Tiroes, nagara reugreug, sarta ka sakabeh nagara oerang Hiwi
 djeung oerang Kanaân; ari brasna ka tanah Joeda, sabeulah ti kidoel, nja eta
 8 ka Berseba. 'Kitœ ngarondana sakoe-
 riling tanah; ari geus meunang salapan boelan doewa poelœh poë darongkap
 9 deui ka Jérœsalem. 'Tidinja Joab ka radja njanggakeun bilangan lorisn djal-
 ma-djalma; ari Israil nja dalapan kœti djalma përkosa noe njikêp pëdang, sarta
 oerang Joeda aja lima kœti djalma.

a 1 Bab. 21: 1. b p. 21: 1. c p. 17: 11.

10 Toelœj Dawœd * ratoeg manahna sanggeusna milang djalma-djalma teh. Pok Dawœd oendjoekan ka Pangeran:
 b Abdi teh langkoeng-langkoeng uja dosa migawe kitœ; nanging ajeuna, noen Pangeran! moegi-moegi dileungitkeun eta kadorakaân abdi gampang; karau-
 tén abdi teh langkoeng-langkoeng uja
 11 teu poegoeh lampah. 'Barang Dawœd tanghi wantji isoek, aja pangandika Pangeran ka nabi c Gad, djoeroe pëlœng
 12 Dawœd, kijeu pangandikana: 'Maneh geura leumpang, bedjakeun ka Dawœd: Kijeu timbalan Pangeran: Maneh kœ kami ditawaran tilœ përkara; pilih kœ maneh salah-sahidji, kœ kami rek di-
 13 damël ka maneh. 'Bral Gad teh nga-
 deuheus ka Dawœd, sarta ngoeninga

ka andjeunna, kieu pihatoerna: Andjeun
 hajang didatangan patjèklik toedjoeh
 taon di satana andjeun? atawa hajang
 kaboer tiloe boelan koe moesoeh an-
 djeun, tina koe eta dioedag? atawa ha-
 jang pagèboeg tiloe poè di satana and-
 djeun? Ajeunna andjeun geura manah
 sarèng masing sae-sae, koemaha kaoela
 nja pingawangsoeleun ka noe miwarang
 14 kaoela. 'Ari lahiran Dawoed ka Gad:
 Kaoela teh soesah katjida; mending oe-
 rang laboeh ka panangan Pangeran bae,
 karana gèdo pisan piwèlasna; hajang
 15 oelah laboeh ka leungeun manoesa. 'Seug
 Pangeran ka Israil maparin pagèboeg,
 ti isoek tèpi ka waktue noe tangtoe;
 ari djalma-djalma teh, ti sémèt Dan
 tèpi ka Berseba, toedjoeh laksa djalma
 16 noe pach. 'Barang malaikat njodorkéun
 panangan ka Jérusalem, dek diroeksak,
 seug Pangeran a handjakaleun koe bal
 katjilakaan teja, sarta Pangeran nimba-
 lan ka malaikat noe ngaroeksak djalma-
 djalma teh: Meudjeuh; ajeunna tjitjing-
 keun leungeun maneh. Ari malaikat Pa-
 ngeran teh ajana di lèbah pangirikan
 17 Arawna, oerang Jèboes. 'Ana Dawoed
 ningali eta malaikat, noe ngagèboeg
 djalma-djalma teja, pok Dawoed oen-
 djoekan ka Pangeran, kieu pioendjoekna:
 Salèrsna, abdi noe gadoeh dosa, sarèng
 abdi noe milampah bengkok teh; doepi
 eta mah, domba-domba teja, migawe
 naon? panangan andjeun moegi sina
 toemèrap ka diri abdi bae sarèng ka
 saeusi-imah poen bapa. a 1 Sam. 21:6.

b p. 12:13. c 1 Sam. 22:5. d Jer. 42:10.

18 Toeloj Gad teja dina poè harita keneh
 ngadenheus ka Dawoed, sarta mihatoer
 ka andjeunna: Mangga geura angkat,
 moedoe ngadégkeun hidji altar bade ka

Pangeran dina pangirikan Arawna, oe-
 19 rang Jèboes teja. 'Bral Dawoed djeng-
 kar, noemoetkeun lahiran Gad, sakoe-
 20 maha timbalan Pangeran teja. 'Ari Araw-
 na ngareret, beh nendjo radja djenn-
 mantri-mantrina ngadeukeutan ka ma-
 nehanana; djol Arawna bidjil, brék soe-
 djoed ka radja, njoeoeh kana taneuh.
 21 'Oendjoekan Arawna teh: Koe naon noe
 mawi goesti sang radja linggih ka ab-
 dina? Lahiran Dawoed: Hajang meuli
 ti maneh ijeu pangirikan, keur pieng-
 goneun njiyeun hidji altar pikeun ka
 Pangeran, sangkan ijeu balahi moegi
 22 kandég ka djalma-djalma. 'Pioendjoek
 Arawna ka Dawoed: Mangga, goesti
 sang radja! tjandak bae sarèng koer-
 bankeun anoe pisaecun koe pangraos
 radja; tah tingali, ijeu sapi bade pikoer-
 baneun doeroekan, sarèng ijeu seredan
 ngirik sarawoeh parabot sapi bade pi-
 23 soeloehunana. 'Eta sadajana, noen ra-
 dja! koe Arawna disungakeun ka radja.
 Oendjoekan deui Arawna teh ka radja:
 a Moegi-moegi andjeun kamanah koe
 24 Pangeran, Allah andjeun. 'Dèmi lahiran
 radja ka Arawna teh: Ontong, saestoena
 koe kami dek dibeuli ti maneh sabar-
 gana; da kami teh ka Pangeran, Al-
 lah kami, moal pisan ngoerbankeun
 koerban doeroekan teu make dibajar.
 Seug koe Dawoed eta pangirikan katot
 sapina digaleuh harga lima poeloeh sekel
 25 perak. 'Prak Dawoed ngadamél hidji
 altar di dinja bade ka Pangeran, sarta
 ngoerbankeun koerban doeroekan djenn-
 koerban panarima. b Toeloj panéda eusi
 tanah koe Pangeran ditarima, sarta ba-
 lahi teja kandég ka Israil. a 3 Moesa 1:4.

b p. 21:14.

KITAB PARA RADJA NOE KAHIDJI.

PASAL 1.

Ari radja Dawoed geus sèpoe, a geus
 lila pisan joeswana; sarta salirana
 ditoetoepan koe kampoch-kampoe, ta-

tapi teu matak haneut ka andjeunna.
 2 Toeloj mantri-mantrina aroendjoekan
 ka andjeunna: Saena goesti sang radja
 dipangnejangankeun hidji laudjang, pa-
 rawan, sina tètèp di pajoeun radja,

sarëng ngamemenan ka radja, toer sina sure dina pangkon andjeun, soepaja
 3 goesti sang radja djadi haneut. 'Seug pada nejangnan hidji landjang geulis di sawéwengkeran Israil; toeloj manggih Abisag, oerang Soenem, sarta dideu-
 4 heuskeun ka radja. 'Ari eta landjang moetoeh koe geulis; toeloj ngamemenan ka radja, sarta ngalaladenan ka andjeunna; tatapi koe radja hanteu ditè-
 mahan. a 2 Sam. 5: 4.

5 Tidinja Adonia * poetra Hagit teja moendjoelkeun maneh, pokna: Aing anoe bakal radja; sarta Adonia * njadijakeun pikeun pribadina hidji kareta djeung taroe kang toempak koeda, sarta lima pocloe djalma noe loempat ti heula-
 6 eunana. 'Ari eta teh saemoerna koe ramana hanteu dipèrèh, tara ngalahir: Koe naon maneh migawé kitoe! Samalah eta teh aloes katjida dèdègna; ari di-
 7 owokeunana pandeurieun Absalom. 'Toeloj pasini djeung Joab poetra Seroeja, sarta djeung panghoeloe Abjatar; nja eta pada noeloeng ka dinja, noeroet
 8 Adonia. 'Tatapi ari panghoeloe Sadok, djeung Bènjaja poetra Jojada, sarta nabi Natan, kitoe dewi Simi, djeung Rei, sarta para prawira kagoengan Dawood teja, eta mah teu miloe ka Adonia.
 9 'Tidinja Adonia meuntjitan domba, sapi djeung sato beunang ngalèbèng, deukeut batoe Sohelet, noe di lèbah soemoer Rogel, sarta ' ngondangan sakabeh sadereknana, para poetra radja noe pamègèt, kitoe dewi sakabeh oerang Joeda, man-
 10 tri-mantri radja; 'tatapi ari nabi Natan, djeung Bènjaja, kitoe dewi para prawira, djeung Soeleman sadereknana, eta mah teu diondang. a 2 Sam. 3: 4. b 2 Sam. 15: 1.

c 2 Sam. 13: 22.

11 'Toeloj Natan misaoer ka Batseba, iboe Soeleman teja, kijeu saeurna: Naha andjeun teu ngareungen warta, jen Adonia poetra Hagit teh djadi radja! ari Dawood, goesti oerang, teu oeningaun.
 12 'Mana ajeuna, mangga, kaoela ka andjeun ngahatoeranan pirèmpoeg, soepaja andjeun ngarahajokeun pati pribadi djeung pati poetra andjeun Soeleman.
 13 'Andjeun geura angkat, ngadeuheus ka radja Dawood, koedoe oendjoekan ka andjeunna kijeu: Naha, goesti sang radja! andjeun teh lain soempah ka abdi

gamparan, ngalahir kijeu: Saestoena, Soeleman, anak maneh, mèngke djadi radja sanggeusna kami, sarta nja eta noe bakal dijoek dina korsi kami! nu koe naon mana Adonia djadi radja?
 14 'Masing oeninga, sabot andjeun keur oendjoekan keneh di dinja ka radja, kaoela ge tangtoo ngadeuheus ti poeng-koereun andjeun, bari seug mèpèkan
 15 kasaoeran andjeun. 'Toeloj Batsaba ngadeuheus ka radja, asoep ka kamar; ari radja teh geus sèpoe katjida, sarta Abisag, oerang Soenem teja, ngalala-
 16 denan ka radja. 'Broek Batsaba teh soedjoed ka radja. Ngalahir radja: Aja
 17 naon, nja! 'Pioendjoekna ka andjeunna: Noen goesti! andjeun bareto ka abdi gamparan soempah njèbat Pangeran, Allah andjeun: Saestoena, Soeleman, anak maneh, mèngke djadi radja sanggeusna kami, sarta nja eta noe bakal di-
 18 joek dina korsi kami. 'Doepi ajeuna, salè-
 19 rèsna, Adonia noe djadi radja, nanging andjeun, goesti sang radja! teu oeninga.
 20 'Ari eta teh geus meuntjitan sapi, sarèng sato beunang ngalèbèng, sarawoeh domba, pirang-pirang, sarèng ngondangan sadajana poetra radja noe pamègèt, kitoe dewi panghoeloe Abjatar, sarèng Joab, kapala balad; doepi abdi andjeun
 21 Soeleman teu diondang. 'Ari mèngha-
 22 hing andjeun, noen goesti sang radja! panon sabangsa Israil maléntjirong ka andjeun, pada bajang dipaparin njaho, saha teja noe bade tjalik dina pangling-
 23 gihan goesti sang radja, sanggeusna andjeun. 'Ari teu kitoe mah, dimana goesti sang radja geus koelèng sarèng karoe-
 24 hoen andjeun, tinangtos diri abdi sarèng poen anak Soeleman diutoeng djalma
 25 dosa. 'Doemadakan, sabot Batsaba keur oendjoekan keneh ka radja, hol nabi Natan ngadeuheus. 'Aja noe ngoeninga ka radja, kijeu pioendjoekna: Noen, aja nabi Natan. Barang dongkap ka pajoeun radja, seug soedjoed ka radja,
 26 njoeoh kana tanen. 'Pok Natan mi-
 27 hatoer: Noen, goesti sang radja! karah andjeun nimbalan: Adonia noe bakal djadi radja sanggeusna kami, sarta nja eta noe bakal dijoek dina korsi kami!
 28 'Karantèn dintèn ijeu eta teh mang-
 29 kat, seug meuntjitan sapi, sarèng sato beunang ngalèbèng, sarawoeh domba,

pirang-pirang, malah ngondangan sadajana poetra radja noe paméget, saréng para kapala balad, sarawoeh panghoeloe Abjatar; saréng, salérésna, pada dahar-leuent di hareupeunana, bari njaréboet:

26 " Sing salamét radja Adonia! 'Ari ménggahing diri abdi gamparan, saréng panghoeloe Sadok, kitoe deui Bënaja poetra Jojada, sarawoeh Soeleman, abdi gam-

27 paran teja mah, teu diarondang. 'Koe-maha ti goesti sang radja pangajana pèrkawis kitoe teh, saréng andjeun teu maparin njaho ka diri abdi, saha teja noe bade tjalik dina panglinggihan goesti

28 sang radja, sanggeusna andjeun? 'Ngawalon radja Dawood, kieu lahirna: Geura tjóloekan Batseba. Gantjangna geus dongkap ka pajoeuneun radja, sarta marék di pajoeuneun radja. 'Toeloej radja soempah, kieu lahirna: 'Demi djoeménénging Pangeran, noe geus ngaleupaskeun njawa kami ti sakubeh kasoe-

29 saban! 'sakoemaha kami ka njai soempah, njéboet Pangeran, Allah Israil, omong kami: Saestoena, Soeleman, anak njai, méngke djadi radja sanggeusna kami, sarta nja eta noe bakal dijoek dina korsi kami, ugaganti kami teja: geus tangtoe kami ngalampahkeun kitoe

31 poé ijeu. 'Broek Batseba njoeoh kana taneuh, soedjoed ka radja, bari oendjoekan: ' Moegi goesti sang radja Dawood salamét salalanggéngna! 'Geus kitoe radja Dawood nimbalan: Geura tjóloekan panghoeloe Sadok, djeung nabi Natan, sarta Bënaja anak Jojada. Gantjangna geus darongkap ka pajoeuneun

32 radja. 'Ngalahir radja ka darinja: Maraneh geura njokot abdi-abdi goesti maraneh, seug bawa, djeung toempakkeun anak kami Soeleman kana bigal anoe kami, toeloej anteurkeun ka Gihon;

34 'koedoe diminjakan di dinja koe panghoeloe Sadok djeung nabi Natan, di-angkat radja, njangking Israil; toeloej koedoe narjoep sangkakala, bari njaréboet: Sing salamét radja Soeleman!

35 'Tidinja koe maraneh koedoe diiringkeun; ari geus dongkap, sina tjalik dina korsi kami; karana nja eta noe bakal djadi radja ngaganti kami, sarta nja eta noe koe kami ditangtoekeun jadi gégédoeg, njangking Israil djeung Joeda.

36 'Ngawangsoel Bënaja poetra Jojada teh

ka radja, kieu pioendjoekna: Amin; Pangeran, Allah goesti sang radja, moegi nimbalan kitoe! 'Sakoemaha Pangeran njaréngan ka goesti sang radja, ' moegi nja kitoe deui njaréngan ka Soeleman, saréng panglinggihanana moegi dipoendjoelkeun ti panglinggihan goesti sang radja Dawood! 'Bral mijang panghoeloe Sadok, djeung nabi Natan, sarta Bënaja poetra Jojada, kitoe deui ' djoeroe kéték djeung djoeroe loempat teja, sarta nitihkeun Soeleman ka bigal radja Dawood, bari seug didjadjapkeun ka

39 Gihon. 'Djeung panghoeloe Sadok tina himah njandak / hidji tandoe diensi minjak, prak Soeleman dilisahan; toeloej narjoep sangkakala, sarta sakabel djalma pada njaréboet: Sing salamét

40 radja Soeleman! 'Broel sakabel djalma arindit ngiring Soeleman, sarta djalmudjalma pada njoeling, djeung pada bocngah, rosa kaboengahanana, wani boemi teh eundeur tina sowarana. a 1 Kam.

10: 24. b 2 Sam. 4: 9. e Dan. 2: 4. d 2 Bab. 1: 1.

e 2 Sam. 8: 18. f 1 Sam. 16: 1.

41 Ari Adonia djeung sakabel ondangan anoe reureudjeungan teja pada ngudenge; barita geus reres dalahar. Barang Joab ngareungeu sora sangkakala, pok njaoer: Na koe naon di dajeuah aja sora

42 roesoeh? 'Sabot Joab keur misaoer ke-neh, doemadakan, datang " Jonatan, poetra panghoeloe Abjatar. Misaoer Adonia: Ka dijeu aseop; karana sampejan djalma digdjaja, tangtoe mawa bedja

43 hade. 'Ngawangsoel Jonatan, kieu wangsoelna ka Adonia: Sajaktosna, goesti oerang, radja Dawood, ngadjénéngkeun

44 Soeleman, didamél radja; 'saréng koe radja dipiwarang leumpang, direudjeungan panghoeloe Sadok, saréng nabi Natan, sarawoeh Bënaja poetra Jojada, kitoe deui djoeroe kéték saréng djoeroe loempat teja; pek koe eta ditoeng-

45 gangkeun ka bigal radja. 'Toeloej Soeleman koe panghoeloe Sadok saréng nabi Natan dilisahan di Gihon, diangkat radja; geus kitoe arindit ti dinja bari baroengaheun, moenggah dajeuah teh roesoeh; nja eta sora, noe koe aran-

46 djeun kareungeu. 'Malah-malah Soeleman keur tjalik dina korsi karadjaan,

47 'toer para mantri radja geus ngada-reuheusan, ngoendjoengan ka goesti

oerang, radja Dawoed, pihatoerna: Moegi-
moegi koe Allah andjeun padjénengan
Soeleman disaekeun ti padjénengan an-
djeun, saréng panglinggihana moegi di-
poendjoelkeun ti panglinggihan andjeun;
sarta radja teh sém bahijang dina pangkoe-
48 lëman. 'Samalah radja nimbalan kieu:
Sagala poelji ka Pangeran, Allah Israil,
anoe poé ijeu geus maparin anoe dijoek
dina korsi kami, sarta katendjo koe
49 panon kami. 'Toeloej sakabeh ondangan
Adonia pada rareuwaseun: pek darang-
dan, bari toeloej lalumpang, masing-
50 masing djalanna. 'Ari Adonia sijeuneun
koe Soeleman; pek dangdan, sarta mang-
kat, bari toeloej ^b njékél tatandoekan
51 altar. 'Aja noe ngoeninga ka Soeleman,
pioendjoekna: Noen, Adonia sijeuneun
radja Soeleman, saréng, salérësna, keur
njékél tatandoekan altar, saeurna: Moegi
radja Soeleman poé ijeu soempah ka
kaola, jen moal maehan ka abdina koe
52 pëdang. 'Ari lahiran Soeleman: Oepama
nandakeun maneh djalma sadjati, ^c boe-
oekna salambar ge moal ragrag ka boe-
mi; sabalikna, oepama kapanggih aja
lampahna goreng mah, tangtoe dipae-
53 han. 'Toeloej radja Soeleman miwara-
ngan; seug Adonia koe piwarangan teh
ditoeroenkeun tina altar; geus kitoe
ngadeuheus, sarta njembah ka radja
Soeleman. Timbalan Soeleman ka dinja:
Geura moelang ka imah maneh.

a 2 Sam. 15:27, 36. b 2 Moesa 27:2; p. 2:28, 29.

c 2 Sam. 14:11.

PASAL 2.

Ari joeswa Dawoed geus deukeut ka
poepoes; tidinja andjeunna wëwëkas
ka Soeleman poetrana, kieu lahirna:
2 'Ajeuna ama rek mijang, ^a njeorang dja-
lan saeusi boemi; mana maneh koedoe
masing tégér sarta sing djadi lalaki.
3 'Djeung ^b koedoe ngadjaga kana dja-
gañ Pangeran, Allah maneh; sing nga-
lakonan djalana andjeunna, sing ngestoe-
keun pikoekoehna, timbalanana, hoe-
koemna djeung përtelaanana, ^c sakoe-
maha noe kaengélkeun dina toret Moe-
sa; ^d soepaja maneh masing pintër nja
lalampahan, saniskara bae noe koe ma-
neh dipigawe, sarta ka mana bae maneh
4 ngadjoejdjoeg; 'sangkan Pangeran nga-
boektikeun pangandikana, noe koe an-

djeunna diandikakeun bal diri ama, kieu
pangandikana: ^e Oepama anak-intjoe
maneh ngaraksa djalanna, loemakoe di
pajoeuneun kami djeung satochoena, tē-
roes reudjeung hate sarta tēroes djeung
njawa, eta maneh, soer pangandikana,
moal pikapënggëleun djalma dijoek dina
5 korsi karadjañ Israil. 'Djeung deui ma-
neh teh njaho / anoe dilampahkeun ka
ama koe Joab anak Séroēja, noe koe
eta dilampahkeun ka noe doewa kapala
balad Israil, nja eta ka Abner anak Ner,
djeung ka Amasa anak Jeter teja, noe
pada dipaehan koe manehana, djadi
ngabidjilkeun gëtilh përang dina mangsa
kërta, sarta ngajakeun gëtilh përang kana
saboek noe dina tjangkengna, djeung
6 kana sapatoe noe dina soekoen. 'Mana
pilampah toeroetkeun kapintëran ma-
neh; ngan boeokna noe hoewisan koe
maneh oelah dibikeun toeroen kana
7 koeboer djeung kasalametan. 'Ari ka
anak-anak ^f Barsilai, oerang Gilad teja,
koedoe milampah kahemaan, sing ka-
asoep anoe sok dahar djeung maneh sa-
medja reudjeung; karana nja kitoe
mangghianana ka ama, basa ama nga-
lolos tina sabab Absalom, doeloer maneh
8 teja. 'Sarta masing ingët, di maneh ^g
aja Simi, anak Gera, oerang Binyamin
ti Bahoerim teja; eta teh njapa ka ama,
njogok pisan panjapana, basa poëan ama
leumpang ka Mahanaim teja; tatapi eta
teh datang mapagkeun ama ka tji Jor-
dan, sarta ama soempah ka dinja njē-
boet Pangeran, omong ama: Maneh koe
9 kami moal dipaehan koe pëdang. 'Dëmi
ajeuna, koe maneh oelah diangkën teu
dosa, karana maneh teh djalma pintër;
sarta maneh tangtoe njaho anoe koe
maneh koedoe dilampahkeun ka dinja;
ngan boeokna noe hoewisan sina toe-
10 roen kana koeboer kalawan gëtilh. 'Tidi-
nja / Dawoed koelëm reudjeung karoe-
hoenna, sarta dikoerëbkeun / di dajëuh
11 Dawoed. 'Ari lawasna Dawoed ngara-
djañ ka Israil, ^h opat poeloeh taon;
di Hebron ngaradjañana toedjoeleh ta-
oen, sarta di Jérusalem ngaradjañana
tiloe poeloeh tiloe taon. a Jos. 23:14.

b 3 Moesa 8:35. c 5 Moesa 17:18. d Jos. 1:7.

e 2 Sam. 7:12; Djab. 132:12. f 2 Sam. 3:27.

g 20:10. g 2 Sam. 17:27; 19:31. h 2 Sam. 16:5;

19:23. i 2 Sam. 7:12. j 2 Sam. 5:7,9. k 2 Sam.

5:5; 1 Bab. 29:27.

12 Dēmi Soeleman teja "tjalik dina pang-
linggihan Dawood ramana, sarta kara-
13 djaunana dipageubkeun katjida. 'Geus
kitoe ^b Adonia poetra Hagit teja datang
ka Batseba, iboe Soeleman. Ditaros koe
Batseba: 'Eneng tjalik teh koemaha, sa-
lamēt? Wangsoelanana: Bērka, sala-
14 mēt. 'Mihatoer deui Adonia: Simkoering
aja pihatoereun ka ėmbi. Walon Bat-
15 seba: 'Tjik, saerkeun. 'Pihatoer Adonia:
'Ėmbi langkoeng oeninga, karadjañ teh
gudoeh simkoering, sarēng sabangsa
Israil pada njanghareup ka simkoering,
kahajangna simkoering djadi radja; tapi
karadjañ teh geus diingērkeun, nja
djadi kagoengan raji simkoering, wan-
toening ti Pangeran pangdjadi kagoe-
16 nganana teh. 'Ari ajeuna simkoering aja
panoeboen sapērkañ ka ėmbi, moegi
diri simkoering oelah ditampik. Walon
17 Batseba ka dinja: 'Tjik, saerkeun. 'Ari
pihatoerna: Moegi milahir ka radja
Soeleman, karantēñ salira ėmbi moal
koe andjeunna ditampik, eta simkoering
moegi dipaparin ^c Abisag, oerang Soenem
18 teja, keur pibodjoēun. 'Walon Batseba:
Hade, pērkañ ēneng koe ėmbi meureun
19 didongkapkeun ka radja. 'Toeloej Bat-
seba tjalik ka radja Soeleman, sēdja
ngadongkapkeun ka andjeunna pērkañ
Adonia teja. Neut radja teh ngadēg
mapag, dat njēmbah ka iboe, bari seug
tjalik deui di panglinggihanana, sarta mi-
warang neundeun korsi pikeun iboe
radja; gek Batseba tjalik di tēngēneu-
20 nana. 'Pok njaoer Batseba: Iboe aja pa-
menta leuleutikan sapērkañ ka ēnoeng;
moegi diri iboe oelah ditampik. Diwa-
lon koe radja: Noen, iboe! mangga poen-
doet bae; karantēñ salira iboe koe sim-
21 koering moal ditampik. 'Ari saerna:
Moegi Abisag, oerang Soenem teja, di-
paparinkeun ka Adonia, lantjeuk ēnoeng,
22 keur pibodjoēunana. 'Ngawalon radja
Soeleman, kijeu walonna ka iboe: Na
koe naon iboe moendoet eta Abisag,
oerang Soenem, pikeun Adonia? geura
moendoet karadjañ bae sakali keur
manehanana, da eta teh doeloer sim-
koering saloeboereun, nja keur mane-
hanana, djeung keur panghoeloe Abja-
23 tar, sarta keur Joab anak Sēroea. 'Seug
radja Soeleman soempah njēbat Pange-
rañ, kijeu lahina: ^d Simkoering nēda

koe Allah didamēl kijeu sarta diwoe-
woehan kijeu, saestoena Adonia pango-
mongkeunana omongan kitoe teh ma-
tak tiwas njawana. 'Ari ajeuna, dēmi
djoemēñging Pangeran, anoe pētēp-
keun simkoering, djeung ngadijoekkeun
simkoering dina panglinggihan Dawood,
rama simkoering, sarta ngadamēl imah
pikeun simkoering, ^e sakoemaha pangan-
dikana teja! saestoena Adonia rek dipae-
25 han poē ijeu keneh. 'Toeloej radja Soe-
leman miwarang koe lantaran Bēnaja
poetra Jojada teja; nja eta naradjang
ka Adonia, seug Adonia paeh.

a p. 1: 13, 17, 30. b p. 1: 5. c p. 1: 3. d 1 Sam.
14: 44. e 2 Sam. 7: 11, 12.

26 Djeung deui radja nimbalañ ka pang-
hoeloe Abjatar: Maneh geura moelang
ka Anatot, ka kēbon maneh, karana
maneh teh mandjing dihoekoem pati;
tatapi maneh koe kami moal dipaeban
poē ijeu, ^a tina sabab maneh ngagotong
pēti Goesti Pangeran pajoeun Dawood,
rama kami, djeung tina sabab maneh
bela sangsara dina sakabeh kasangsa-
27 rañ rama kami. 'Djadi Abjatar teh koe
Soeleman didjongklokkeun tina djēñg
panghoeloe Pangeran; ^b soepaja kalak-
sanakeun pangandika Pangeran, noe
diandikakeun tina hal bangsa Eli di
Silo teja. a 1 Sam. 22: 20; 30: 7; 2 Sam. 15: 24.

b 1 Sam 2: 31.

28 Ari bedjana datang ka Joab; ^c karana
Joab teh bareto njimpang, noeroet Ado-
nia, tapi teu njimpang noeroet Absa-
lom. Toeloej Joab kaboe ka himah Pan-
geran, ^d sarta njēkēl tatandoekan altar.
29 'Aja noe ngoeninga ka radja Soeleman,
jen Joab teh kaboe ka himah Pange-
ran, sarta, saēnjana, keur ngabanding
kana altar. Toeloej Soeleman miwarang
Bēnaja poetra Jojada teja, timbalanana:
^e Maneh geura leumpang, eta taradjang.
30 'Ana geus datang Bēnaja ka himah Pan-
geran, pok misaoer ka Joab: Kijeu
timbalan radja: Geura ka loewar. Dēmi
djawabna: Moal; karana hajang paeh
di dijeu. Tidinja Bēnaja njanggakeun
lapor ka radja, pihatoerna: Kijeu owo-
ngan Joab, sarēng kijeu djawabna ka
31 abdi. 'Ari timbalan radja ka Bēnaja
teh: Toeroetkeun saomongna, pek bae
taradjang, sarta koeboer sakali; soepaja
maneh ti kami djeung ti saeusi-boemi

rama kami njingkirkeun eta gëtil, anoe dikoetjoerkeun koe Joab euweuh sabab-
 32 na teja. 'Mangke Pangeran' malikkeun gëtil Joab ka dirina, pedah naradjang ka doewa djalma noe balënér nja harade ti batan manehana, pada dipac-
 43 han koe pëdang, ari Dawoed, rama kami, teu oeningaeun; nja eta ka Abner anak Ner, kapala balad Israil, djeung ka Ama-
 33 sa anak Jeter, kapala balad Joeda teja. 'Djadi gëtil eta doewaan mangke malik ka Joab, sarta ka toeroenanana salalanggë-
 gënga; sabalikna ari Dawoed, djeung toeroenanana, djeung bangsana, sarta panglinggihanana mah pisalamëteun ti
 34 Pangeran salalanggënga. 'Bral mangkat Bënaja poeta Joada teh, pek narad-
 35 djang ka Joab, dipacahan; toeloj dikoe-
 33 boer di lëmboerna, di tégal lëga. 'Tidi-
 nja Bënaja poeta Joada teh koe radja diangkat ngaganti Joab njangkung bal-
 lad, sarta ' panghoeloe Sadok koe radja diangkat ngaganti Abjatar. a 2 Sam. 18: 2;
 p. 1: 7. b p. 1: 50. c 2 Moesa 21: 14. d 2 Sam.
 1: 16. e 1 Sam. 2: 35; Jéh. 41: 15.

36 Geus kitoe radja miwarangan ngala Simi teja; toeloj ditimbalan kieu: Ma-
 neh geura njijeun imah keur diri maneh di Jérusalem; koedoe matoeh di dinja,
 37 sarta oelah ka mana-mana. 'Karana samangsa maneh ka loewar, sarta meun-
 tas tji Kidron, kanjabokeun koe maneh, saestoena maneh teh dipacahan; ' gëtil maneh mangke malik ka diri maneh.
 38 'Wangsoelan Simi ka radja: Lërës pangandika; sakoemaha lahiran goesti sang radja, nja kitoe abdi gamparan sèdja milampah. Toeloj Simi teh matoeh di
 39 Jérusalem, lila katjida. 'Dëni geus meunang tiloe taoen, hidji waktos doewa badega Simi maringkat ka Akis poeta Maaka, radja Gat. Toeloj aja noe mo-
 40 pojjan ka Simi, pokna: Saénjana, badega sampejan teja araja di Gat. 'Pek Simi dangdan, djeung ngararangkanan kalde-
 na, bral leumpang ka Gat, ka Akis, ne-
 41 jangan badegana. Toeloj Simi moelang deui, sarta badegana dibawa ti Gat. 'Aja noe ngoeninga ka Soeleman, jen Simi teja leumpang ti Jérusalem ka Gat,
 42 sarta geus moelang. 'Tidinja radja miwarangan ngala Simi; seug ditimbalan kieu: Karah kami bareto lain njoem-
 pahan ka maneh njëhoet Pangeran, bari

ngingëtan ka maneh, omong kami: Sa-
 mangsa maneh ka loewar, sarta leum-
 pang ka mana-mana, kanjabokeun koe
 maneh, saestoena maneh teh dipacahan?
 Ari djawab maneh ka kami: Lërës pa-
 43 ngandika, noe koe abdi kakoeping. 'Na koe naon maneh teu nëtöpkëun eta soempah ka Pangeran teh, kitoe deui
 44 parentah, noe koe kami diparentahkeun ka maneh teja? 'Nimbalan deui radja
 ka Simi teh: Maneh teh njaho 'suka-
 beh kagorengan, anoe karasa koe liao maneh, anoe koe maneh dilampuhkeun
 ka Dawoed, rama kami teja; mangke koe Pangeran eta kagorengan maneh
 45 dibalikkeun ka diri maneh. 'Dëni radja Soeleman mah bakal dibërkahan, sarta panglinggihan Dawoed pipageuheun dipa-
 46 joeneun Pangeran langgëng salalawasna. 'Toeloj radja marentah ka Bënaja poe-
 tra Joada; bral Bënaja teh ka loewar, sarta naradjang ka dinja, seug Simi teh
 paeh. Dëni karadjaan teja djadi pageuh di bawah kawasa Soeleman. a 2 Sam. 1: 16.
 b 2 Sam. 16: 5.

PASAL 3.

Tidinja Soeleman ' babarajaan djeung Piraon, radja Mësir; nja nikah ka poeta Piraon, bari toeloj ditjandak ka dajeh Dawoed, tēpi ka andjeunna parantos ngadamël ' gëdong andjeunna, djeung gëdong Pangeran, sarta koeta
 2 Jérusalem sakoeriling. 'Ngan djalma-djalma ngoerbanna di énggon laloehoer bae, ' sabab tatjan njijeun gëdong pi-
 3 keun padjénëngan Pangeran, tēpi kana mangsa eta. 'Ari Soeleman teh asiheun ka Pangeran, djeung ngalakonan pikoe-
 4 koeh Dawoed ramana; ngan ngoerbanna djeung ngoekoesna di énggon laloehoer bae. a 5 Moesa 7: 3; 23: 7. b p. 7: 8; 9: 24.
 c 5 Moesa 12: 5, 13, 14.
 4 Hidji mangsa radja angkat ka Gibon, kërsa ngoerban di dinja; ' karana eta teh énggon loehoer panggëdena; sare-
 5 boe koerban doeroekan noe koe Soeleman dikoerbankeun dina eta altar. 'Di Gibon teh ' Pangeran nembongan ka Soeleman, dina impian ti peuting; ari timbalan Allah: Geura menta, bajang
 6 dipaparin naon koe kami? 'Piendjock Soeleman: Andjeun teh ka abdi andjeun Dawoed, poen bapa, midamël kaasih

rosa pisan, sapertos eta sawangsoelna
loemampah di pajoeneun andjeun kala-
wan satoehoe, saréng kalawan kabéh-
ran, sarawoeh kalawan kaestoean hate
ka andjeun; saréng kaasihian noe sa-
kitoe rosa teh koe andjeun ditétépkeun
ka poen bapa, ^a moenggal dipaparin
anak, dijoek dina korsina, koomaha noe
boekti dangét ajeuna. 'Ari ajeuna, noen
Pangeran, Allah abdi! abdi teh koe an-
djeun geus didamel radja ngagéntos poen
bapa Dawoed; nanging abdi teh boedak
leutik, tatjan térang ^c pèrkawis kaloe-
war-asoe. 'Saréng abdi teh aja di
tengah oemat andjeun, anoe kenging
andjeun milih, bangsa gède, ^f noe teu
kenging dibilang atanapi dietang tina
kalobaanana. 'Koe pèrkawis eta, ^g moegi-
moegi abdi dipaparin hate soerti, pikeun
ngahakiman ka oemat andjeun, soepaja
abdi bisa ngahartikeun sae saréng awon;
karantén saha noe pibisaun ngahaki-
man ka oemat andjeun, noe sakitoe
poharana? 'Ari eta pioendjoek hade di
pajoeneun Goesti, jen Soeleman njoe-
hoenkeun pèrkara kitoe. 'Nimbalan Al-
lah ka andjeunna: Sapedah maneh menta
pèrkara kitoe, lain menta keur diri
maneh oemoer pandjang, lain menta
kabeungharan, sarta lain menta pati
moesoch maneh, nja menta teh keur diri
maneh pangarti, baris ngoeroeskeun pra-
kara: masing njaho, kami teh ngadamél
sakoemaha omongan maneh; saénjana,
kami teh ka maneh geus maparin hate
pintér sarta ngarti; ^h ti heulaeun ma-
neh taja noe nandingan, kitoe deui pan-
deurieun maneh moal aja noe nan-
dingan. 'Samalah ⁱ anoe hanteu di-
penta ge koe maneh, koe kami geus
dipaparinkeun ka maneh, bagija ka-
beungharan, bagija kamoeljaan; di lébah
radja-radja hidji ge moal aja noe ma-
pakan ka maneh, sapandjang oemoer
maneh. 'Sarta ^j oepama maneh ngala-
konan djalan kami, ngestoekeun pikoe-
koeh djung timbalan kami, sakoemaha
Dawoed, bapa maneh, ngalakonanana,
^k tangtoe koe kami dipandjangkeun oe-
moer maneh ongkoh. 'Ana lilir Soeleman,
sihoreng téh impian. Geus kitoe soem-
ping ka Jérusalem; ^l toeloj ngadég
di hareupeun péti pèrdjangdjan Pange-
ran, sarta ngoerbankeun koerban doe-

roekan, bari mètakeun koerban pana-
rima, djung mestakeun ka sakabeh
abdi-abdina.

a 1 Eab. 17:39; 2 Bab. 1:3.

b p. 9:2. c p. 14:8. d p. 1:48. e 4 Moesa 27:17.

f p. 4:20. g Jak. 1:5. h Oer. 1:16. i Mat. 6:33.

j p. 9:4. k p. 11:42. l 2 Bab. 1:4.

16 Mangsa eta aja doewa awewe, dajang,
ngadeuheusan ka radja; toeloj marék
17 di pajoeneunana. 'Pok awewe noe hidji
oendjoekan: Noen goesti! abdi saréng
ijeu batoer tjitjing saimah reudjeung.
Geus kitoe abdi ngadjeroe di manehna,
18 di djero imah. 'Doepi geus kitoe, dina
poé noe katiloe ti sunggeus abdi nga-
djoeroe, seug ijeu batoer ngadjeroe deui.
Ari abdi saréng eta patoetoenggalan,
taja noe sanes reureudjeungan di djero
imah, angung abdi padoedoewaan bae
19 di djero imah. 'Tidinja anak ijeu batoer
paeh ti peuting, tina sabab kaheumipikan
20 koe manehna. 'Seug manehna hoedang
tengah peuting, pek njokot anak abdi
ti gigireun abdi, keur waktoe abdi gam-
paran sasarean, toeloj dikédéngkeun
dina lahoenanana, doepi anakna sora-
ngan, anoe paeh, dikédéngkeun dina
21 lahoenan abdi. 'Ari abdi hoedang wantji
isoe, sédja njoesoan poen anak, doe-
madakan, geus paeh; seug koe abdi di-
tégéskeun wantji isoe, boreng lain anak
abdi, anoe beunang abdi ngadjeroekeun.
22 'Ari tjarek awewe noe hidji deui: Han-
teu kitoe; saénjana noe hiroep teh anak
kami, ari noe paeh mah anak maneh.
Dèmi tjarek noe tadi: Hanteu; saénjana
noe paeh teh anak maneh, ari noe hiroep
mah anak kami. Kitoe bae ngaromonga
23 di pajoeneun radja. 'Tidinja radja nim-
balan: Tjék eta: Ijeu anak kami, anoe
hiroep, ari noe paeh mah anak maneh;
dèmi tjék itoe: Hanteu kitoe; saénjana
noe paeh teh anak maneh, ari noe hi-
24 roep mah anak kami. 'Nimbalan deui
radja: Kami pangnjokotkeun pèdang!
Seug njanggakeun pèdang ka pajoeneun
25 radja. 'Toeloj radja nimbalan: Eta orok
noe hiroep teh geura potong, beulah
doewa; seg bikeun sabeulah ka saoe-
rang, ari noe sabeulah deui ka sae-
rang deui. 'Pok awewe, indoeng orok noe hi-
roep teja, oendjoekan deui ka radja, ^a
sabab ngéntab kawelasanana ka anakna,
kijeu pioendjoekna: Noen, goesti! orok
noe hiroep teh paparinkeun ka eta bae,

oelah tjjos dipaehan. Dëmi tjarek itoe mah: Kami oelah boga, maneh oelah boga; pek bae potong! 'Ngawalon radja, kijeu timbalanana: Orok noe hiroep teh bikaun ka eta, oelah waka dipaehan; nja eta indoengna. 'Ari eta poetoesan, beunang radja moetoës, goernita ka sabangsa Israil; toeloëj pada sijeuneun koe radja; karana geus pada waspadaeun, jen radja diajaan kapintëran ti Allah di djëro batinna, baris ngoeroeskeun prakara.

a Jës. 49: 15.

PASAL 4.

Ari radja Soeleman teh ngaradjaan ka sabangsa Israil. 'Sarta kapala-kapala andjeunna nja ijeu: ^a Asarja poetra Sadok djadi kaparëk; 'Elihoep djeung Abia, pada poetra Sisa, djaradi mantri toelis; 'Josapat poetra Ahiloed djadi patih; 'ari Bënaja poetra Jojada njangking balad, sarta Sadok djeung Abjatar djaradi panghoeloe; 'ari Asarja poetra Natan njangking para koemëtir, djeung Sabod poetra Natan djadi kaparëk, toer sobat radja; 'ari Ahisar njangking gedong, djeung ^b Adoniram poetra Abda njangking padjég. 'Djeung Soeleman kagoengan doewa wëlas koemëtir, njangking sabangsa Israil, noe njékapan ka radja djeung saeusi-gëdongna; hidji-hidji njékapanana saboelan di djëro sataoen. ^c 'Sarta ijeu ngaranna: Poetra Hoer di pigoenoengan Epraim; 'poetra Deker di Makas, di Saalibim, di Bet-Semes djeung di Elon-Bet-Hanan; 'poetra Hësed di Aroebot; eta teh njékël Soko djeung satanah Heper; 'poetra Abinadab njékël satanah Dor; eta teh garwaan ka Tapat, poetra Soeleman; 'Baana poetra Ahiloed njékël Tanak, djeung Mëgido, sarta sakoeriling Bet-San, anoe deukeut Sardan, hilireun Jisrel, ti watës Bet-San tËpi ka Abel-Mëhola, tËpi ka beh di toeun Jokmam; 'poetra Geber di Ramot bilangan Gilad; eta teh njékël pidesaan Jair poetra Mënase, di Gilad; njékël deui bilangan Argob, di Basan, gënëp poeloeh nagara galëde, pada make koeta djeung toelak tambaga; 'Ahinadab poetra Ido di Mahanaim; 'Ahimaas di Naptali; eta ge nikah ka poetra Soeleman, nja eta ka Basmat; 'Baana poetra Hoesui di Aser djeung di Alot; 'Josapat poetra

18 Paroeah di Isaskar; 'Simi poetra Ela di Binyamin; 'Geber poetra Oori di tanah Gilad, tanah Sihon, radja oerang Emor, djeung tanah Og, radja Basan teja; 20 hidji koemëtir bae di tanah eta. 'Ari Joeda djeung Israil mangpirang-pirang, ^c rejana tjara keusik di sisi laot; pada njaratoe-nginoem sarta baroengah.

a 2 Sam. 8: 16; 20: 24. b p. 6: 14. c p. 3: 8.

21 Ari Soeleman teh moerba ka sakabeh karadjaan ^a ti sëmët bangawan teja tËpi ka tanah oerang Pëlisti, sarta tËpi ka watës Mësir; pada ngahatoerkeun pangabakti, djeung ngawoela ka Soeleman 22 saeomoer-hiroepna. 'Djeung deui, ari kadaharan Soeleman dina sapoë-sapoëna tiloe poeloeh pikool tipoeng lëmës, djeung gënëp poeloeh pikool tipoeng badag; 23 'sapoeloeh sapi beunang ngalintoehan, doewa poeloeh sapi angou, djeung saratoes domba; djaba tina oentjal, mëntjék, moending djeung manoe-manoe beunang ngalëbëng. 'Wantoe-wantoe andjeunna moerba ka satanah beh dijeuneun bangawan teja, ti sëmët Tipsah tËpi ka Gasa, ka sakabeh radja beh dijeuneun bangawan; sarta andjeunna teh ^b kërta 25 ti sakabeh beulah, ti sakoeriling. 'Ari Joeda djeung Israil ngënggonna sënang ati, hidji-hidji djalma ^c handapeun tangkalna anggoer djeung handapeun tangkalna kondang, ti sëmët Dan tËpi ka Berseba, saeomoer hiroep Soeleman. 'Djeung deui ^d Soeleman kagoengan opat laksa gëdogan koeda baris karetana, djeung salaksa doewa rebos toekang toempak 27 koeda. 'Dëmi koemëtir teja njarékapan ka radja Soeleman djeung ka sakoer noe sok ngarijoeng medja radja Soeleman, saboelan-saboelanna, taja pisan 28 kakoeranganana. 'Ari gandroeng djeung djarami baris koeda djeung baris pa-boeroe koe eta didatangkeun ka ënggon ajana, hidji-hidji sabakoena-sabakoena.

a 5 Moesa 11: 24. b 5 Moesa 12: 10. c 5 Moesa 8: 8.

d p. 10: 26; 2 Bab. 9: 25.

29 Ari Soeleman teh ^a koe Allah diparin kapintëran djeung pangartosan, rosa katjida, sarta lëga mananahan, 30 sapërta keusik di basisir laot. 'Kapintëran Soeleman rosa ti batan kapintëran sakabeh oerang wetan, sarta ti 31 batan sakabeh ^b kapintëran Mësir. 'Estoe pintër alah batan salobana djalma,

ngoengkoelan Etan, oerang Esrah, kitoe
 deui ka Heman, ka Kalkol, sarta ka
 Darda, pada poetra Makol; noe matak
 andjeunna kamashoekeun ka sakabeh
 32 bangsa sakoeriling. 'Djeung Soeleman
 ngalahirkeun tiloe reboe siloka, sarta
 33 ari poepoedjianana sareboe lima.' Djeung
 jasaeun ngalahirkeun hal tatangkalan,
 ti ki poetri, noe di goenoeng Libanon,
 tēpi ka hisop, noe sok djadi dina tem-
 bok; kitoe deui jasaeun ngalahirkeun
 hal sasatoan, hal manoeok-manoeok, hal
 bangsa noe tingkarajap, sarta hal laeok-
 34 laeok. 'Sok e aja noe daratang ti sa-
 kabeh bangsa, hajang ngadenge kana
 kapintēran Soeleman, ti sakabeh radja
 noe di boemi, noe geus pada ngadenge
 bedja hal kapintēranana. a p. 3: 12.

b Lal. 7: 22. c p. 10: 1, 6.

PASAL 5.

Toeloej Hiram, radja Tiroes, miwara-
 ngan mantri-mantrina ka Soeleman,
 sabab geus ngareungeu warta, jen an-
 djeunna dilisahan, djadi radja, ngaganti
 ramana; a karana Hiram teh asiheun
 2 ka Dawoed sapandjangna. 'Tidinja b
 Soeleman miwarangan ka Hiram, mi-
 3 hatoer kijeun: 'Andjeun langkoeng oeni-
 nga, jen Dawoed, rama kaola, teu kaeur
 ngadamēl gēdong bade padjēnengan Pa-
 ngeran Allahna, c balas dirijoeng-rijoeng
 koe pērang, dongkap ka pada dipapa-
 rinkeun koe Pangeran ka bandapeun
 4 dampalna. 'Dēmi ajeunna kaola teh koe
 Pangeran, Allah kaola, geus dipaparin
 reureuh ti sakoeriling, taja moesoch,
 5 taja tjilaka kitoe-kijeun. 'Mana, salērsna,
 pasēdjaan kaola, dek njiyeun hidji gē-
 dong bade padjēnengan Pangeran, Allah
 kaola, ngaboektikeun pangandika Pa-
 ngeran ka Dawoed, rama kaola, kijeun
 pangandikana: d Anak maneh, noe koe
 kami dikērsakeun ngaganti ka maneh
 dijoek dina korsi maneh, nja eta noe
 bakal njiyeun gēdong teh pikeun djē-
 6 nengan kami. 'Mana ajeunna, moegi mi-
 warang mangnoewarankenn kaola kai
 poetri ti goenoeng Libanon; ari abdi-
 abdi kaola bakal reureudjeungan sa-
 réng abdi-abdi andjeun, saréng koelian
 abdi-abdi andjeun tangtōe koe kaola
 dihatoerkeun ka andjeun, sabaraha bac
 noe koe andjeun bakal dilahirkeun;

karantēn andjeun langkoeng oeninga, di
 kaola taja noe bisa noewar kai sa-
 7 pērtos oerang Sidon. 'Dēmi geus kitoe,
 barang Hiram ngareungeu eta pilahir
 Soeleman, seug boengahenn liwat sa-
 king, sarta ngalahir: e Sagala poedji poē
 ijeu ka Pangeran, noe ka Dawoed geus
 maparin poetra pintēr, njangking eta
 8 bangsa noe sakitoe gēde! 'Toeloej Hiram
 miwarangan ka Soeleman, mihatoer ki-
 jeun: Kaola geus ngadenge anoe koe
 andjeun didongkapkeun ka kaola teja;
 lēbah kaola sēdja pisan ngalampahkeun
 sakahojong andjeun, pērkawis kai poetri
 9 saréng kai djamoedjoe teja. 'Mangke
 koe abdi kaola ditoeroenkenn ti goe-
 noeng Libanon ka laet; toeloej dek
 digetekkeun, diladjēngkeun djalan laet
 ka ēnggon, anoe koe andjeun bade di-
 wartakeun ka kaola; saréng dek di-
 boekaān di dinja, kantoen koe andjeun
 dikoendjalan. 'Tatapi andjeun sawang-
 soelna kēdah ngalampahkeun kahajang
 kaola, f nja maparin pirēdjēkienn eusi
 10 imah kaola. 'Geus kitoe Hiram ka
 Soeleman maparin kai poetri djeung
 11 kai djamoedjoe, sakahojongna. 'Ari Soe-
 leman sawangsoelna ka Hiram maparin
 doewa laksa pikoel tarigoe, keur da-
 hareun eusi boemina, kitoe deui doewa
 poeloej pikoel g minjak toetoe; kitoe
 paparin Soeleman ka Hiram saban-
 12 saban taoen. 'Djeung h Pangeran ma-
 parin kapintēran ka Soeleman, sakoe-
 maha pērdjangdjanana ka andjeunna
 teja; sarta bade antara Hiram djeung
 Soeleman, moenggah ngadamēl pērd-
 jangdjan padoedoewaān. a 2 Sam. 5: 11.

b 2 Bab. 2: 3. c 1 Bab. 22: 8. d 2 Sam. 7: 13.

e p. 10: 9. f Lal. 12: 20. g 2 Moesa 27: 20.

h p. 3: 12; 4: 29.

13 Tidinja radja Soeleman ngērid toe-
 goeran ti sabangsa Israil; ari rejana
 14 toegoeran teh tiloe laksa djalma. 'Toe-
 loej dijangkeun ka goenoeng Libanon,
 saboelan salaksa, silih-gēnti; saboelan
 arajana di Libanon, doewa boelan ara-
 jana di imahna; sarta a Adoniram teja
 15 noe njangking eta toegoeran. 'Djeung
 deui Soeleman kagoengan toeljoeh laksa
 panangoeng, djeung dalapan laksa toe-
 16 kang batōe di pigoenoengan; 'djaba ti
 kapala-kapala, noe koe Soeleman di-
 mandorkeun ka eta pagawean, tiloe

reboe tiloe ratoes, poerah marentah ka djalma-djalma noe ngalampahkeun eta
 17 pagawean. 'Sarta radja miwarang, seug ngabalongkar batoe galéde, batoe aralo-
 18 loes, soepaja eta gédong padémenna batoe tatahan. 'Toeloej toekang-toekang Soeleman djeung toekang-toekang Hi-
 ram, baréng djeung oerang Gëbal, prak ngaroepakeun, njadijakeun kai djeung batoe, baris njijeun eta gédong. a p. 4:6.

PASAL 6.

Dëmi geus kitoe, ° dina taoen opat ratoes dalapan poeloe ti sanggeus oerang Israil boedal ti tanah Mësir, dina kaopat taoenna Soeleman ngaradjaan ka Israil, dina boelan Sip, nja eta boelan noe kadoewa, harita andjeunna prak ngadamël eta gédong, bade
 2 Pangeran teja. 'Ari eta gédong, noe koe Soeleman didamël bade Pangeran teh, gënëp poeloe asti palajoena, doewa poeloe asti panggërëtna, djeung tiloe
 3 poeloe asti loehoerna. 'Ari bale ti hareupeun kabah gédong, doewa poeloe asti palajoena, ti hareupeun panggërët gédong, djeung sapoeloe asti panggërëtna, ti hareupeun gédong. 'Sarta gédong teh didjandelaan, make kisi-kisi
 4 noetoep. 'Djeung saloewar bilik gédong andjeunna ngadamël sosompang sakoe-riling, dina bilik gédong sakoe-riling, napël kana kabah djeung kana kabah toekang, sarta dipangkeng sakoe-riling.
 5 'Ari sosompang ti handap lima asti panggërëtna, noe panéngah gënëp asti panggërëtna, dëmi noe katiloe mah toedjoeh asti panggërëtna; karana gédong teh ti loewarna digandët-gandët sakoe-riling, soepaja oelah moepoeroes dina
 7 bilik gédong. 'Djeung deui eta gédong, mangsana didjijeun, noe didjijeun teh batoe pasagi, ° beunang njadijakeun; ari sada paloe, atawa balijoeng, atawa parabot beusi naon bae teu kadenge dina
 8 eta gédong, mangsana didjijeun. 'Lawang pangkeng-pangkeng panéngah teja ajana ti katoehoëun gédong; sarta djal-lan tangga moerilit aroengghanna ka pangkeng-pangkeng panéngah, djeung ti
 9 noe panéngah ka noe katiloe teja. 'Kitoe didamël eta gédong, sarta datang ka parantosna; toer gédong teh diha-teup koe balok djeung koe papan kai

10 poetri. 'Ari sosompang teja didamël na saloewareun gédong, lima-lima asti loe-hoerna; sarta ditangkodkeun kana gédong koe lantaran kai poetri.

a 2 Hab. 3. b p. 5: 17, 18.

11 Geus kitoe aja pangandika Pange-ran ka Soeleman, kijeu pangandikana;
 12 'Moenggoeh ijeu gédong, anoe keur di-dijjeun koe maneh, ° oepama maneh ngalakonan pikoekoeh kami, djeung nga-lampahkeun hoekoem kami, sarta nges-toekeun sakabeh timbalan kami, datang ka dilakonan koe maneh: tangtoe ka-mi ka maneh ngaboektikeun pangandika kami, ° noe koe kami diandikakeun ka
 13 Dawoed, bapa maneh teja. 'Djeung kami tangtoe linggih di téngah anak-intjoe Israil, sarta oemat kami Israil moal koe kami ditinggalkéun.

a p. 2: 4; 9: 4. b p. 5: 5. c 2 Moesa 29: 13.

14 ° Djadi Soeleman teh ngadamël eta gédong, sarta datang ka parantosna.
 15 'Toeloej dipidamël bilik-bilik gédong ti djërona, digëbhjog kai poetri; ti sëmët dasar gédong tēpi ka bilik langit, ti djërona disapoet kai, sarta dasar gédong
 16 disapoet papan kai djamoedjoe. 'Sarta sëmët doewa poeloe asti ti bilik toekang gédong, koe andjeunna digëbhjog kai poetri, ti dasarna tēpi ka toeng-toeng bilik; ari noe sadjëröen eta koe andjeunna didamël kabah toekang, pi-
 17 keun ënggon pangsoetji-soetjina. 'Dëmi gédong teja, nja eta kabah hareup, opat
 18 poeloe asti [palajoena]. 'Ari kai poetri di sadjërö gédong teja beunang ngoekir pëntil-pëntil djeung këmbang-këmbang bareukah; woengkoel kai poetri bae;
 19 batoena teu pisan tembong. 'Ari kabah toekang di djërö gédong teja disadja-keun ti djërona, ° këršana nja di dinja neundeun pēti përdjangdjian Pangeran
 20 teja. 'Moenggoeh djërona kabah toekang teh, doewa poeloe asti palajoena, doewa poeloe asti panggërëtna djeung doewa poeloe asti loehoerna, sarta disapoet emas doekët; toer altar disa-
 21 poet kai poetri. 'Djadi gédong teh koe Soeleman ti djërona disapoet emas doekët; djeung ngëntëngkeun rante emas ti hareupeun kabah toekang; toer gédong disapoet emas. 'Sagédong kabeh disapoet emas, datang ka tjtajap sa-gédong kabeh; kitoe deui saaltar kabeh,

noe di hareupeun kabah toekang, disapoet émas.

a Lal. 7: 47. b 2 Moesa 40: 21.

- 23 Djeung deui Soeleman ngadamél " doewa moemoekarabinan, kai djetoen, diajakeun di djéro kabah toekang, djang-
24 koengna sapoeleoh asta. 'Lima asta djangdjang moemoekarabinan noe sabeulah, djeung lima asta djangdjang moemoekarabinan noe sabeulah deui; ti toengtoeng djangdjangna tépi ka toengtoeng djangdjangna deui sapoeleoh asta.
25 'Ari moemoekarabinan noe hidji deui kitoe keneh sapoeleoh asta; doewa moemoekarabinan teh saokoeran djeung sakaroepa. 'Djangkoengna moemoekarabinan noe hidji sapoeleoh asta, kitoe keneh moemoekarabinan noe hidji deui.
27 'Seng eta moemoekarabinan diteundeun di téngah-tengah gédong noe pangdjéro-na teja; ⁶ sarta djangdjang moemoekarabinan teh meber, ari djangdjang anoe hidji adék kana bilik, kitoe keneh djangdjang moemoekarabinan noe hidji deui adék kana bilik hidji deui; démi djangdjangna noe ka téngah gédong paantél
28 djangdjang pada djangdjang. 'Sarta eta moemoekarabinan disapoet émas.
29 'Djeung sakabeh bilik gédong ti sakoe-riling dioekir; dioekirna teh direka moekarabin, djeung tangkal korma, sarta kembang-kembang beukah, di djéro sarta di loewar. 'Djeung dasar gédong disapoet émas, di djéro sarta di loewar.
31 'Ari lawang kabah toekang dipantoan kai djetoen; erang-erang djeung tihang-
32 na mandjing sapérlima [bilik]. 'Sarta ngadamél doewa beulah panto, kai djetoen, djeung dioekir; oekiranana teh moekarabin, djeung tangkal korma, sarta kembang-kembang beukah, toer disapoet émas; sarta eta roepa moekarabin djeung tangkal korma teh diképoet émas.
33 'Pon kitoe keneh midamélna baris lawang kabah, tihangna kai djetoen, man-
34 djing saparapat [bilik]; 'djeung doewa beulah panto kai djamoedjoe; noe doewa papan panto sabeulah bisa nikél, kitoe keneh noe doewa papan panto sabeulah deui bisa nikél. 'Djeung dioekir moekarabin, djeung tangkal korma, sarta kembang-kembang beukah, toer disapoet émas, ditoeroetkeun kana gambarna.

a 2 Moesa 37: 7. b p. 8: 7.

- 36 Djeung deui Soeleman ngadamél boe-

rocan djéro, tiloe lapis batoe tatahan, djeung " balok kai poetri salapis.

a p. 7. 12

- 37 Dina taoen noe kaopat ueundeunna padémén gédong Pangeran, dina boelan
38 Sip; 'ari dina taoen noe kasawélas, dina boelan Boel, nja eta boelan kadalapan, gédong teh parantos, noeroetkeun sakamistianana djeung noeroetkeun sakabeh atocranana; djadi didamélna toedjoeh taoen lilana.

PASAL 7.

- Ari gédong andjeunna koe Soeleman
Adidamél " tiloe wélas taoen lilana.
2 seug parantos sagédong kabeh. 'Nja eta andjeunna ngadamél gédong leuweung Libanon; saratoes asta palajoena, lima poeleoh asta panggértna, djeung tiloe poeleoh asta loehoerna; ngadégna dina opat djadjar tihang kai poetri, djeung make gagaloer kai poetri dina tihang-
3 tihangna. 'Ari pangkeng-pangkeng, noe dina loehoer eta tihang-tihang, rejana opat poeleoh lima, saeendak-saeendakna lima wélas; sarta dihateup kai poetri.
4 'Djadi aja tiloe oendak, sarta djandela
5 pabéhéran djaudela, tiloe panta. 'Ari sakabeh lawang djeung tihang pasagi, téroes erang-erangna, sarta djandela paeunteung-eunteung djeung djandela,
6 tiloe panta. 'Djeung deui ngadamél hidji bale tihang-tihang; lima poeleoh asta palajoena, sarta tiloe poeleoh asta panggértna; djeung aja hidji bale deui ti hareupeun eta, make deui tihang-tihang, djeung make golodog ti hareupeunana.
7 'Sarta ngadamél hidji bale panglinggihan, keur énggon andjeunna ngahoekoem, nja eta bale panghoekoeman, sarta dipapan kai poetri, ti dasarna tépi ka
8 langitna. 'Sarawoeh gédong paranti andjeunna liuggib, misah boeroeanana, ajana toekangeun bale noe hijeu, sarta saroeua boewatanana djeung eta. Toer ngadamél hidji gédong pikeun ⁶ pootra Piraon, noe ditikuh koe andjeunna teja.
9 sakoemaha eta bale. 'Eta sakabéhna teh bahanna ⁶ batoe araloes, beunang natah noeroetkeun oekoeran, beunang motong koe ragadji, ti djéro sarta ti loewar, ti handap tépi ka loehoer; kitoe keneh di loewar tépi ka ⁶ boeroean gède.
10 "Tjatjakan padémenna batoe araloes,

batoe galède; aja batoe noe sapoeloh
 11 asta, aja batoe noe dalapan asta. 'Ari
 noe dina loehoer eta batoe araloes bae,
 beunang natal noeroetkeun oekoeran,
 12 sarta djeung kai poetri. 'Sarta boeroean
 gède teja sakoeriling aja tiloe lapis ba-
 toe tatahan, djeung balok kai poetri
 salapis, tjara kana ' boeroean gédong
 Pangeran noe djéro teja, sarta kana '
 bale gédong. a p. 9: 10. b p. 3: 1. c p. 5: 17.

d 2 Bab. 4: 9. e p. 6: 36. f p. 6: 2.

13 Djeung radja Soeleman miwarangan
 11 ngala ' Hiram ti nagara Tiroses. 'Nja
 eta teh anak randa, noe kaasoep kaom
 Naptali, démi bapana oerang Tiroses,
 sarta djadi paledang; ari Hiram teja
 pinoeh koe kapintéran djeung pangar-
 tian sarta kanjaho, ' bisaen njiyeun
 saroepaning boewatan koe tambaga.
 Toeloj ngadeuheusan ka radja Soele-
 man, sarta njiyeun sakabeh pagawean,
 15 noe dikérsakeun koe andjeunna. 'Pek
 Hiram teh njiyeun ' doewa pilar tam-
 бага, dalapan wélas asta loehoerna hidji
 pilar, sarta hidji pilar dioekoerna tē-
 poeng-gélang koe rara doewa wélas asta.

16 'Djeung njiyeun mamakoetaän doewa
 siki, baris diteundeun dina hoeloe eta
 pilar tambaga, beunang njitak; lima
 asta loehoerna mamakoetaän hidji, sarta
 lima asta loehoerna mamakoetaän
 17 hidji deui. 'Make anjaman saroepa djeu-
 djentan, sarta tali saroepa rante, kana
 mamakoetaän, noe dina hoeloe pilar-
 pilar teja; toedjoeh siki kana mama-
 koetaän hidji, sarta toedjoeh siki kana
 18 mamakoetaän hidji deui. 'Djeung njiyeun
 dadalimaän, nja eta doewa djadjar sa-
 koeriling dina anjaman noe hidji, noe
 baris noetoepan mamakoetaän, anoe di-
 na hoeloe pilar teja; pon kitoe keneh
 njiyeunna ka mamakoetaän noe hidji

19 deui. 'Ari eta mamakoetaän, anoe dina
 hoeloe pilar dina bale teja, saroepa ba-
 20 koeng, opat asta. 'Sarta eta mamakoe-
 taän dina doewa pilar teh loehoer deui
 ti pélébah beuteungna, noe djéroëun
 anjaman teja; djeung dadalimaän doe-
 wa ratoes siki didjadar-djadar sakoe-
 riling dina mamakoetaän [noe hidji

21 djeung] noe hidji deui. 'Toeloj nga-
 dégkeun eta pilar dina bale kabah; nja
 eta ngadégkeun pilar katoehoe, bari di-
 ngaranan Jakin; sarta ngadégkeun pilar

22 kentja, bari dingaranan Boas. 'Ari dina
 hoeloe eta pilar-pilar aja saroepa ba-
 koeng. Geus tjatjap pagawean pilar.

a 2 Bab. 2: 13. b 1 Moesa 4: 22; 2 Moesa 31: 3, 4.
 c 2 Radj. 25: 17; Jer. 52: 21.

23 Djeung deui Hiram njiyeun ' hidji
 lalaoetan tjitak; sapoeloh asta ti si-
 sina tēpi ka sisina deui, boeud pisan,
 sarta lima asta loehoerna; dioekoerna
 tēpoeng-gélang koe tali tiloe poeloh

21 asta. 'Ari ti handapeun sisina aja pētil-
 pētil, sakoeriling-boengking, sapoeloh
 di djéro saästa, ngalingkoong eta lala-
 oetan sakoeriling; doewa djadjar pētil-
 pētil teh; ditjitakna barēng djeung éta.

23 'Ari lalaoetan teja noempang dina dogewa
 wélas sasapian; noe tiloe njanghareup
 ngaler, noe tiloe njanghareup ngogelon,
 noe tiloe njanghareup ngidoel, ari ' noe
 tiloe deui njanghareup ngetan; djadi
 lalaoetan teh aja dina loehoer eta, sarta
 26 sakabeh bobokongna ka djéro. 'Ari kan-
 dēlna lalaoetan teh satampah, sarta
 sisina saroepa sisi loemoer, tjara kēm-
 bang bakoeng; ari piensieunana doewa
 reboe bat. a 2 Bab. 4: 6.

27 Djeung njiyeun sapoeloh tēmpat paso
 koe tambaga; hidji-hidji tēmpat opat
 asta pandjangna, opat asta roebakna,

28 djeung tiloe asta loehoerna. 'Kijeu boe-
 watanana tēmpat paso teh: make kotak-
 kotak, sarta eta kotak-kotak diping-

29 giran élisian. 'Ari eta kotak-kotak, anoe
 dipinggiran élisian teja, direka singa,
 sapi djeung moekarabin; sarta dina éli-
 san teh, tégēs saloehoereun djeung sa-

handapeun singana djeung sapina teja,
 30 make goegoebah ngaroempaj. 'Djeung
 eta hidji-hidji tēmpat paso make opat

roda tambaga, sarta indjēnna tambaga;
 djeung opat soekoena minangka tak-
 tak; ari eta taktak beunang njitak ti

handapeun tēmpat paso, hidji-hidji make
 31 goegoebah di gigirna. 'Ari beuheungna
 sadjéroëun mamakoetaän sarta ka loe-

hoerna saästa; djeung beuheungna teh
 boeleud, saroepa soekoe, kadoewa sa-
 tēngah asta gédēna; sarta dina beu-

heungna ge make oekiran; djeung ari
 kotak-kotakna teja pasagi, lain boeleud.

32 'Ari opat rodana teja ajana ti handa-
 peun eta kotak-kotak, sarta leungeun
 roda pageuh dina tēmpat paso; ari loe-
 hoerna hidji-hidji roda kadoewa satēngah

33 asta. 'Ari boewatan eta roda satja-
ra boewatan roda kareta; leungeunna,
bêngkerna, djari-djarina djeung bola-
34 bolana, kabeh ditjitak. 'Sarta opat tak-
tak teja ajana dina opat djoeroe hidji-
hidji tempat paso; taktakna teh baridjil
35 tina tempat paso. 'Djeung dina loehoer
tempat paso aja noe boeleud pisan, loe-
hoerna saténgah asta; sarta dina loe-
hoer tempat paso teh make leungeun
djeung kotak-kotak baridjil ti dinja.
36 'Djeung deui dina papan leungeunna
sarta dina kotak-kotakna dioekir roepa
mookarabin, singa djeung tangkal kor-
ma, noeroetkeun ngoblogna hidji-hidji,
sarta sakoerilingna make goegoebah.
37 'Nja kitoe njiieunna eta sapoeleoh tem-
pat paso; kabeh satjitakan, saekoeran
38 djeung sakaroepa. 'Sarta njiieun deui a
paso tambaga sapoeleoh siki; hidji paso
pieusiemana opat poeleoh bat; hidji-
hidji paso opat-opat asta gedena; paso
hidji dina oenggal-oenggal tempat anoe
39 sapoeleoh tempat teja. 'Toeloeh eta tem-
pat paso diteundeunan, anoe lima di
katoehoeun gedong, ari noe lima deui
di kentjaeun gedong; sarta lalaoetan
teja diteundeun ti katoehoeun gedong,
ngetan-ngidoel.

a 2 Bab. 4: 6.

40 'Djeung deui Hiram teh njiieun daloeng,
sodok, sarta pangepret. Geus tjatjap
Hiram teh njiieun sakabeh pagawean,
anoehoe manahanana didjiieun pikeun
radja Soeleman, baris gedong Pangeran;
41 'nja eta noe doewa tihang, djeung bo-
laning mamakoetaan, anoe dina hoeloe
doewa tihang teja, katoet noe doewa
anjaman, baris noetoeupan eta doewa
bolaning mamakoetaan, anoe dina hoe-
42 loe tihang teja; 'sarta dadalimaan teja,
opat ratoes siki, baris ka noe doewa
anjaman teja, doewa djadjar dadalimaan
kana hidji-hidji anjaman, anoe baris
noetoeupan eta doewa bolaning mama-
koetaan, noe dina loehoer tihang teja;
43 'sarta noe sapoeleoh tempat paso, ka-
toet sapoeleoh pasona, dina tempat paso
44 teja; 'sarta eta hidji lalaoetan, katoet
noe doewa welas sasapian, handapeun
45 lalaoetan teja; 'kitoe deui daloeng, djeung
sodok, sarta pangepret teja. Ari eta
sakabeh parabol, beunang Hiram njiieun
pikeun radja Soeleman, keur gedong
46 Pangeran teja, tambaga disangling. 'Koe

radja ditjitak di tanah lempar pélébah
tji Jordan, dina taneuh likét, antara
47 Soekot djeung Sartan. 'Ari eta sakabeh
parabol koe Soeleman teu ditimbang,
tina loba kabina-bina, beuratna tambaga
teu diparijos.

48 'Djeung Soeleman ngadamél sakabeh
parabol, anoe baris gedong Pangeran,
nja eta a hidji altar emas, sarta b hidji
medja, noe ditoempangan roti tinga-
49 lieun, emas; 'sarta c adjoe, lima ti
katoehoe, djeung lima ti kentja, keur
di hareupeun kabah toekang, emas doe-
két; sarta d kembang-kembangna, pa-
50 litana, djeung tjatjapitna, emas; 'kitoe
deui bokor, peso, pangepret, pisin djeung
tjépoe, emas doekét; samalah engsel
kana panto gedong djero, ka noe pang-
soetji-soetjina, djeung kana panto gé-
51 dong kabah teja, emas. 'Geus samakta
sakabeh dadamelan, noe didamel koe
radja Soeleman pikeun gedong Pange-
ran. 'Tidinja Soeleman ngalébétkeun
barang beunang njoetjikeun Dawoed
ramana, nja eta emas-perak djeung
paparabotan; disimpén dina goedang
radja-brana gedong Pangeran.

a 2 Moesa 30: 1. b 2 Moesa 25: 23. c 2 Moesa 25: 31.

d 2 Moesa 25: 31—38. e 2 Sam. 8: 7, 11; 2 Dab. 5: 1.

PASAL S.

Mangsa eta a para kokolot Israil, djeung
sakabeh loeloegoo kaom-kaom, para
gégéden ahli karoeboen oerang Israil,
koe Soeleman dipiwarang koempoel ka
sulira radja Soeleman, ka Jérusalem,
baris ngoenggahkeun pété pèrdjangdjian
Pangeran teja b ti dajéuh Dawoed,
2 eta Sion. 'Toeloeh sakabeh oerang Israil
koempoel ka radja Soeleman c dina pesta,
dina boelan Etanim, nja eta boelan noe
3 katoedjoe. 'Barang geus darongkap
sakabeh kokolot Israil teh, djoeng para
4 panghoeloe ngagotong eta pété. 'Seug
ngoenggahkeun eta pété Pangeran, sarta
djeung d himah tépangan teja, katoet
sakabeh parabol soetji, noe aja dina
himah; eta kabeh koe para panghoeloe
djeung ahli-ahli Lewi dioenggahkeun.
5 'Ari radja Soeleman, djeung sapadje-
moehan Israil, sakoer noe koempoel ka
andjeunna teja, arangkat reudjeung ra-
dja ti heulaeun pété, pada ngoerbankeun
domba djeung sapi, noe teu beunang

diitoeng sarta teu beunang dibilang tina kalobaanana. 'Tidinja koe para panghoeloe eta pëti përdjangdjan Pangeran dia-soepkeun ka énggonna, nja kana kabahing gëdong, ka noe pangsoetji-soetjina, ka handapeun djangdjang woemoekarabinan teja. 'Karana ' eta woemoekarabinan meber djangdjangna loehoereun énggon pëti, sarta woemoekarabinan teh ngijoehan kana pëti djeung kana rantjatanana, ti loehoer. 'Ari eta rantjatanana parandjang, wani toengtoeng rantjatan teh katendjo ti énggon noe soetji, noe di bareupeun kabah toekang; dëmi ti loewar mah teu katendjo; sarta ajana di dinja tēpi ka mangsa ajeuna. 'Eta pëti taja eusian, ngan doewa papan batoe, / noe koe Moesa disimpēn ka dinja di Horeb, basa Pangeran ngadamēl përdjangdjan ka oerang Israil, sanggeusna boedal ti tanah Mësir teja. 'Ari geus kitoe, barang para panghoeloe teh baridjil ti énggon soetji, hol aja bidji mega ngeusian eta gëdong Pangeran; 11 'datang ka para panghoeloe ' teu kaoer nangtoeng baris ngabakti, tina heurin koe eta mega; wantoe gëdong Pangeran teh pinoch koe kamoelejan Pangeran.

a 2 Bab. 5:2. b 2 Sam. 5:7. c 3 Moesa 23:34.

d 2 Bab. 1:3. 4. e p. 6:27. f 2 Moesa 25:16.

g 2 Moesa 40:34. 2 Bab. 7:1.

12 Mangsa eta Soeleman ngalahir: 'Timbalan Pangeran kërsa linggih di noe ankeub. 'Simkoering teh bade andjeun njiyeun ijeu gëdong pangtjalikan, énggon linggihaneun andjeun salalanggëngna. 14 'Toeloer radja malik pameunteuna, sarta ngabërkaban ka sapakoempoelan Israil; ari sapakoempoelan Israil teh nangtoeng. 'Seng radja ngalahir: Sagala poedji ka Pangeran, Allah Israil, noe ngandika koe lambena ka Dawoed, rama kami, sarta dilaksanakeun koe pananganana; b kieu pangandikana: 'Tipoean oemat kami Israil koe kami dika-loewarkeun ti Mësir teja, taja pisan nagara sakabeh kaum Israil noe koe kami dipilih pikeun njiyeun gëdong, baris djénengan kami linggih di dinja; ngan kami teh milih Dawoed, sina njangking 17 oemat kami Israil. 'Ari geus kitoe Dawoed, rama kami, c bareto aja manah ngadamēl bidji gëdong pikeun padjénengan Pangeran, Allah Israil. 'Tatapi

aja timbalan Pangeran ka Dawoed, rama kami, kieu: Sapedah maneh teh aja pikir njiyeun gëdong pikeun djénengan kami, nja bade pisan maneh teh aja pikir kitoe; ngan maneh mah montong toeloes njiyeun gëdong teh; sabalikna anak maneh, d noe pika-loewareun ti tjangkeng maneh, nja eta noe pinjiyeuneun gëdong teh pikeun djénengan kami. 20 'Tah, Pangeran geus ngajaktoskeun pangandikana, noe diandikakeun teja; da kami teh ngadëg, ngaganti Dawoed, rama kami, sarta kami teh tjalik dina korsi karadjaan Israil, sakoemaha pangandika Pangeran teja, malah kami teh énggeus njiyeun gëdong teh pikeun padjénengan Pangeran, Allah Israil. 21 'Toer kami teh di dinja geus njawiskeun piénggoueun pëti, anoe djadi wadai përdjangdjan Pangeran, beunang andjeunna ngadamēl ka karoehoen oerang, basa dika-loewarkeun ti tanah Mësir teja.

a 2 Moesa 20:21; 3 Moesa 16:2.

b 5 Moesa 4:11. c 2 Sam. 7:6. d 2 Sam. 7:2.

d 2 Moesa 1:5.

22 'Toeloer Soeleman ngadëg hareupeun altar Pangeran, kasaksian koe sapakoempoelan Israil, b bari nadahkeun 23 papanganana ka langit; 'sarta oendjoe kan kieu: Noen Pangeran, Allah Israil! taja noe nandingan ka andjeun, estoe djoemënéng Allah di sawarga, di loehoer, kitoe deui di boemi, di handap; anoe nètëpkeun përdjangdjan sarëng kaasihan ka abdi-abdi andjeun, noe loemampah di pajoeuneun andjeun tē- 24 roes sarëng hate; 'anoe geus nètëpkeun ka abdi andjeun Dawoed, poen bapa, anoe koe andjeun diandikakeun ka bapa teja; ari lambe andjeun anoe ngandika, sarëng koe panangan andjeun geus dilaksanakeun, sakoemaha noe boekti din- 25 tén ijen. 'Ari ajeuna, noen Pangeran, Allah Israil! moegi-moegi nètëpkeun ka abdi andjeun Dawoed, poen bapa, anoe koe andjeun diandikakeun ka bapa, nja pangandika noe kieu teja: 'Maneh di pajoeuneun kami moal pikapënggëleun djalma dijoeok dina korsi karadjaan Israil; kitoe soteh oepama anak-intjoe maneh ngaraksa djalanna, loemakoe di pajoeuneun kami, sakoemaha loemakoe 26 maneh di pajoeuneun kami. 'Ari ajeuna, noen Allah Israil! moegi dijaktoskeun

pangandika andjeun, noe koe andjeun diandikakeun ka abdi andjeun Dawood,
 27 poen bapa teja. 'Nanging koemaha, Allah
 lah teh sajaktosna pilinggiheun di boemi? Salêrsna, ' langit, dalah langiting sadajana langit oge, dilinggihan koe andjeun teu asoep; geus soemawonna ijeu gëdong, beunang simkoering njiyeun.
 28 'Parandene kitoe, noen Pangeran, Allah simkoering! moegi-moegi majoen ka panêda abdi andjeun, sarêng ka panoeboenna; moegi ngamakboel ka panjambat sarêng ka panêda, noe koe abdi andjeun bade ditêda ka pajoneun andjeun dintên ijeu. 'Ari sotja andjeun moegi-moegi boeka ka ijeu gëdong sijang-wëngi, nja ka énggon, noe koe andjeun ditimbalkeun kijeu teja: ' Djénëngan kami pilinggiheun di dinja; moegi-moegi ngamakboel ka panêda, noe koe abdi andjeun bade ditêda dina ijeu énggon.
 30 gon. 'Sarêng moegi-moegi ngamakboel ka panoeboen abdi andjeun, kitoe deui ka panoeboen oemat andjeun Israil, satijap-tijap nënêda dina ijeu énggon; koe andjeun moegi dimakboel ti énggon andjeun linggih, nja ti sawarga; moegi dimakboel, sarêng moegi ngahampoera.
 31 'Manawi aja djalma gadoeh dosa ka batoer, ladjëng ditoempangan soempah, arek disoempahan, tidinja datang, sarêng soempah ka hareupeun altar andjeun, dina ijeu gëdong: 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, sarêng didamël; nja moegi ngahoekeuman ka abdi-abdi andjeun, njalahkeun ka noe salah, djalanna sina malik ka dirina, sarêng ngabêuerkeun ka noe bënëer, dipaparin noeroetkeun kabënëerana.
 32 ranana. 'Manawi oemat andjeun Israil eleh di hareupeun moesoeh, tina garadoeh dosa ka andjeun; ana ladjëng tarobat ka andjeun, ngarakoekeun padjénëngan andjeun, bari nënêda sarawoeh noenoehoeun ka andjeun dina ijeu gëdong:
 33 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, sarêng moegi ngahampoera kana dosa oemat andjeun Israil, sarawoeh moegi dipoelangeun kana tanah, noe koe andjeun dipaparinkeun ka karoehoeunna. 'Manawi / langit noetoep, hanteu aja hoedjan, sabab eta garadoeh dosa ka andjeun; ana ladjëng nënêda dina ijeu énggon, ngarakoekeun padjé-

nëngan andjeun, bari tarobat mitjeun dosana, tina koe andjeun disoekërkeun:
 36 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, kalajan moegi ngahampoera kana dosa abdi-abdi andjeun sarêng kana dosa oemat andjeun Israil, ana koe andjeun geus diwoeroek djalana noe sae, anoe koedoe dilakonan koe maranehanana; sarawoeh moegi maparin deui hoedjan ka tanah andjeun, anoe koe andjeun geus dipaparinkeun ka oemat andjeun, djadi milik. 'Manawi / dina tanah aja patjéklik, moen aja pagëboeg, moen aja hama perang, hama beureum, hama simeut, hama hileud; manawi disêdêdek koe moesoehna dina tanah, di nagara-nagara; naon bae
 38 balabi, sarêng naon bae panjakit: 'naon bae panêda, naon bae panoeboen, anoe datang ti sambarang manoesa, atanapi ti sadajana oemat andjeun Israil, anoe gets roemaos tjilaka hatena sorangan-sorangan, bari ladjëng nadahkeun leungeunna ka ijeu gëdong: 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, ti énggon andjeun linggih, sarêng moegi ngahampoera, kalajan didamël, bari maparin ka oenggal-oenggal djalma noeroetkeun sadajana djalana-djalanna, rehing andjeun langkoeng oeninga kana hatena; karantën andjeun bae njalira noe oeninga kana hate sadajana anak
 40 Adam; 'soepaja pada sijeun koe andjeun satoetoep oemoer maranehanana laroep dina tanah, anoe koe andjeun dipaparinkeun ka karoehoeun simkoering sadaja. 'Kitoe deui / moenggoehing djalma bangsa lijan, anoe teu kalêbët oemat andjeun Israil, madak datang ti nagara djaoeh, tina sabab padjénëngan andjeun;
 42 ('karantën bakal pada ngadengo warta hal padjénëngan andjeun noe agoeng, sarêng hal / panangan andjeun noe kawasa, sarawoeh hal asta andjeun noe njodor;) ana datang ka ijeu gëdong.
 43 sarêng nënêda: 'moegi-moegi andjeun ngamakboel ti sawarga, ti énggon andjeun linggih, sarêng moegi ngadamël noeroetkeun saniskantën anoe mawi eta djalma bangsa lijan teh sasambat ka andjeun; soepaja sadajana bangsa noe di boemi pada nganjahokeun ka padjénëngan andjeun, sangkan pada sijeun koe andjeun sapërtoes oemat andjeun

Israil, saréng soepaja pada tērangan, jen ijeu gēdong, beunang ujjeun simkoering, estoe katēlah koe padjēnengan andjeun. 'Mapawi oemat andjeun boe-
 41 dal, sēdja mērangkan ka moesoehna, djalana mana bae oemat teh dipiwarangna koe andjeun, ladjēng nēnēda ka Pange-
 ran, njanghareup ka ijeu nagara, kenging andjeun milih, saréng ka ijeu gēdong, beunang simkoering ujjeun ba-
 45 de padjēnengan andjeun: 'seug andjeun moegi-moegi ti sawarga ngamakboel ka panēdana saréng ka panoehoenna, kala-
 46 jan moegi ngoeroeskeun pērkawisna. 'Manawi eta teh garadoeh dosa ka andjeun, (karantēn / taja manoesa, noe teu mi-
 lampah dosa mah) ladjēng andjeun ngabēndon ka darinja, bari seug diselehe-
 keun ka moesoeh, saréng didjarah koe eta ka tanah moesoeh, djaoeh atanapi
 47 deukeut; 'ana ¹ koe maranehanana dipiugēt dina tanah ēnggonna didjarah teh, seug tarobat, bari noenoehoen ka
 andjeun dina tanah djalma noe ngadjarah inja, pokna: Koering tarima dosa, milampah bengkok, migawe doraka;
 48 'ana tarobat ka andjeun tēroes reudjeung hate, saréng tēroes reudjeung njawa, dina tanah moesoehna, noe ngadjarah
 inja, bari nēnēda ka andjeun, njanghareup ka tanahna, noe koe andjeun dipaparinkeun ka karoehoenna, nja ka
 nagara kenging andjeun milih, saréng ka ijeu gēdong, beunang simkoering
 49 njjeun bade padjēnengan andjeun: 'seug andjeun moegi-moegi ti sawarga, ti ēnggon andjeun luggih, ngamakboel ka
 panēdana saréng ka panoehoenna, kalajan moegi ngoeroeskeun pērkawisna, 'sara-
 50 woeh moegi ngahampoera ka oemat andjeun noe garadoeh dosa ka andjeun, saréng ka sadajana kamasijatanana, anoe
 matak eta teh masijat ka andjeun; toer moegi dipaparin kawēlasan di hareupeun noe ngadjarah inja, sina ngawēlasan ka
 51 maranehanana. 'Karantēn nja oemat andjeun, nja kagoengan andjeun eta teh, kenging andjeun ngaloewarkeun ti Mē-
 sir, ti djēro panglēboeran beusi teja.
 52 'Maua sotja andjeun moegi-moegi neuteup ka panoehoen abdi andjeun, saréng ka panoehoen oemat andjeun Israil;
 nja moegi ngamakboel ka darinja dina saniskantēn sasambatna ka andjeun.

53 'Karantēn / eta teh kenging andjeun ngingkarkeun ti sadajana bangsa noe di boemi, bade kagoengan andjeun, sakoe-
 maha noe koe andjeun diandikakeun koo lantaran Moesa, abdi andjeun, basu andjeun ngaloewarkeun karochoon sim-
 koering sadaja ti Mēsir teja, noen Goesti Pangeran!

a 2 Bab. 6:12. b 2 Moesa 9:29.

c p. 2:1. d 5 Moesa 10:14; Lal. 7:49. e 5 Moesa

12:11. f 5 Moesa 11:17. g 5 Moesa 28:22.

h 4 Moesa 15:14-16. i 5 Moesa 7:19. j Roem

3:23. k 5 Moesa 30:1. l 2 Moesa 19:5; 3 Moesa 20:24.

54 Ari geus kitoe, barang Soeleman pa-
 rantos nēnēda ka Pangeran eta sapa-
 nēda djeung sapanoehoen noe bijeu, neut
 andjeunna ngadēg ti hareupeun altar
 Pangeran, tina tapak-dēkoe bari tadah
 55 panangauana ka langit teja. 'Anu geus
 ngadēg, * toeloej ngabērkahan ka sapa-
 koempoealan Israil, bēdas pisan gētrana;
 56 ari lahirna: 'Sagala poedji ka Pangeran,
 noe geus maparin reureuh ka Israil
 oematna, sakoemaha pangandikana teja.
 b Sadaja pangandikana hal kabagdja-
 an, noe diandikakeun koe andjeunna
 koe lantaran Moesa abdina teja, hidji
 57 pangandika ge taja noe pētjat. 'Moegi-
 moegi Pangeran, Allah oerang, njarē-
 ngan ka oerang, sakoemaha njarēnga-
 nana ka karochoen oerang; moegi oe-
 rang teh oelah ditiar sarta oelah dian-
 58 tēp; 'sangkan mēroehkeun hate oerang
 ka salira andjeunna, soepaja oerang nga-
 lakonan sakabel djalanna, sarta pada
 ngestoekeun timbalanana, pikoekoehna
 djeung hoekoemna, noe koe andjeunna
 ditimbalkeun ka karochoen oerang teja.
 59 'Sarta eta sagala pioendjoek kami noe
 tadi, eukeur kami noenoehoen ka pa-
 joeneun Pangeran teja, moegi-moegi pa-
 rarēk ka Pangeran, Allah oerang, beu-
 rang-peuting, sangkan andjeunna ngoe-
 roeskeun pērkara abdina, sarta pērkara
 Israil oematna, satjoekoeupna dina oeng-
 60 gal-oenggal poē; 'soepaja sakabel bang-
 sa noe di boemi pada nganjahokeun,
 jen Pangeran teja Allah, euweuh deui.
 61 'Koe sabab eta, hate maraneh sing soe-
 hoed ka Pangeran, Allah oerang, sangkan
 pada ngalakonan pikoekoehna, djeung
 ngestoekeun timbalanana, saperti mang-
 sa ajeuna.

a 2 Sam. 6:18. b Jos. 21:45.

c 5 Moesa 4:35, 39.

62 Tidinja radja reudjeung sabangsa

Israil pada ngoerbankeun koerban peunt-
 63 tjan ka pajoeneun Pangeran. 'Ari ngoer-
 bankeunana Soeleman koerban panari-
 ma, noe koe andjeunna dikoerbankeun
 ka Pangeran teh, sapi doewa laksa
 doewa reboe sële, djeung domba sakëti
 doewa laksa sële. Tah, kitoe radja djeung
 sakabeh oerang Israil njalamëtkeunana
 64 gëdong Pangeran. 'Dina poë harita ra-
 dja njoetjikeun téngahna boeroean, noe
 di hareupeun gëdong Pangeran; karana
 nja di dinja andjeunna mëtakeunana
 koerban doeroekan, koerban kadabaran,
 djeung gadjih koerban panarima teh;
 tina sabab " altar tambaga, noe di pa-
 joeneun Pangeran teja, leutik teuing,
 teu asoep eta koerban doeroekan, koer-
 ban kadabaran, djeung gadjih koerban
 65 panarima teh. 'Tah, kitoe Soeleman dina
 mangsa eta ngalampahkeunana pesta
 teh, sarta sabangsa Israil reudjeung;
 pakoempoelan gëde pisan, ti pëlëbah
 asoep ka Hamat tēpi ka waloengan
 Mësir, di pajoeneun Pangeran, Allah
 oerang, toedjoe poë djeung toedjoe
 66 poë, nja eta opat wëlas poë lilana. 'Ari
 dina poë noe kadalaman djalma-djalma
 teh koe andjeunna didjoeroeng lakoe,
 sarta pada ngoendjoengan ka radja,
 bari toeloë maroelang sahimah-sahi-
 mahna, pada boengah sarta soeka ati,
 tina hal sakabeh kahadean, anoe koe
 Pangeran geus didamël ka Dawoed ab-
 dina, djeung ka Israil oematna.

a 2 Bab. 4:1.

PASAL 9.

Ari geus kitoe, " mangsa Soeleman pa-
 rantos ngadamël gëdong Pangeran,
 djeung gëdong radja, sarta saniskara
 bae kasoekaän Soeleman, noe dikërsa-
 2 keun didamël, 'ladjeng Pangeran nem-
 bongan ka Soeleman ngadoewa-kalian,
 3 sakoemaha nembonganana ka andjeun-
 na basa di Gibon teja. 'Ari timbalan
 Pangeran ka andjeunna: Kami geus nga-
 makboel ka panëda maneh djeung ka
 panoehoen maneh, anoe koe maneh
 disoehoenkeun ka pajoeneun kami teja;
 kami geus njoetjikeun eta gëdong, beu-
 nang maneh njiëun, " malar djënëgan
 kami linggih di dinja salalanggëguna,
 sarta sotja kami djeung manah kami
 4 piäjaem di dinja sapapandjangna. 'Ari

maneh teja, oepama maneh loemampah
 di pajoeneun kami, sakoemaha loemam-
 pah Dawoed, bapa maneh, djeung hate
 noe sabënërna sarta djeung saestoena, da-
 tang ka ngalampahkeun sakoemaha noe
 koe kami geus ditimbalkeun ka maneh,
 nja maneh teh ngestoekeun pikoekeoh
 5 djeung hockoem kami: 'eta kami tang-
 toe nëtëpkeun korsi karadjaän maneh,
 njangking Israil salalanggëguna, sako-
 maha kami ngandika ka Dawoed, bapa
 maneh, pangandika noe kijeu teja: " Moal maneh
 pikapënggëleun djalma di-
 6 joek dina korsi karadjaän Israil. 'Saba-
 likna, " ari maraneh aloendoer mah ti
 toekangeun kami, nja maraneh djeung
 anak-intjoe maraneh, teu ngestoekeun
 timbalan kami, pikoekeoh kami, noe
 koe kami dipaparinkeun di hareupeun
 maraneh, sarta los leumpang ngabarakti
 ka aállahan, djeung njarëmbah ka dinja:
 7 'eta kami tangtoe ngabasmis Israil tina
 tanah, noe koe kami geus dipaparinkeun
 ka dariuja; sarta eta gëdong, noe koe
 kami geus disoetjikeun pikeun djënë-
 ngan kami, tangtoe koe kami dising-
 kirkeun ti pajoeneun kami; " sarta Is-
 rail tangtoe didjieuu misil djeung dipake
 8 popojokan di sakabeh bangsa. 'Sarta
 eta gëdong, nadjan sakoemaha poen-
 djoelna ge, saha-saha noe ngaliwat ka
 dinja bakal mëlëngëk sarta njektjrekan
 biwirna, bari ngaromong: " Naon sa-
 babna noe matak Pangeran ka ijeu ta-
 nah sarta ka ijeu gëdong ngadamël noe
 9 sakijeu pëtana? 'Tangtoe didjawab kijeu:
 Koe sabab djalmana naringgalkeun Pa-
 ngeran Allahna, noe ngaloewarkeun ka-
 roehoenna ti tanah Mësir, sarta moen-
 tangan ka aállahan, bari njarëmbah
 djeung ngabarakti ka dinja: kitoe noe
 matak Pangeran ngadatangeun ka ma-
 ranehanana ijeu sakabehna katjilakuaän.

a 2 Bab. 7:11. b p. 3:5. c 5 Moesa 12:11.

d p. 8:25. e Jos. 23:16. f 5 Moesa 29:37.

g 5 Moesa 29:24; Jer. 22:8.

10 Dëmi " geus meunang doewa poeloeh
 taoen, parantos Soeleman ngadamël eta
 doewa gëdong, nja eta gëdong Pange-
 11 ran djeung gëdong radja. 'Ari " Hiram,
 radja Tiroes teja, ka Soeleman geus
 njamboengan koe kai poetri, koe kai dja-
 moedjoe djeung koe emas, sakahojong
 Soeleman. Mangsa eta radja Soeleman

ka Hiram maparin doewa poeloeh na-
 12 gara di tanah Galilea. 'Toeloeh Hiram
 angkat ti Tiroes, ningalian eta nagara,
 noe koe Soeleman dipaparinkeun ka
 andjeunna; ari pangraos Hiram eta na-
 13 gara teu oetama. 'Ngalahir Hiram: Ih
 raji! eta nagara nahaon, noe koe raji
 dipaparinkeun ka akang? Seug koe Hi-
 ram diséboetkeun tanah Kabool, tépi
 14 ka mangsa ajeuna. 'Ari Hiram teja ka
 radja geus ngintoenkeun saratoes doe-
 wa poeloeh talenta émas. a 2 Bab. 8:1.

b p. 5:1.

15 Sarta kieu pérkara toegoeran, noe
 dikérid koe radja Soeleman, baris nji-
 jeun gedong Pangeran, djeung gedong
 andjeunna, kitoe deui Milo, djeung koeta
 Jérusalem, sarta nagara Hasor, Mé-
 16 gido djeung Geser. 'Hidji mangsa Piraon,
 radja Mésir, angkat sarta meunangkeun
 nagara Geser, seug dihoeroe koe seuneu,
 sarta oerang Kanaán, noe ngeusian eta
 nagara, dipaeban; toeloeh eta nagara
 dileler a ka poetrana, noe djadi geureuha
 17 Soeleman teja, asoep pamahaman. 'Ti-
 dinja Soeleman ngadamél b eta nagara
 18 Geser, djeung Bet-Horon hilir; 'kitoe
 deui Baalat sarta Tamar, di tégal léga,
 19 tanah eta keneh; 'toer sakabeh nagara
 panggoedangan kagoengan Soeleman,
 sarta nagara-nagara pakaretaán, djeung
 nagara-nagara c énggon toekang toem-
 pak koeda, sarta naon bae kasoekaán
 Soeleman, noe dikérsakeun didamél di
 Jérusalem, djeung di goenoeng Libanon,
 sarta di sakoeriling tanah, noe kapoerba
 20 koe andjeunna. 'Moenggoehing sakabeh
 djalma noe teu kaasoep oerang Israil,
 d nja eta sakarina oerang Emor, oerang
 Het, oerang Peres, oerang Hiwi djeung
 21 oerang Jéboes teja: 'anak-intjoena, noe
 kari di djero tanah pandeurieun eta, c
 noe babéula koe oerang Israil hanteu
 beunang diharamkeun teja, nja eta noe
 koe Soeleman dikérid, digawekeun toe-
 22 goeran, tépi ka mangsa ajeuna. 'Demi
 oerang Israil mah f taja noe koe Soe-
 leman digawekeun; satégésna eta teh
 djadi pradjoerit, djeung mantrina, djeung
 kapalana, djeung satrijana, djeung ka-
 pala karetana, sarta kapala toekangna
 23 toempak koeda. 'Ijeu teh kapala-kapala,
 noe dimandorkeun ka pagawean Soe-
 leman teja, lima ratoes lima poeloeh,

poerab marentah ka djalma-djalma, noe
 24 ngalam-pahkeun eta pagawean. 'Demi a
 poetra Piraon teja angkat ti dajéuh
 Dawoed, ugali ka gedongna, beunang
 Soeleman ngadamél pikeun andjeunna
 teja. Mangsa eta Soeleman ngadamél
 25 deui Milo. 'Djeung deui Soeleman sa-
 taen tiloe kali ngoerbankeun koerban
 doeroekan djeung koerban panarima,
 dina altar beunang andjeunna ngadamél
 pikeun Pangeran, bari ngoekoes dina
 altar noe di pajoeneun Pangeran teja.
 Djadi gedong teh geus samakta.

a p. 3:1. b 2 Bab. 8:1. c p. 10:26. d Hak. 3:1.

e 5 Moesa 7:2; Jos. 15:10. f 3 Moesa 25:30.

g 2 Bab. 8:11.

26 Djeung deui radja Soeleman ngada-
 mél kapal di Esion-Geber, anoe deukeut
 Elot, di sisi laeet Agér, di tanah Edom.
 27 'Tidinja Hiram dina eta kapal ngijung-
 keun abdi-abdina, oerang kapal, noe
 njaho di laeet, direudjeungkeun ka abdi-
 28 abdi Soeleman. 'Toeloeh daratang a ka
 Opir, sarta ngarala émas ti dinja, opat
 ratoes doewa poeloeh talenta; geus ki-
 toe didongkapkeun ka radja Soeleman.

a 1 Moesa 10:29.

PASAL 10.

Ari a radja istri tanah Séba ngareungeun
 Awarta pérkara Soeleman, hal padjé-
 néngan Pangeran; b toeloeh angkat, kérsa
 ngadjadjal ka Soeleman, sédja njoewal.
 2 'Tidinja soemping ka Jérusalem, njan-
 dak balad rosa katjida, njandak pirang-
 pirang onta, dimomotan wawangian,
 djeung émas loba nakér, sarta intén
 moelja-moelja. Barang geus dongkap ka
 Soeleman, toeloeh misaoerkeun ka an-
 djeunna sakoeur noe aja dina manahna.
 3 'Seug radja istri teh koe Soeleman di-
 paparin njaho sakabeh soewalna; taja
 pisan pérkara noe kaalingan ka radja,
 noe teu koengsi dinjatakeun ka radja
 4 istri teh. 'Barang radja istri Séba teh
 geus ningali sadajana kapintèran Soe-
 leman, djeung gedong beunang andjeun-
 5 na ngadamél, 'kitoe deui c kadaharan
 dina medjana, djeung mandana para
 mantrina, sarta nangtoengna djoeroe-
 ladenna djeung papakeanana, toer toe-
 kangna inoeman, sarta tandjakanana
 paranti andjeunna nandjak ka gedong
 Pangeran: seug radja istri teh datang

- 6 ka geus taja pangutjian. 'Toeloj misa-
oer ka radja: Jaktos pisan bedja, noe
kadengo koe kaoela dina tanah kaoela,
bal perkawis salira andjeun saréng bal
7 kapintéran andjeun. 'Ari eta bedja koe
kaoela hanteu dipértjantén, dongkap ka
kaoela tjoendoek saréng nendjo koe pa-
non pribadi; salérésna, noe diwartaekun
ka kaoela teu paro-parona atjan; ari
kapintéran saréng kasacan andjeun nga-
langkoengan pisan tina tjarijs, noe ka-
dengo koe kaoela teja. 'Bagdja témén
8 rahajat andjeun, bagdja témén ijeu abdi-
abdi andjeun, anoe pada madép di pa-
joeneun andjeun teu pégat-pépat, anoe
pada ngoeping kana kapintéran andjeun.
9 'Sagala poedji ^a ka Pangeran, Allah
andjeun, anoe misoecka ka andjeun, doe-
moegi ka ditjalikkeun dina korsi kara-
djaan Israil! Sabab Pangeran miasih ka
Israil salalanggèngna, noe mawi andjeun
10 didjadikeun radja, soepaja midamél ka-
adilan saréng kabéhéran. 'Djeung radja
istri teh ^a ka radja ngabatoerkeun émas
saratoes doewa poeloeh talenta, djeung
wawangian loba teu kira-kira, sarta
intén moelja-moelja; teu datang-datang
deui wawangian sakitoe lobana, saperti
noe koe radja istri Sèba dibatoerkeun
11 ka radja Soeleman teja. 'Djeung deui
kapal Hiram, noe moewat émas ti Opir
teja, mawa deui ti Opir kai tjandana
loba teu kira-kira, sarta intén moelja.
12 'Ari eta kai tjandana ^a koe radja di-
damél titintjakan ka gedong Pangeran
sarta ka gedong radja; toer didamél
katjapi djeung tjélémpeong baris ahli
njanji. Hanteu datang deui kai tjand-
ana kitoe, sarta teu katendjo deui tépi
13 ka mangsa ajeuna. 'Demi radja Soe-
leman ka radja istri Sèba teja maparin
sakabojongna, naon bae noe dipoendoet,
kadjaba tina dipoelang sakawasana ra-
dja Soeleman. Toeloj moendoer, bral
moelih ka tanahna, diiring koe abdi-
abdina. ^a 2 Bab. 9:1. ^b Mat. 12:42. ^c p. 4:22.
^d p. 5:7. ^e Djab. 72:15. ^f p. 9:27, 28. ^g 2 Bab. 9:11.
- 14 'Ari beuratna émas, anoe asoep pi-
keun Soeleman di djéro sataoen, génép
ratoes génép poeloeh génép talenta
15 émas, 'djaba ti toekang balantik, sarta
tina dagang soedagar-soedagar, kitoe
deui ti sakabel radja Arab, sarta ti
16 para bopati tanah. 'Djeung deui radja

- Soeleman ngadamél ^a kèpéng doewa ra-
toes siki, émas beunang ngagèpengkeun;
génép-génép ratoes [sekel] émas noe
17 dianggo kana hidji-hidji kèpéng. 'Kitoe
deui tameng tiloe ratoes siki, émas beu-
nang ngagèpengkeun; tiloe-tiloe mina
émas dianggo kana hidji-hidji tameng;
toeloj koe radja pada diteundeun di
djéro ^b gedong leuweung Libanon teja.
18 'Toerradja ngadamél ^c hidji panglinggihan
gading, sarta gède, djeung disapoet émas
19 pangaloesna. 'Panglinggihan teh génép
oempakna, sarta ti loehoerna pangling-
gihan teh boeleud ti toekangna; toer
leungeunan kentja-katoehoecun énggon
linggih, sarta doewa sisingaan narang-
20 toeng gigireun eta leungeun. 'Djeung
doewa wélas sisingaan narangtoeng di
dinja dina génép oempakna, kentja-ka-
toehoe. Di sakabel karadjaan taja boe-
21 watan kitoe. 'Malah sakabel wawada-
han radja Soeleman noe paranti nga-
leuent, émas; kitoe deui sakabel wa-
wadahan gedong leuweung Libanon teja
émas doekét; taja noe perak, da keur
djaman Soeleman euweuh pisan panga-
22 djina. 'Karana radja kagoengan kapal
Tarsis di laeet, baréng djeung kapal
Hiram; sadjéro tiloe taoen kapal Tar-
sis teh datangna sakali, moewat émas-
perak, gading, monjet djeung mérék.
23 'Djadi radja Soeleman teh ^d agoeng pi-
san, ngoengkoelan sakabel radja noe di
boemi, dina kabeungharan sarta dina
24 kapintéran. 'Noe matak djalma saensi
boemi ngadareuheus ka pajoeneun Soe-
leman, pada hajangeun ngadenge kana
kapintéranana, noe koe Allah geus di-
25 paparinkeun di djéro manahna. 'Sarta
pada njanggakeun, masing-masing pa-
ngabaktina, barang perak djeung barang
émas, papakean, pakarang, djeung wa-
wangian, koeda djeung bigal. Kitoe bae
26 saban-saban taoen. 'Djeung deni ^e Soe-
leman ngoempolkeun kareta djeung toe-
kang toempak koeda, datang ka kagoen-
gan sareboe opat ratoes kareta, djeung
salaksa doewa reboe toekang toempak
koeda; nja eta teh koe andjeunna di-
pérnahkeun di sakoer nagara pakare-
tan sarta di salira radja di Jérusalem.
27 'Ari perak ^f koe radja didjadikeun loba
di Jérusalem saperti batoe, djeung kai
poetri didjadikeun loba tjara kai lowa

28 noe di tanah handap. 'Ari koeda ka-goengan Soeleman ^a kaloewaran ti Mésir; koe para soedagar radja dibeulina goendoekan, sagoendoek-sagoendoek sagoendok. 'Djeung sok ngarala kareta, dibawa ka loewar ti Mésir, harga gënöp ratoes perak, ari koeda barga saratoes lima poeloeh; djeung ngalantarankeun ongkoh ngabidjilkeun baris sakabeh radja oerang Het djeung baris radja-radja Sam. ^a 2 Sam. 8:7. b p. 7:2. c 2 Bab. 9:17. d p. 3:12, 13. e p. 4:26; 2 Bab. 1:14. f 2 Bab. 1:15. g 5 Moesa 17:16.

PASAL II.

Ari radja Soeleman teh ^a asiheun ka Apirang-pirang istri bangsa sedjen, di-reudjeungkeun ^b ka poetra Piraon teja, nja eta istri bangsa Moab, bangsa Amon, bangsa Edom, bangsa Sidon djeung 2 bangsa Het; 'kaäsoep bangsa, noe koe Pangeran ditimbalken ka oerang Israil, jenu: 'Maraneh poma oelah tjampoer ka eta, kitoe deui eta oelah tjampoer ka maraneh; karana tangtoe matak njimpang hate maraneh, noeroet ka aállahan; noe kitoe koe Soeleman dirakétan 3 dipikaasih. 'Da andjeunna kagoengan toedjoe ratoes geureuha toeroenan radja, djeung tiloe ratoes parékán; ari eta istri-istrina matak njimpang manahna. 'Karana keur mangsa Soeleman geus sêpoeh, seug eta istri-istrina matak njimpang manahna, noeroet ka aállahan, djadi teu soehoed manahna ka Pangeran Allahna, saperti manah Dawood ramana. 'Seug Soeleman angkat, 5 noeroet Astarta, aállahan oerang Sidon; kitoe deui noeroet Milkom, kanistaan oerang Amon. 'Djadi Soeleman teh milampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, sarta hanteu mantek anoetna ka Pangeran, saperti Dawood ramana. 7 'Mangsa eta Soeleman ngadamél énggon loehoer adjang 'Kamos, kanistaan oerang Moab, dina goenoeng noe di hareupeun Jérusalem; kitoe deui adjang 8 Molek, kanistaan oerang Amon. 'Kitoe bae Soeleman midamél na pikeun sakabeh istrina noe bangsa sedjen teja, noe pada ngoekoes djeung ngoerban masing-masing ka aállahan sorangan.

^a 5 Moesa 17:17. b p. 3:1. c 2 Moesa 34:16; 5 Moesa 7:3 d Hak. 2:13; 2 Radj. 23:13. e 4 Moesa 21:29; 2 Radj. 23:13.

9 Tidinja Pangeran ngabéndon ka Soeleman, doemeh njimpang manahna ti Pangeran, Allah Israil, ^a noe nembongan 10 ka andjeunna doewa kali teja, 'sarta geus maparin timbalan ka andjeunna bal pèrkara eta, ^b soepaja oelah leumpang noeroet aállahan; tatapi andjeunna teu ngestikeun eta timbalan Pangeran. 11 'Mana aja timbalan Pangeran ka Soeleman: Sapedah maneh teh kijou nja lalampahan, sarta teu nôtèpkéun pèrdjangdjan kami djeung pikoekeuh kami, anoe koe kami ditimbalken ka maneh teja: noe matak karadjaan teh koe kami mêngko ^c disoèhkeun ti maneh, bari seug dipaparinkeun ka abdi maneh. 12 'Ngan keur djaman maneh kami moal nuidamél kitoe, tina sabab Dawood, bapa maneh; mêngko koe kami disoèhkeun ti leungeun anak maneh. 'Tatapi kami moal njoèhkeun sakaradjaan kabeh; kaom sahijji koe kami rek dipaparinkeun ka anak maneh, tina sabab Dawood, abdi kami, djeung tina sabab Jérusalem, anoe beunang kami milih. ^a p. 3:5; 9:2. b p. 9:6. c 1 Sam. 15:28.

14 Tidinja Pangeran ngajakeun anoe ngamoesoeh ka Soeleman, nja eta Hadad, oerang Edom; eta teh kaäsoep toeroenan radja di Edom. 'Karana ^a keur mangsa Dawood aja di Edom, basa Joab, kapala balad teja, mangkat, sèdja ngaroewang noe kasarabèt, pek Joab maeban 16 sakabeh noe lalaki di Edom; ('wantoe Joab teh tjalikna di dinja gënöp boelan lilana djeung sabala Israil, tépi ka geus bejak ngabasmu sakabeh noe lalaki di 17 Edom;) 'dèmi Hadad teja ngalolos, sarta direudjeungan sababaraha djalma, oerang Edom, kaäsoep abdi ramana, sèdja ngadatangan ka Mésir; harita Hadad 18 teh masih boedak leutik. 'Bral arindit ti Midian, toeloej daratang ka Paran; heug ti Paran mawa sababaraha djalma, toeloej daratang ka Mésir, ka Piraon, radja Mésir. Seg Piraon ka Hadad maparin boemi, djeung didjangdjan rëdjeki, 19 malah dipaparin lahan. 'Ari Hadad teh sakaliutang manggih koernija dina sotja Piraon, moenggah dipaparin pibodjoen, nja eta saderek garwana, saderek Tabpènes prameswari. 'Toeloej eta saderek 20 Tabpènes ngowokeun Gënoebat, poetra Hadad sarta lalaki; ari Gënoebat teja

koe Tahpēnes dimemeban di djēro gēdong Piraon, djadi Gēnoebat teh aja di gēdong Piraon, tjampoer djeung para 21 poetra Piraon. 'Hidji mangsa Hadad di Mēsir ngadenge bedja, jen Dawoed geus koelēm reudjeung karoehoenna, sarta jen Joab, kapala balad teja, ² geus maot; toeloj Hadad oendjoekan ka Piraon; Koering moegi idinan leumpang, hajang 22 wangsoel ka tanah koering. 'Dēmi lahiran Piraon ka dinja: Tapi naon kakoe-rangan awak di kami, wēt aja nijat moelang ka tanah awak? Wangsoela-nana: Soemochoen, taja pisan; kitoe ge koering moegi didjoeroeng bae.

a 2 Sam. 8: 13, 14. b p. 2: 34.

23 Djeung Allah ngajakeun deui noe ngamoesoeh ka Soeleman, nja eta Rēson anak Eljada, noe bareto ngalolos ti ^a Hadad-Eser, radja Soba, djoeraganana. 24 'Seug ngoempoelekeun djalma ka dirina, djadi kapala rampog, sanggeus Dawoed maeban oerang dinja teja; toeloj la-leumpang ka Damsik, sarta maratoh di dinja, bari pada marentah di Damsik. 25 'Ari Rēson teja ngamoesoeh ka Israil, sapandjang djoemēnēng Soeleman, baroeng djeung katjilakaan noe koe Hadad teja; sarta Rēson teh ngawaen ka Israil, djeung ngaradjaan ka tanah Sam.

a 2 Sam. 8: 3; 10: 18.

26 Aja deui ^a Jarobam poetra Nēbat, oerang Epraim, ti Sēreda, abdi Soeleman; ari djenēngan iboena Sēroea, sarta randa; eta kitoe deui ^b ngamangkeun 27 leungeun ka radja. 'Kijeu asalna noe matak ngamangkeun leungeun ka radja teh: Soeleman keur ngadamēl Milo, mēpēt beulahna dajehul Dawoed ramana. 'Ari Jarobam teja djalma gagah-pērkoesa. Ana katingal koe Soeleman eta boedjang jen tēmēn-wēkēl, toeloj didjēnēngkeun ngoeroes sakabeh tang- 28 goengan anak-poetoe Joesoep. 'Ari geus kitoe, dina mangsa eta hidji waktōe Jarobam teh ka loewar ti Jēroesalem; prok di djalan patēpang djeung nabi Ahia, oerang Silo, noe keur nganggo haroedoem wenteuh; doewaān teh pa- 29 toetoenggalan bae di tēgal. 'Seug Ahia njēkēl haroedoem wenteuh, noe keur dianggo teja, ^c pek disoēh-soēhkeun, 30 doewa wēlas soēhan. 'Tidinja ngalahir ka Jarobam: Tampanan koe sampejan

kijeu sapoeleoh soēhan; karana kijeu timbalan Pangeran, Allah Israil: Masing njaho, kami rek njoēhkeun karadjaan 32 teh ti leungeun Soeleman, seug ka maneh rek maparin sapoeleoh kaom. 'Ari noe sakaom deui mah tētēp ka Soeleman, tina sabab abdi kami Dawoed teja, djeung tina sabab Jēroesalem, nagara beunang kami milih ti sakabeh kaom 33 Israil. 'Pangkitoe teh pedah eta geus naringgalkeun kami, sarta njarēmbahna ^d ka Astarta, aallahan oerang Sidon, ka Kamos, aallahan oerang Moab, djeung ka Milkom, aallahan oerang Amon; sarta teu ngalakonan djalan kami, teu ngalampahkeun anoe bēnēr di pajoeneun kami, nja eta pikoekoeh kami djeung hokoem kami, saperti Dawoed bapana. 34 'Tatapi eta sakaradjaan kabeh koe kami moal ditjaboet ti leungeun Soeleman; ēujana mah eta teh koe kami rek ditētēpkeun bae djadi gēgēden saemoer-hiroepna, tina sabab Dawoed, abdi kami, anoe beunang kami milih teja, noe geus nētēpkeun timbalan kami djeung pikoe- 35 koeh kami. 'Nja ditjaboetna karadjaan teh koe kami mēngke ti leungeun anak-na; seug kami ka maneh rek maparin 36 sapoeleoh kaom. 'Ari noe sakaom deui mah rek dipaparinkeun ka anakna. ^e soepaja Dawoed, abdi kami, sapandjangna boga damar di pajoeneun kami di Jēroesalem, nja eta nagara beunang kami milih pikeun kami, baris mērē- 37 nahkeun djenēngan kami di dinja. 'Ari maneh teh koe kami rek ditjandak, sarta maneh bakal ngaradjaan noeroet-keun sakahajang hate maneh, nja djadi 38 radja, njēkēl Israil. 'Ari geus kitoe, oepama maneh noeroet ka sakabeh noe koe kami ditimbalkeun ka maneh, sarta ngalakonan djalan kami, djeung ngalampahkeun anoe bēnēr di pajoeneun kami, nja ngestoekoeun pikoekoeh kami djeung timbalan kami mah, sakoemaha lampah Dawoed, abdi kami teja: eta kami tangtoe njarēngan ka maneh. ^f djeung maneh koe kami rek dipangdamēlkeun imah noe tētēp, sakoemaha noe koe kami didamēl pikeun Dawoed teja, sarta maneh koe kami rek dipapa- 39 rin Israil. 'Djeung kami rek ngarēndah-keun toeroenan Dawoed tina sabab kitoe; 40 ngan moal sapapandjangna. - ^g Pedah

kitoe Soeleman ngarah maehan ka Jarobam; tatapi Jarobam teh dangdan, seug ngalolos ka Mésir, ² ka Sisak, radja Mésir, sarta tétép di Mésir, tépi ka poepoes Soeleman. - 'Ari tjarijos Soeleman ³ salijan ti eta, djeung sakabéh lalampahanana, kitoe deui kapintéranana, saénjana ka-oengélkeun dina kitab tjarijos Soeleman. ⁴ 'Demi lawasna Soeleman ngaradjaan di Jérusalem ka sabangsa Israil teh, opat ⁵ poeloch taoen. 'Toeloej Soeleman koelem reudjeung karochoenna, sarta dikoerébkeun ⁶ di dajeh Dawoed ramana; ari Réhabam poetrana noe ngaganti djadi radja. ⁷ *a 2 Bab. 13. 6. b 2 Sam. 18: 28. c 1 Sam. 15: 27. d 1 Mak. 10. 6. e p. 15. 4; Djab. 132: 17. f 2 Sam. 7: 11. g p. 14: 25. A 2 Bab. 9: 29. i p. 2: 10.*

PASAL 12.

Bral * Réhabam teh angkat ka nagara Sèkemi; karana sabangsa Israil geus datang ka Sèkem, sèdjana andjeunna dek ² dididéngeun radja. 'Ari geus kitoe, barang Jarobam poetra Nèbat teja geus ngareungeun warta, (wantoe andjeunna masih ³ aja keueh di Mésir, asal ngalolos, bawaning sijeun radja Soeleman teja, ⁴ sarta Jarobam tjalik di Mésir: 'tatapi oerang Israil nitahan, andjeunna diala;) toeloej Jarobam djeung sapakoempolan Israil daratang, seg malibatoer ka Réhabam, kijeu pihatoerna: 'Rama andjeun ngabeuratkeun pasangan koering; mana ⁵ andjeun ajeuna moegi entengan pagawean rama andjeun anoe bangga, saréng pasanganana noe abot, noe koe andjeunna dipoendakkeun ka koering; moen kitoe mah koering pada sèdja ngawoela ka ⁶ andjeun. 'Ari walonan Réhabam ka darinja: Geura baralik heula bae watés tiloe poé; geus kitoe koedoe ka darijeu deui ka kami. Seug djalma-djalma baralik. ⁷ 'Tidinja radja Réhabam teh rérémpagan reudjeung para sésépoch, anoe bakoe maradép di pajoeneun Soeleman ramana, mangsana keur djoeménéng; ari lahirna: Koemaha pirémpoeg sarampejan, pihadéunana ngabalésan omong ka eta djalma-djalma? 'Mioendjoek eta teh ka radja, kijeu pioendjoekna: Madak andjeun danguét ajeuna ngajoenkeun ka eta djalma-djalma, saréng ngawoela ka maranehanana, sarawoeh ngaboelkeun kahajangna, bari ngalahir ka darinja pilahir

noe ngareunah, tinangtos pada ngawoela ⁸ ka andjeun sapapaosna. 'Demi andjeunna nilarkeun pirémpoeg para sésépoch, noe koe eta dihatoerkeun ka andjeunna teja, seug rérémpagan deui reudjeung para nonoman, noe ngagédéan baréng djeung andjeunna, noe sok maradép di ⁹ pajoeneunana. 'Ari lahirana ka eta: Tjik, koemaha pirémpoeg maraneh, pihadéunana oerang ngabalésan omong ka eta djalma-djalma, noe malihatoer ka kami, kijeu pokna: Entengan pasangan, noe koe rama andjeun dipoendakkeun ¹⁰ ka koering? 'Mioendjoek para nonoman, noe ngagédéan baréng djeung andjeunna teh, pioendjoekna: Sao nimbalan kijeu ka eta djalma-djalma, noe malihatoer ka andjeun, pokna: Rama andjeun ngabotkeun pasangan koering, doepi koe andjeun pasangan koering entengan; sao ngalahir kijeu ka darinja: Tjinggir kami gède alah batan tjangkeng rama kami. ¹¹ 'Ari ajeuna, rama kami ka maraneh moendakkeun pasangan beurat, demi kami dek nambahan deui kana pasangan maraneh; rama kami mēpéril ka maraneh koe pangrangket, demi kami mah dek mēpéril ka maraneh koe langgir. *a 2 Bab. 10. b p. 11: 40.*

¹² Tidinja Jarobam djeung sakabéh djalma-djalma daratang deui ka Réhabam dina poé noe katiloe, noeroetkeun lahiran radja noe kijeu teja: Koedoe ka darijeu ¹³ deui ka kami dina poé noe katiloe. 'Seng radja ngawalon ka eta djalma-djalma bēngis pisan, sarta nilarkeun pirémpoeg para sésépoch, noe koe eta dihatoerkeun ¹⁴ ka andjeunna teja; 'nja ngalahir teh ka maranehanana noeroetkeun pirémpoeg para nonoman teja, kijeu lahirna: Rama kami ngabeuratkeun pasangan maraneh, demi kami dek nambahan deui kana pasangan maraneh; rama kami mēpéril ka maraneh koe pangrangket, demi kami mah dek mēpéril ka maraneh koe langgir. ¹⁵ 'Djadi radja teh teu ngagoegoe ka eta djalma-djalma; karana eta pèrkara pangtibalikna teh ti Pangerau, pangèrsana ngajakinkeun pangandikana, ¹⁶ 'noe koe Pangerau diandikakeun koe lantaran Abia, oerang Silo, ka Jarobam poetra Nèbat teja. 'Barang sabangsa Israil geus tērangan, jen radja teh teu ngagoegoe ka maranehanana, seg djalma-djalma

pada ngabalésan saor ka radja, kijeu pok-
na: ^b Nahaon docoeman oerang ka Da-
woed? satégésna oerang teu boga milik
ka anak Isai teh; geura balik, Israil!
sahimah-sahimahna; ajeuna ngoeroes
bangsa sorangan bae, Dawoed! Broel Is-
rail moelang sahimah-sahimahna. 'Tatapi
oerang Israil ^c noe maratoeh di nagara-
nagara Joeda mah, karadjaan koe Rê-
habam. 'Tidinja radja Rêhabam miwa-
rang ^d Adoram, noe njangking padjég teja;
pek sakabel oerang Israil pada maledo-
gan ka dinja koe batoc, toeloj pach.
Dëmi radja Rêhabam mah ngagéntak
nitih kareta, kaboer ka Jérusalem. 'Tah,
^e kitoe asalna Israil teh moengkir ka
bangsa Dawoed, tépi ka mangsa ajeuna.
^f 'Ari geus kitoe, barang sabangs Israil
ngadenge bedja, jen Jarobam teh soem-
ping deui, toeloj ngoatoesan, andjeunna
diala ka padjemoehan; seug didjén-
keun radja, njangking sabangs Israil;
taja noe noeroet ka bangsa Dawoed, ka-
djaba kaom Joeda bae.

a p. 11:31.

b 2 Sam. 20:1. c 2 Bab. 11:13, 16. d p. 4:6.

e 2 Radj. 17:21.

^g Sasoempingna Rêhabam ka Jérusa-
lem, ^h gantjang ngoempoelkeun sakabel
anak-poetoe Joeda reudjeung kaom Bin-
yamin, sakëti dalapan laksa djalma beu-
uang mëting, toekang pérang; kërsa
mëangan ka bangsa Israil, sêdjana ma-
likeun karadjaan teh ka salira Rêhabam
ⁱ poetra Soeleman. 'Tatapi ^j aja pangandika
Allah ka Sëmaja, piwarangan Allah,
^k kijeu pangandikana: 'Bedjakeun ka Rê-
habam anak Soeleman, radja Joeda, kitoe
deui ka saanak-poetoe Joeda djeung Bin-
yamin, sarta ka sesa djalma-djalma, kijeu
^l nja pok: 'Kijeu timbalan Pangeran:
Oelah waka arindit, djeung oelah më-
rangan ka doeloer-doeloer maraneh, oer-
ang Israil teja; geura baralik saimah-
saimahna; karana përkara kitoe teh ti
kami. Seug pada ngagoegoe ka pangandika
Pangeran, sarta maroelang, noe-
roetkeun pangandika Pangeran.

a 2 Bab. 11:1. b 2 Bab. 11:2.

^m Tidinja Jarobam ngadamël ⁿ nagara
Sëkem, di pigoenengan Epraim, bari
seug diëusian; toeloj angkat ti dinja,
^o pek ngadamël ^p nagara Pënoeël. 'Sarta
Jarobam teh njaoer sadjéro manabna:
Ajeuna karadjaan teh bisi balik deui ka

27 bangsa Dawoed. 'Oepama djalma-djalma
teh arindit, milampah ngoerban di gë-
dong Pangeran di Jérusalem, bisi hate
djalma-djalma teh balik deui ka djoera-
ganana, ka Rêhabam, radja Joeda; tang-
toe aing dipaehin, seg baralik deui ka
28 Rêhabam, radja Joeda. 'Toeloj radja
badami, prak ngadamël ^q doeua sasapian
ëmas; geus kitoe ngalahir ka djalma-
djalma: Meudjeuh maraneh indit ka Jê-
roesalem; ^r tah, Israil! ijeu batara maneh,
noe nginditkeun maneh ti tanah Mësir
29 teja. 'Seg noe hidji koe andjeunna di-
teundeun di Bet-El, ari noe hidji deui
30 diteundeun di Dan. 'Dëmi eta përkara
^s djadi matak dosa; karana djalma-djal-
ma laleumpang, njëmbah ka salah-sahidji,
31 tépi ka Dan. 'Sarta andjeunna ngadamël
imah ënggon loehoer, ^t djeung ngadamël
panghoeloe-panghoeloe ti sambarang
djalma, ^u noe lain anak-poetoe Lewi.
32 'Malah-malah Jarobam ngadamël pesta
dina boelan noe kadalapan, dina tanggal
lima wëlas, ^v noeroetan pesta noe di
Joeda teja, sarta ngoerban dina altar.
Kitoe lampahna di Bet-El, nja ngoerban
ka sasapian, beunang andjeunna ngad-
amël teja; toer di Bet-El ngadëgkeun
panghoeloe-panghoeloe ënggon loehoer,
anoe beunang andjeunna ngadamël teja.
33 'Prak andjeunna ngoerban dina altar,
beunang andjeunna ngadamël di Bet-El,
dina tanggal lima wëlas, boelan noe ka-
dalapan teja, nja eta dina boelan anoe
beunang andjeunna njipta koe manah
pribadi; sarta ngadamël pesta pikeun
oerang Israil, djeung ngoerban dina altar,
bari ngoekoes.

a Flak. 9:45. b Flak. 8:17

c 2 Radj. 17:16. d 2 Moesa 32:4. e p. 13:34; 14:16.

f p. 13:33; 2 Radj. 17:32. g 4 Moesa 3:10.

h 3 Moesa 23:31.

PASAL 13.

Doemadakan, aja hidji piwarangan Al-
lah soemping ti Joeda ka Bet-El.
ngëmban pangandika Pangeran; kalé-
rësau ^a Jarobam ngadëgan altar teja,
2 eukeur ngoekoes. 'Seug piwarangan teh
ngoeuarkeun ka eta altar koe pangandika
Pangeran, saorna: Eh altar! altar!
kijen timbalan Pangeran: Masing njaho,
mëngke bangsa Dawoed pimeunangeun
hidji anak lalaki, pingaraneunana Josia;
^b nja eta di loehoer maneh tangtoe

ngoberbankeun panghoeloe-panghoeloe
 enggon loehoer, noe ngaroekees di loe-
 hoer maneh; sarta di loehoer maneh
 mēngke ngadoeroek toelang manoesa.
 3 'Malah piwarangan teh dina waktō
 harita maparin tanda, saोजना: Nja ijeu
 pitandacuana, noe diandikakeun koe
 Pangeran: Masing njabo, altar teh ēngke
 beulah, sarta lēboe noe di loehoerna
 4 bakal mawoer. 'Ari geus kitoe, barang
 radja ngareungeun eta kasaoeran piwa-
 ranguan Allah, noe dioewarkeun kana
 altar di Bet-El teja, heg Jarobam njo-
 dorkeun pananganana tina altar, bari
 marentah: Eta geura tangkep! Seug pa-
 nanganana, noe disodorkeun ka piwa-
 ranguan teh, djadi djēgēr, teu kawawaen
 5 moendoerkeuninja ka salirana. 'Ari
 altar teja toeloē beulah, sarta lēboena
 mawoer tina altar; geus boekti tanda,
 noe dipaparinkeun koe eta piwarangan
 Allah tina pangandika Pangeran teja.
 6 'Pok radja misaoer, kijeu saोजना ka
 piwarangan Allah teh: Tjik, moegi geura
 noenoehoen ka pajoeneun Pangeran,
 Allah adjēngan; nja kaoela moegi pang-
 nēdakeun, soepaja leungeun kaoela bisa
 moendoer deui ka diri kaoela! Prak
 piwarangan Allah teh noenoehoen ka
 pajoeneun Pangeran; seg panangan ra-
 dja moendoer deui ka salirana, hade
 7 tjara tadi. 'Misaoer radja ka piwarangan
 Allah teh: Mangga, djeung kaoela tjalik
 ka boemi, sēnangkeun adjēngan heula,
 sarta kaoela ka adjēngan sēdja mere
 8 gaudjaran. 'Dēmi pibatoer piwarangan
 Allah teh ka radja: ^a Sanadjan andjeun
 ka kaoela kērsa maparin sabeulah gē-
 dong andjeun oge, kaoela moal datang
 ka andjeun, sarta moal baranghakan,
 moal nginoem tjai-tjai atjan dina ijeu
 9 ēnggon; 'karana kijeu noe dipiwarang
 ka kaoela koe pangandika Pangeran,
 timbalanana: Maneh poma oelah barang-
 hakan, oelah nginoem tjai-tjai atjan,
 sarta maneh moelang oelah njeurang
 10 djalan oeroet maneh leumpang. 'Bral
 piwarangan teh angkat, njeurang djalan
 sedjen; moelihna teu njeurang djalan
 oeroet soempingna ka Bet-El. ^{a p. 12:33.}
^{b 2 Radj. 23:16. c Hak. 19:5. d 4 Mosea 22:18.}
 11 Aja hidji nabi noe kolot, tjalikna di
 Bet-El. Toeloē datang poetrana lalaki,
 sarta ujarijoskeun ka andjeunna sakabeh

lampah, anoe poē eta koe piwarangan
 Allah dilampahkeun di Bet-El teja; kitoe
 deui kasaoeran, noe koe eta disaoerkeun
 ka radja teja, ditjarijoskeun ka ramana.
 12 'Seug poetra teh dipariksa koe ramana:
 Angkatna djalan mana? Kabēnēran poe-
 trana geus narendjo djalan, noe disorang
 koe piwarangan Allah, anoe soemping
 13 ti Joeda teja. 'Toeloē marentah ka
 poetrana: Ama geura pangrarangkenan-
 keun kalde. Prak dipangrarangkenan-
 keun kalde; tjat toenggang ka dinja.
 14 'Bral nabi teh angkat, njeosoel piwa-
 ranguan Allah teja; teu lila kapēndak,
 keur tjalik handapeun hidji kijara. Pok
 ditaros: Nja adjēngan piwarangan Allah,
 anoe soemping ti Joeda teja? Walona-
 15 nana: Eja kaoela. 'Saoer nabi teh ka
 andjeunna: Mangga, sarēng kaoela tjalik
 16 ka imah, dabar roti heula. 'Ari walo-
 nanana: Kaoela teu kadoega balik djeung
 adjēngan, atawa datang ka adjēngan;
 sarta kaoela moal barangtēda atawa
 nginoem tjai reudjeung adjēngan dina
 17 ijeu ēnggon; 'karana aja pangandika
 ka kaoela koe pangandika Pangeran:
 Maneh oelah baranghakan, oelah ngi-
 noem tjai-tjai atjan di dinja; sarta maneh
 moelang oelah njeurang djalan oeroet
 18 maneh leumpang. 'Dēmi saor nabi teh
 ka andjeunna: Kaoela ge nabi, sapertos
 adjēngan, sarta ^a aja hidji malaikat
 ngalahir ka kaoela koe pangandika Pa-
 ngeran, kijeu lahirna: Eta teh koe maneh
 bawa balik ka imah maneh, sina nga-
 hakan roti sarta nginoem tjai. Tapi
 19 bohong ka andjeunna. 'Toeloē moelih
 deui djeung eta nabi, seug ngadahar
 roti di djero boemina, sarta ngaleuent
 20 tjai. 'Ari geus kitoe, sabot tjariklik eta
 teh ngarijoeng medja, seug aja pangan-
 dika Pangeran ka nabi noe mawa balik
 21 teja; 'toeloē ngoewarkeun ka piwara-
 ngan Allah, anoe soemping ti Joeda
 teja, saोजना: Kijeu timbalan Pangeran:
 Sapedah maneh moengpang ka pangan-
 dika Pangeran, djeung teu ngestoekeun
 22 timbalan, noe ditimbalkeun ka maneh
 koe Pangeran, Allah maneh teja, 'sarta
 maneh teh balik deui, ngabakan roti
 djeung nginoem tjai dina ēnggon noe
 diandikakeun ka maneh kijeu teja: Ma-
 neh poma oelah baranghakan, oelah
 nginoem tjai-tjai atjan: noe matak majit

maneh moal asoep ka pakoeboeran ka-
 23 rochoen maneh. 'Ari geus kitoe, sang-
 geusna dalahar roti djeung sanggeusna
 ngaleueut, seg andjeunna dipangarang-
 kenankeun kalde, nja eta pikeun nabi
 24 noo dibawa balik teja. 'Demi geus ang-
 kat, seug di djalan ^b kapapag koe hidji
 singa; pek andjeunna koe eta singa
 dipachan; ari majitna dibeubeutkeun,
 ngadjolopong di djalan, sarta kaldena
 nangtoeng ngabanding, kitoe keneh si-
 nga teja nangtoeng ngabanding eta
 25 majit. 'Lar aja djalma ngaliwat, na-
 rendjo eta majit ngadjolopong di djalan,
 ari singa teja nangtoeng ngabanding
 eta majit. Toeloej daratang sarta be-
 beda di nagara, enggon tjalik nabi noe
 26 kolot teja. 'Barang nabi noe mawa balik
 ti djalan teja geus ngareungeu bedja,
 pok njaoer: Geus tangtoe eta teh pi-
 warangan Allah, anoe moengpang ka
 pangandika Pangeran teja; noe matak
 eta teh koe Pangeran diselehkeun ka
 singa, seg koe singa teh dipotongkeun
 sarta dipaehkeun; geus boekti pangandika
 Pangeran, noe diandikakeun ka
 27 dinja teja. 'Toeloej marentah ka poe-
 trana, kijeu parentahna: Ama geura
 pangrarangkenankeun kalde. Prak di-
 rarangkenan. 'Bral angkat, toeloej ka-
 sampak majitna ngadjolopong di djalan,
 28 demi kalde djeung singa narangtoeng
 ngabanding eta majit; ari majit teja
 hanteu dihakan koe singa, djeung kal-
 dena teu dipotongkeun. 'Seug majit pi-
 warangan Allah teh koe nabi didjoeng-
 djoengkeun, diteundeun dina kaldena,
 bari toeloej dibawa moelang; tidinja
 dongkap ka nagara nabi noe kolot teja,
 sedja aloek-aloekeun sarta dek dikoeboer.
 30 'Sok majitna diteundeun ^c dina pakoe-
 boeran sorangan, sarta pada aloek-aloe-
 kan katinggalandjeunna, [pokna]: Adoeh,
 31 doeloer kaola! 'Ari geus kitoe, sang-
 geusna dikoeboer, pok nabi teh misaoer
 ka poeta-poetrana, kijeu saoma: Di-
 mana ama geus maot, seg ama koe
 maraneh koeboer dina pakoeboeran eng-
 gon ngoeboer piwarangan Allah teja;
 32 ari toelang ama teundeun gigireun toe-
 lang eta. 'Karana ari lahiran, noe koe
 eta dioewarkeun koe pangandika Pa-
 ngeran, hal altar noe di Bet-El, djeung
 hal sakabeh imah enggon loehoer noe

di sagala nagara Samaria teja, ^d geus
 tangtoe piboeektieun. ^a Gal. 1:1; 1 Joh. 4:1.
^b p. 20:36. ^c 2 Radj. 23:17. ^d 2 Radj. 23:18.

33 Sanggeusna perkara noe tadi teja
 Jarobam teh hanteu balik ti djalan
 noe goreng; ^a malah ngadamel deui
 pangboeloe enggon loehoer ti sambarang
 djalma; saba bae noe soeka, ^b pek di-
 keupeulan, didjadikeun panghoeloe eng-
 34 gon loehoer. 'Ari eta perkara ^c matak
 dosa ka bangsa Jarobam, nja eta soe-
 paga disingkirkeun djeung soepaja di-
 toempoerkeun tina tonggong boemi.

^a p. 12:31. ^b 2 Moesa 23:41. ^c p. 12:30.

PASAL 14.

Dina mangsa eta parèng Abia, poeta
 Jarobam noe lalaki, teu damang.
 2 'Toeloej Jarobam misaoer ka garwana:
 Njai teh geura dangdan, tapi koedoe
 njamoer, soepaja oelah katangeun njai
 teh garwa Jarobam; seg koedoe leum-
 pang ka Silo; masing njaho, di dinja
 tjalikna ^a nabi Ahia, noe ngalahirkeun
 hal akang, bakal djadi radja, njangking
 3 ijen bangsa teja. 'Sarta koedoe mawa roti
 sapoeleoh siki, kitoe deui koeweh, djeung
 madoe sagotji, toeloej ngadeuheus ka
 andjeunna; tangtoe njai koe eta dipa-
 parin njaho pitémabeunana ijen boedak.
 4 'Gantjang garwa Jarobam milampah
 kitoe; prak dangdan, bari toeloej ang-
 kat ka Silo, sarta dongkap ka boemi
 Ahia. Ari Ahia teja geus teu jaseun
 ningali; karana ^b sotjana geus mata-
 5 simeuteun, tina kasépoebanana. 'Demi
 Pangeran nimbalan ka Ahia: Masing
 njaho, pamadjikan Jarobam engko da-
 tang, karèpna dek nanjakeun anakna ka
 maneh; karana eta teh gèring; kijeu-
 kijeu piomongeun maneh ka dinja;
 djeung deui eta teh, dimana datang, ba-
 6 kal poera-poera awewe sedjen. 'Ari geus
 kitoe, mangsa Ahia ngadangoe keresek
 dampalna, keur barang lebèt kana la-
 wang, pok Ahia ngalahir: Eh bodjo
 Jarobam! ka dijeu asoep; keur naon an-
 djeun poera-poera awewe sedjen? karana
 kaola dipiwarang ngadatangkennu ka
 7 andjeun bedja bangét. 'Djig moelang,
 bedjakeun ka Jarobam: Kijeu timbalan
 Pangeran, Allah Israil: Sapedah maneh
^c koe kami geus didjoengdjoengkeun ti
 tengah djalma-djalma, sarta didjadikeun

- 8 gégédoeg, njékél oemat kami Israil, 'bari karadjaan teh koe kami disoekheun ti bangsa Dawood, seug dipaparinkeun ka maneh; dëmi maneh teh lain saperti abdi kami Dawood, ^d noe ngestikeun timbalan kami, sarta noe anoet ka kami téroes reudjeung hate, karëpna taja deui ngan milampah anoe bënë di pajoeneun
- 9 kami bae; 'sabalikna maneh mah migawo goreng, ngaleuwihan ti sakabeh noe heulaeun maneh, datang ka maneh leumpang, ' njiyeun aallaban keur sësëmbaheun maneh, nja artja sipat jtitak teja, sangkan ngabëdoekeun kami, sarta diri kami koe maneh / geus dipitjeun
- 10 ka toekangeun tonggong maneh: 'koe sabab eta, masing njaho, kami mêngke ngadatangkeun ^e katjilakaan ka bangsa Jarobam, sarta rek ngabasmu ahli Jarobam noe lalaki, ^a boh koering, boh menak di Israil; djeung kami mêngke njapoekeun bangsa Jarobam, satjara noe njapoekeun tai, datang ka bërësihna.
- 11 'Saba-saba ahli Jarobam noe paeh di djëro nagara, bakal dihakan andjing; djeung saba-saba noe paeh di tégel, bakal dibakan manoe awang-awang; estoe
- 12 kitoe pangandika Pangeran. 'Mana andjeun geura dangdan, djig moelang; dimana soekoe andjeun geus datang ka
- 13 nagara, boedak teh pipaeheun. 'Djeung sabangsa Israil bakal pada aloek-aloekeun katinggal eta, sarta ngaloeboer eta; karana bangsa Jarobam teh ngan eta bae noe piasoepeun kana koeboer; sapedah di bangsa Jarobam teh ngan di djëro eta bae kapëndak noe hade di
- 14 pajoeneun Pangeran, Allah Israil. 'Sarta Pangeran mêngke pikeun andjeunna ngajakeun hidji radja njangking Israil, ' anoe bakal ngabasmu bangsa Jarobam dina mangsa eta; tapi koemaha? ajeuna
- 15 ge eukeur. 'Djeung deui Pangeran mêngke ngagëboeg ka Israil, sakoemaha bajongbong loewak-lejok dina tjai; / malah Israil mêngke koe andjeunna ditjaboet ti ijeu tanah noe aloes, noe koe andjeunna dipaparinkeun ka karoehonna, ^a bari seug dipantjawoerakeun ka peuntaseun bangawan, sapedah njarijeun Asera-Aserana, ngabëdoekeun Pangeran.
- 16 'Sarta andjeunna bakal njërahkeun Israil, koe karana dosa Jarobam, noe migawe dosa, ' sarta ngadosakeun Israil.
- 17 'Tidinja garwa Jarobam dangdan, seug moelih, toeloj dongkap ka nagara Tirsa; barang dongkap ka golodog gëdong, seug
- 18 moerangkalih teh maot. 'Toeloj moerangkalih teh dikoeboer koe sabangsa Israil, sarta pada aloek-aloekeun kalinggal eta; boekti pangandika Pangeran, noe diandikakeun koe lantaran nabi Ahia,
- 19 abdina. - 'Ari tjarita Jarobam salijan ti eta, lampahna pérang djeung lampahna ngaradjaan, saénjana kaoengëlkeun dina
- 20 kitab babad para radja Israil. 'Dëmi lawasna Jarobam ngaradjaan teh, doe-wa likoer taoen; toeloj saro reudjeung karoehonna; ari Nadab poetrana noe ngaganti djadi radja. ^{a p. 11:31. b 1 Sam. 4:13. c p. 11:31. 37. d p. 3:6. e p. 13:28. f Neh. 9:26; Jek. 23:35. g p. 15:29. h p. 21:21. i p. 15:29. j 2 Radj. 17:23. k Am. 5:27. l p. 12:30.}
- 21 Dëmi ^a Rëhabam poetra Soeleman teja djoemënéng radja di Joeda. Oemoer Rëhabam keur mangsa djadi radja teh opat poeloeh hidji taoen, sarta toedjoeh wëlas taoen ngaradjaanana di Jëroesalem, ^b nja eta nagara beunang milih Pangeran ti sakabeh kaum Israil, dikër-sakeun mërënahkeun padjënënganana di dinja; ari djënëngan iboena Naama,
- 22 oerang Amon. 'Ari Joeda migawe noe goreng di pajoeneun Pangeran, ^c sarta pada mapanas ka andjeunna koe dosadosana, noe koe maranehanana dilampahkeun, ngaleuwihan ti sakabeh noe
- 23 dipigawe koe karoehonna teja. 'Karana eta kitoe keneh njarijeun keur dirina énggon laloehoer, djeung tihang, sarta Asera, ^d dina sakabeh pasir loehoer djeung di handapeun sakabeh kakaian
- 24 ngaroenggoenoe. 'Katoeroeg-toeroeg dina tanah ^e aja toekang ngadoeboer; lakoe-lampah oerang Joeda teh noeroetkeun / sakabeh kagiroekan bangsa-bangsa, noe koe Pangeran disingkahkeun
- 25 ti hareupeun oerang Israil teja. 'Ari geus kitoe, mangsa kalima taoenna Rëhabam djoemënéng radja, djëboel ^f Sisak, radja Mësir, ngaroeroeg ka Jëroesalem; 'toeloj njokot radja-brana gëdong Pangeran, djeung doenya-brana gëdong radja, saniskara bae ditjokot; malah njokot sakabeh ^g këpëng émas,
- 27 beunang ngadamël Soeleman teja. 'Tidinja radja Rëhabam ngadamël këpëng tam-baga ngagantian eta, sarta ditiitipeun

ka leungeun kapala-kapala tamtama,
noe ngadjaga lawang gedong radja.
24 'Ari geus kitoe, satijap-tijap radja lè-
bèt ka gedong Pangeran, seg tamtama
teh marawa eta; toeloelj dipoeulang-
26 keun deui ka pondok tamtama. - 'Ari
tjarijos Rêhabam salijan ti eta, djeung
sakabeh lalampahanana, saénjana kaoe-
ngélkeun dina kitab babad para radja
30 Joeda. 'Djeung deui' silih-pérangan bae
Rêhabam djeung Jarobam satoetoep oe-
32 moerna. 'Toeloelj Rêhabam koelëm reu-
djeung karoehoenna, sarta dikoerëbkeun
ka karoehoenna di dajeh Dawoed. Dê-
34 mi djénengan iboena Naama, oerang
Amon. Ari Abiam poetrana noe ngan-
ganti djadi radja. a 2 Bab. 12: 13 b p. 11: 36.

c 5 Moesa 31: 16. d 5 Moesa 12: 2. e 5 Moesa
23: 17; Roem 1: 27. f 5 Moesa 18: 9. g p. 11: 40;
2 Bab. 12: 2. h p. 10: 16. i p. 15: 6.

PASAL 15.

Mangsa a kadalapan-wêlas taoenna Ja-
robam poetra Nêbat teja djoemêneng
radja, harita Abiam djadi radja njang-
king Joeda. 'Tiloe taoen ngaradjaanana
di Jérusalem; sarta djénengan iboena
3 Maaka poetra Abisalom. 'Dêmi Abiam
teh ngalakonan sakabeh dosa ramana,
noe dilampahkeun sahenlaeun andjeun-
na, sarta manahna hanteu soehoed ka
Pangeran Allahna, b saperti manah Da-
woed ramana. 'Tapi tina sabab Dawoed,
noe matak Pangeran Allahna ka an-
djeunna maparin c damar di Jérusalem,
nja ngadégkeun poetrana ti poengko-
reunana, sarta nêtépkeun Jérusalem:
5 'doemeh Dawoed milampah noe bënér
di pajoeneun Pangeran, sarta hanteu
njingkah ti sakabeh noe ditimbalkeun
ka andjeunna, saeomoer-hiroepna. d ka-
djaba dina perkara Oeria, oerang Het
6 teja. 'Djeung deui e silih-pérangan bae
Rêhabam djeung Jarobam saeomoer-hi-
roepna. - 'Ari tjarijos Abiam salijan ti
eta, djeung sakabeh lalampahanana, sa-
énjana kaoengélkeun dina kitab babad
para radja Joeda. Dêmi Abiam djeung
8 Jarobam f silih-pérangan bae. 'Toeloelj
Abiam koelëm reudjeung karoehoenna,
sarta dikoerëbkeun g di dajeh Dawoed;
h ari Asa poetrana noe ngaganti djadi
radja.

a 2 Bab. 13: 6. b p. 14: 8. c p. 11: 36.
d 2 Sam. 11: 27. e p. 14: 30. f 2 Bab. 13: 2.
g p. 2: 10. h 2 Bab. 14: 1.

9 Mangsa kadoewa-poeleoh taoenna Ja-
robam teja djoemêneng radja Israil,
harita Asa djadi radja njangking Joeda.
10 'Opat poeleoh hidji taoen ngaradjaanana
di Jérusalem; sarta djénengan iboena
11 Maaka poetra Abisalom. 'Dêmi Asa teh
milampah noe bënér di pajoeneun Pa-
12 ngeran, saperti Dawoed ramana, 'moeng-
gah andjeunna tina djero tanah ngeu-
weuhkeun a sakoer toekang ngadoeboer
teja, sarta njingkirkeun sakabeh bra-
hala, beunang ngadamél sêpoech-sêpoech-
13 na. 'Malah-malah b Maaka iboena koe
andjeunna dirorod tina kaprameswarian,
doemeh eta geus ngadamél hidji bra-
hala matak idjid adjang c Asera; sarta
eta brahalana noe matak idjid teh koe
Asa dikadek. bari seug didoeroek sisi
14 tji Kidron. 'Ngan d énggon laloehoer
teja hanteu disalingkirkeun; parandene
kitoe manah Asa teh soehoed ka Pange-
15 ran satoetoep oemoerna. 'Sarta barang
beunang njoetjikeun ramana djeung noe
beunang njoetjikeun pribadina, koe an-
djeunna dilébétkeun ka gedong Pangeran.
16 émas-perak sarta paparabotan. 'Djeung
deui silih-pérangan bae Asa djeung
Baasa, radja Israil, satoetoep oemoerna.
17 'Hidji mangsa e Baasa, radja Israil, ang-
kat ngaroeroeg ka Joeda, sarta ngadamél
nagara Ramah, soepaja oelah aja noe
bidjil ti Asa, radja Joeda, soemawonna
18 asoep. 'Toeloelj Asanjandak sakabeh émas-
perak, f anoe kari dina radja-brana gè-
dong Pangeran sarta dina doenya-brana
gedong radja, diselehkeun ka leungeun
mantri-mantrina, bari seug koe radja
Asa dipiwarang ka g Benhadad, poetra
Tabrimon, anoe poetra Hesion, radja
Sam, anoe tjalik di Damsik; pihatoerna:
19 'Aja përdjangdjan antara kaele sarëng
andjeun, antara rama kaele sarëng ra-
ma andjeun; ijeu kaele ka andjeun
ngintoenkeun paseba, émas sarëng pe-
rak; tjik, përdjangdjan andjeun ka Ba-
asa, radja Israil, moegi badakeun, sina
20 oendoer ti kaele. 'Ari Benhadad nga-
goegoe ka radja Asa; gantjang ngiang-
keun kapala-kapala wadya-baladna, nga-
roeroeg ka nagara-nagara Israil; h pek
ngelebbeun nagara Ijon, Dan, Abel-Bet-
Maaka djeung satanah Kinërot, barëng
21 satanah Naptali. 'Ari geus kitoe, mangsa
Baasa meunang warta, teu toeloes

- ngadamél Ramah, bari toeloej tjalik ' di
 22 Tirsa. 'Gantjang radja Asa ngoendang-
 ngoendang ka sakabeh oerang Joeda,
 taja noe teu koedoe datang; prak pada
 ngakoetan batoe Ramah sarta djeung
 kaina, noe didamél koe Baäsa; seg koe
 radja Asa dianggo ngadamél nagara
 23 Geba-Binyamin djeung Mispa. - 'Ari sa-
 dajana tjarijos Asa salijan ti eta, djeung
 sakabeh pangawasana, kitoe deui sada-
 jana lalampahanana, sarta nagara-na-
 gara noe koe andjeunna didamél, sa-
 ñjana kaoengélkeun dina kitab babad
 para radja Joeda. / Tatapi keur mangsa
 sêpoe, andjeunna kasawat dampal.
 24 'Toeloej Asa koelëm reudjeung karoe-
 hoenna, sarta ' dikoerëbkeun ka karoe-
 hoenna di dajauh Dawood ramana; 'ari
 Josapat poetrana noe ngaganti djadi
 radja. *a p. 14: 24; 22: 47. b 2 Bab. 15: 16. c p. 14: 23.*
d p. 22: 44. e 2 Bab. 16: 1. f p. 14: 26. g p. 20: 1.
h 2 Radj. 15: 29. i p. 14: 17. j 2 Bab. 16: 12.
k p. 14: 31. l p. 22: 2.
 25 Dëmi Nadab poetra Jarobam teja
 djadi radja njangking Israil teh mënë-
 ran kadoewa taoenna Asa djoemënëng
 radja Joeda, sarta ngaradjaanana ka
 26 Israil teh doewa taoen. 'Ari Nadab teh
 milampah noe goreng di pajoeneun Pa-
 ngeran, sarta ngalakonan djalan ramana,
 kitoe deui dosana, noe djadi matak eta
 27 teh ngadosakeun Israil teja. 'Geus kitoe
 Baäsa poetra Ahia, kaom Isaskar, ' sa-
 kait ngamosoeh ka andjeunna; pek
 andjeunna koe Baäsa dipaehan di Gi-
 bëton, noe kabilang ka oerang Pëlisti;
 wantoe Nadab djeung sabala Israil keur
 28 ngëpoeng Gibëton. 'Ari dipaehanana teh
 koe Baäsa mangsa katiloe taoenna Asa
 djoemënëng radja Joeda; toeloej Baäsa
 29 djadi radja, ngaganti Nadab. 'Ari geus
 kitoe, barang Baäsa geus djadi radja,
 ' pek andjeunna maehan sabangsa Ja-
 robam; sakoer ahli Jarobam noe aja
 ambëkanana taja pisan noe dikarikeun,
 datang ka toempoerna. Geus boekti pa-
 ngandika Pangeran, noe diandikakeun
 koe lantaran abdina, nja eta Ahia, oe-
 30 rang Silo teja; 'tina hal dosa Jarobam,
 noe migawe dosa, sarta ngadosakeun
 Israil teja; nja sabab njiyeunna pibën-
 doeun, noe djadi matak eta teh nga-
 31 bëndoekeun Pangeran, Allah Israil. - 'Ari
 tjarita Nadab salijan ti eta, djeung

- sakabeh lalampahanana, sañjana kaoe-
 ngélkeun dina kitab babad para radja
 32 Israil. 'Djeung deui Asa sarta Baäsa,
 radja Israil, silih-përangan bae satoeloep
 oemoerua. *a p. 16: 9. b p. 11: 10, 11.*
 33 Mangsa katiloe taoenna Asa teja djoe-
 mënëng radja Joeda, harita Baäsa poo-
 tra Ahia djadi radja, njangking sabangsa
 Israil di Tirsa, [sarta ngaradjaanana]
 34 opat likoer taoen. 'Dëmi Baäsa teh
 milampah noe goreng di pajoeneun Pa-
 ngeran, sarta ngalakonan djalan Jaro-
 bam, kitoe deui dosana, noe djadi ma-
 tak eta teh ngadosakeun Israil teja.

PASAL 16.

- Geus kitoe aja pangandika Pangeran
 1 ka Jehoe poetra Hanani, hal Baäsa
 2 teja, kijeu pangandikana: 'Sapedah 'a
 maneh koe kami geus didjoengdjoeng-
 keun tina taneuh, sarta didjadikeun
 gëgëdoeg, njëkël oemat kami Israil, dëmi
 maneh teh ngalakonan djalan Jarobam,
 sarta ngadosakeun oemat kami Israil,
 sangkan ngabëndoekeun kami koe dosa-
 3 dosana: 'noe matak kami, masing njaho, 'b
 mëngeke njapoekun Baäsa sarta djeung
 bangsana; 'ari bangsa maneh koe kami
 rek disaroewakeun djeung bangsa Ja-
 4 robam anak Nëbat teja. 'Saha-saha ahli
 Baäsa 'd noe paeh di djëro nagara, bakal
 dihakan andjing; djeung saha-saha ah-
 5 lina noe paeh di tégäl, bakal dihakan
 6 manoe awang-awang. - 'Ari tjarita Ba-
 asa salijan ti eta, djennng lalampahanana,
 sarta pangawasana, sañjana kaoengél-
 keun dina kitab babad para radja Israil.
 7 'Toeloej Baäsa sare reudjeung karoe-
 hoenna, sarta dikoeboër ' di Tirsa; ari
 Ela poetrana noe ngaganti djadi radja.
 8 'Djeung deui, noe matak aja pangandika
 Pangeran ka Baäsa djeung ka bang-
 sana, koe lantaran ' nabi Jehoe poetra
 Hanani teja, nja eta tina hal sakabeh
 kagorengan, noe koe eta dilampahkeun
 di pajoeneun Pangeran, sangkan nga-
 bëndoekeun andjeunna koe djidjiyeun
 leungeunna, djadi saroewa djeung bang-
 9 sa Jarobam bae; kitoe deui 'd tina sa-
 bab maehan eta. *a p. 14: 7. b p. 14: 10.*
c p. 15: 29. d p. 21: 24. e p. 15: 33. f 2 Bab. 19: 2.
g p. 15: 29.
 8 Mangsa kagënp-likoer taoenna Asa
 teja djoemënëng radja Joeda, harita

- Ela poetra Baäsa djadi radja, njangking Israil di Tirsu, [sarta ngaradjaanana] doewa taoen. 'Aja hidji mantrina, [ngaran] Simri, kapala saparo kareta; 'a seug sakait nganoesoeh ka andjeunna. Hidji waktöe andjeunna aja di Tirsu, keur ngaleueut ^b wani mabok di djero boemi Arsa, noe njangking gedöng di Tirsu.
- 10 'Hol Simri asoep, njabët ka Ela, dipaehan, mënëran taoen katoedjoech-likoer Asa teja djoemënëng radja Joeda; toeloëj Simri djadi radja, ngaganti Ela.
- 11 'Ari geus kitoe, barang Simri geus djoemënëng radja, kakara andjeunna tjalik dina korsi karadjaan, pek andjeunna maehan sabangsa Baäsa kabeh; sakoer ahlinu noe lalaki hidji ge taja noe di-karikeun, bagija koelawargana, bagija
- 12 sobatna. 'Djadi sabangsa Baäsa kabeh koe Simri ditoempoerkeun. Geus boekti pangandika Pangeran, noe diandikakeun hal përkara Baäsa, koe lantaran nabi
- 13 Jehoe teja; 'tina hal sakabeh dosa Baäsa djeung dosa Ela poetrana, noe pada migawe dosa, sarta pada ngadosakeun Israil, sangkan ngabëndoekeun Pangeran, Allah Israil, ^c koe djidjijeanana
- 14 noe sija-sija. 'Ari tjarita Ela salijan ti eta, djeung sakabeh lalampahanana, sa-ënjana kaoengëlkeun dina kitab babad para radja Israil. ^a p. 15. 27. ^b p. 20: 16. ^c 5 Moesa 32: 21.
- 15 Mangsa katoedjoech-likoer taoenna Asa teja djoemënëng radja Joeda, seug Simri teja ngaradjaan toedjoech poë di Tirsu. Harita bala ^a keur masanggrahan ngëpoeng nagara Gibëton, noe kabilang ka
- 16 oerang Pëlisti teja. 'Tidinja bala noe masanggrahan teh ngadenge bedja, pokna: Simri teja sakait, samalah geus maehan radja. Seug koe sabala Israil poë harita keneh Omri, kapala balad, di pasanggrahan diangkat radja, njangking Israil.
- 17 'Bral Omri teh angkat ti Gibëton, diiring sabala Israil, toeloëj ngëpoeng nagara Tirsu. 'Ari geus kitoe, barang Simri waspadaeun, jen nagara geus dibeuangkeun, boes Simri teh asoep ^b ka karaton gedöng radja, bari sakalian gedöng radja teh di loehoerna dihoeroe koe
- 18 seuneu; toeloëj paeh; 'tina hal dosadosana, noe koe andjeunna dilampahkeun, migawe noe goreng di pajoeneun Pangeran, nja ngalakonan djalan Jaro-

- baun, kitoe deui dosana, noe koe eta dilampahkeun, matak ngadosakeun Israil teja. - 'Ari tjarita Simri salijan ti eta, djeung lampahna sakait teja, sa-ënjana kaoengëlkeun dina kitab babad para radja Israil. ^a p. 15. 27. ^b 2 Radj. 15: 25.
- 21 Mangsa eta bala Israil maro; bala noe saparo noeroet Tibni poetra Ginat, karöpnä nja eta noe dek diangkat radja; ari noe saparo deui mah noeroet Omri.
- 22 'Dëmi bala noe noeroet Omri teh bëdas alah batan bala noe naroeot Tibni poetra Ginat teja; toeloëj Tibni teh
- 23 pach, ari Omri mah djadi radja. 'Mangsa katiloe-poeloeh hidji taoenna Asa teja djoemënëng radja Joeda, harita Omri djadi radja njangking Israil, [sarta ngaradjaanana] doewa wëlas taoen. Di Tirsu mah ngaradjaanana geuëp taoen. 'Toeloëj andjeunna ngagaleuh goenoeng Samaria, ti ki Semer, harga doewa talenta perak; seg ngadamël nagara dina eta goenoeng, sarta eta nagara, beunangna ngadamël teja, koe andjeunna dingaranan Samaria, noeroetkeun ngaran Semer, anoe asal boga eta goenoeng. 'Dëmi Omri teh migawe noe goreng di pajoeneun Pangeran; ^a ari migawena goreng teh ngaleuwihan ti sakabeh noe heulaeun andjeunna. 'Sarta ngalakonan ^b sakabeh djalan Jarobam poetra Nëbat teja, kitoe deui dosana, noe djadi matak eta teh ngadosakeun Israil, sangkan ngabëndoekeun Pangeran, Allah Israil,
- 27 koe djidjijeanana noe sija-sija. - 'Ari tjarita Omri salijan ti eta, lalampahanana, djeung pangawasana noe koe andjeunna dipëtakeun, sa-ënjana kaoengëlkeun dina kitab babad para radja Israil. 'Toeloëj Omri sare reudjeung karoehoenna, sarta dikoehoer di Samaria; ari Ahab poetrana noe ngaganti djadi radja.
- ^a p. 14: 9. ^b p. 15: 26, 34.
- 29 Ari Ahab poetra Omri djadi radja njangking Israil teh mënëran katiloe-poeloeh dalapan taoenna Asa teja djoemënëng radja Joeda; sarta Ahab poetra Omri ngaradjaanana ka Israil di Samaria
- 30 teh doewa likoer taoen. 'Dëmi Ahab poetra Omri teh milampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, ngaleuwihan ti
- 31 sakabeh noe heulaeunana. 'Ari geus kitoe, kawas përkara leuleutikan bae andjeunna ngalakonan dosa-dosa Jaro-

bam poetra Nébat teja, ^a katoeroeg-toeroeg geureuhaan ka Isebel poetra Etbaal, radja oerang Sidon; toeloef angkat, ngabakti ka ^b Baal, sarta njém-
³² bal ka dinja. 'Djeung andjeunna ^c ngadégkeun hidji altar keur Baal, di djero gedong Baal, beunang andjeunna ngadamél di Samaria. 'Malah Ahab ngadamél
³³ ^d Asera; sarta Ahab nambahan deui lampabna, sangkan ngabéndoekéun Pangeran, Allah Israil, ngaleuwihan ti saka-beh radja Israil, anoe heulaeun andjeunna.
³⁴ 'Keur djaman andjeunna Hiél, oerang Bet-El, ngadégkeun nagara Jériho; njeunna padémien poés koe Abiram, tji-kalna, sarta ngadégkeunana panto poés koe Segoeb, boengsoena; ^e geus boekti pangandika Pangeran, noe diandikakeun koe lantaran Josoea poetra Noen teja.

^a p. 21: 25. ^b Hak. 2: 11. ^c 2 Radj. 3: 2; 10: 27.
^d p. 14: 23; 18: 19. ^e Jos. 6: 26.

PASAL 17.

Hidji waktos Elias, oerang Tisbe, kasoep noe ngaloembara di tanah Gilad, ngalahir ka Ahab: Dëmi djoemë-nënging Pangeran, Allah Israil, noe diparék koe kaoela di pajoneunana! ^a moal aja tji-iboen atawa hoedjan mangtaoen-taoen, kadjaba moen aja omong kaoela. 'Ari geus kitoe aja pangandika Pangeran ka Elias, kijeun pangandikana:
³ 'Geura leumpang ti djeu, ngadjoegdjoeug ka wetan, koedoenjoempoet di waloengan Kërit, noe di hareupeun tji Jordan teja.
⁴ 'Geus kitoe maneh pinginoemeun ti eta waloengan; sarta kami geus miwarang gagak sina njaroekeupan ka maneh di
⁵ dinja. 'Bral Elias angkat, sarta ngalampahkeun sapangandika Pangeran; da angkat sarta toeloef tjali di waloengan Kërit, anoe di hareupeun tji Jordan.
⁶ 'Heg koe gagak-gagak andjeunna dian-teuran roti djeung laek, saban-saban isoek; kitoe keueh nganteuran roti djeung laek saban-saban sore; sarta ngaleu-eutna ti eta waloengan. 'Ari geus kitoe,
⁷ meunang sababaraha lilana, seug waloengan teja saat, sabab hanteu pisan aja hoedjan kana tanah. ^a Jak. 5: 17.
⁸ 'Ari geus kitoe aja deui pangandika Pangeran ka Elias, kijeun pangandikana: 'Geura dangdan, toeloef leumpang ^a ka pagara Sarpat, noe kabilang ka Sidon

teja; koedoe tjitjing di dinja; masing njaho, kami geus miwarang hidji randa
¹⁰ di dinja njoekoeupan ka maneh. 'Prak Elias dangdan, toeloef angkat ka Sarpat. Barang dongkap ka lawang eta nagara, doemadakan, di dinja aja hidji randa keur ngarorotek soeloeh; seug koe Elias disaoer, sarta dilahiran kijeun: Tjing, kami pangnjokotkeun tjai saeutik dina ijeu
¹¹ wadai, hajang nginoem. 'Ana leumpang, dek njokot, seug disaoer deui, sarta dilahiran kijeun: Tjing, kami kirim roti
¹² sahoewapeun ongkol. 'Ari pioendjoekna: ^b Dëmi djoemë-nënging Pangeran, Allah andjeun! koering teu pisan gadoeh beubeuleuman, ngan gadoeh tipoeug sakeupeul dina gotji, sarawoeh minjak saeutik dina botol; sarëng, salërësna, koering keur ngarorotek soeloeh sarawo; ari koering geus datang, dek disadjakeun keur diri koering kadoewa poen anak lalaki, sèdja narëda, ladjëng paraeh.
¹³ 'Dëmi lahiran Elias ka dinja: Montong sijeun-sijeun; geura asoep, lampahkeun saomong maneh; ngan keur kami koedoe njijeun heula koeweh leutik sasiki tina eta, seug bawa ka loewar ka kami; sanggeus kitoe maneh njijeun deui keur
¹⁴ diri maneh kadoewa anak. 'Karana kijeun timbalan Pangeran, Allah Israil: Tipoeug noe dina gotji moal njoedaan, sarta minjak noe dina botol moal ngoerangan, tēpi kana poean ^c Pangeran maparin
¹⁵ deui hoedjan ka boemi. 'Bral aweue teh moelang, sarta milampah salahiran Elias teja; toeloef dahar, eta djeung andjeunna, sarta saeusi-imahna, lila pisan.
¹⁶ 'Ari tipoeug noe dina gotji teh hanteu njoedaan, sarta minjak noe dina botol teh hanteu ngoerangan; boekti pangandika Pangeran, noe diandikakeun koe lantaran Elias teja. ^a Loek. 4: 26. ^b p. 18: 10.
^c p. 18: 1.
¹⁷ 'Ari geus kitoe, sanggeusna sagala përkara noe tadi teja, parëng aweue noe boga imah teja anakna gëring, sarta kasakitna pajah pisan, datang ka geus
¹⁸ taja ambëkanana. 'Pok aweue teh oendjoekan ka Elias: Èh, piwarangan Allah! ^a aja përkawis naon koering ka andjeun? ^b koemaha andjeun soemping teh ka koering. bade ngemoetkeun kadorkaan koering, sarëng bade maehkeun
¹⁹ poen anak? 'Ari lahirana ka dinja:

Tjing, anak maneh selehkeun ka kami. Pek ditjandak tina lahoebanana, dibawa naek ka loteng, enggon andjeunna linggih, bari seug dikédéngkeun dina pangkoeléman andjeunna. 'Toeloej andjeunna sasambat ka Pangeran, pioendjoekna: Noen Pangeran, Allah koering! koetan ijeu randa oge, noe diandjrékan koe koering, koe andjeun didatangan katjilakaa, dipaehkeun anakna! 'Tidinja Elias nangkoebkeun andjeun dina eta boedak, tiloo kali, bari sasambat ka Pangeran, pioendjoekna: Noen Pangeran, Allah koering! moegi-moegi njawa ijeu boedak sina balik deui ka djasadna. 'Ari eta panéda Elias koe Pangeran dimakboel; seug njawa eta boedak balik deui ka djasadna, toeloej hiroep deui. 'Geus kitoe boedak teh koe Elias ditjandak, dibawa loengsoer ti loteng imah, / diselehkeun ka indoengna, bari Elias ngalahir: Tah, anak maneh hiroep. 'Pioendjoek awewe teh ka Elias: Ajeuna ijeu koering teh geus térang, jen andjeun estoe piwarangan Allah, saréng pangandika Pangeran dina lambe andjeun teh jaktos.

a 2 Sam. 16:10. b Look. 5:8. c Hak. 3:20; 2 Radj. 4:10. d 2 Radj. 4:34; Lal. 20:10. e Look. 8:55. f Look. 7:15. g Joh. 4:50.

PASAL 18.

Ari geus kitoe, lawas ti lawas aja deui pangandika Pangeran ka Elias, dina taon noe katiloe, kijeu pangandikana: Geura leumpang, koedoe nembongan ka Ahab; eta kami rek maparin deui hoe-djan ka boemi. 'Bral Elias angkat, sédja nembongan ka Ahab. Harita di Samaria patjéklik bangét pisan. 'Toeloej Ahab njaoer Obadya, noe njangking gedong. (Ari Obadya teja sakalintang nja ibadah ka Pangeran. 'Karana hidji mangsa Isebel teja ngabasi para nabi Pangeran; seug Obadya njandak saratoes nabi, disoempoekeun lima-lima poeloe dina goeha, sarta pada ditjékapan dahar-leueut.) 'Pok Ahab marentah ka Obadya: Geura ngidérn tauah, nejang sakabeh tji-njoesoe djeung sakabeh waloengan; malah-mandar oerang manggil djoekoet, sarta oerang ngahiroepan koeda djeung bigal, oelah koengsi tjotjoan koe oerang dibasmi sawareh. 'Seug tanah teh koe andjeunna didoewakeun, sédjana dek

didjadjah; bral Ahab angkat pribadi, njorang djalan noe hidji; ari Obadya kitoe deui leumpang pribadi, njorang djalan noe hidji deui.

a Look. 1:25; Jak. 5:17. 18. b p. 16:31. c Ibr. 11:38.

7 Dëmi geus kitoe, keur Obadya di djalan, doemadikan, kapapag koe Elias; ari Obadya teu panglingeun ka andjeunna; broek njoeoh, bari oendjoekan: Koetan ijeu teh andjeun, goesti simabdi Elias? 8 'Lahiranana ka Obadya: Énja kami, Geura leumpang, poepoelih ka djoeragan sampejan, saénjana aja Elias. 'Dëmi pioendjoek Obadya: Naon dosa simabdi, noe mawi andjeun kërsa njelehkeun abdi gamparan ka panangan Ahab, sina maehan ka simabdi? 'Dëmi djoemënging Pangeran, Allah andjeun! taja pisan bangsa atanapi karadjaan, anoe koe djoeragan simabdi hanteu didatangan piwarangan, pikeun neangan andjeun; saréng oepamina ngaromong, jén: Teu aja, seg eta karadjaan atanapi eta bangsa koe andjeunna disoempahan, jén 11 saestoena andjeun teu kapéndak. 'Halta ajeuna andjeun nimbalan: Geura leumpang, poepoelih ka djoeragan maneh, saénjana aja Elias. 'Doepi geus kitoe, ari simabdi geus leumpang ti andjeun, bok bisi andjeun ditjandak koe Roh Pangeran, doeka ka mana; ana simabdi dongkap, ngoeninga ka Ahab, kari-kari andjeun teu kapéndak, tinangtos simabdi dipaehan; doepi abdi gamparan teja 13 ibadah ka Pangeran ti boeboedak. 'Naha goesti teu ditjarijosan anoe dilampahkeun koe simabdi, basa Isebel maehan para nabi Pangeran teja, pérkawis para nabi Pangeran teh saratoes djalma koe simabdi disoempoekeun lima-lima poeloe dina goeha, sarawoeh koe simabdi 14 ditjékapan dahar-leuent? 'Halta ajeuna andjeun nimbalan: Geura leumpang, poepoelih ka djoeragan maneh, saénjana aja Elias; tinangtos simabdi dipaehan. 15 'Ari lahiran Elias: 'Dëmi djoemënging Pangeran sawadya-balad, noe diparék koe kami di pajoeneunana! estoe poe ijeu kami dek nembongan ka dinja.

a p. 17: 12. b 2 Radj. 2:16; Joh. 3:14; Lal. 8:39. c p. 17:1; 2 Radj. 3:14.

16 Sëmproeng Obadya leumpang, nêpangan Ahab; toeloej ngoeninga ka andjeunna. Bral Ahab angkat, mëndakan

- 17 Elias. 'Ari geus kitoe, barang Ahab ngingali Elias, pok Ahab misaoer ka andjeunna: Koetan ijeu teh maneh, ^a toekang ngaripoehkeun Isra'il! 'Walonanana: Lain kaoela noe ngaripoehkeun Isra'il; noe ngaripoehkeun tamah nja andjeun djeung saeusi-boemi rama andjeun, djalman naringgalkeun timbalan Pangeran, sarta andjeun teh ^b noeroet ka Baäl.
- 18 Baäl. 'Demi ajeuna geura miwarang, koempoelkeun ka kaoela sabangsa Isra'il ka goenoeng Karmel, geus poegoch nabi Baäl noe opat ratoes lima poeloeh djalma, djeung nabi ^c Asera noe opat ratoes djalma, sakoer noe sok dadabaran djeung Isebel samedja reudjeung.
- 19 'Toeloelj Ahab miwarangan ka sakabel oerang Isra'il, bari sakalian ngempoelkeun eta nabi-nabi ka goenoeng Karmel.
- ^a Jos. 7:25. ^b p. 16:31, 32. ^c p. 16:21.
- 20 Tidinja Elias ngadeukeutan ka eta sakabel djalma-djalma, bari ngalahir: Sabaraha pililaunana deni maraneh nja rek loewak-lejok ^a midoewa pikir! ^b Oepama Pangeran teja Allah, geura aranoet ka andjeunna; sabalikna, oepama Baäl mah, geura naroeroet ka dinja! Demi eta djalma-djalma teu ngawangsoel ka andjeunna sakétjap-kétjap atjan.
- 21 'Ngalahir deni Elias ka djalma-djalma teh: Ijeu kami sorangan noe kari nabi Pangeran; demi nabi Baäl mah ^c opat ratoes lima poeloeh djalma. 'Tjing, ka kami djeung eta bere doewa sapi ngora lakaki; ari eta sina milih sapi sahidji keur dirina, seg dipotong-potong koe maranehanana, bari diteundeun dina soeloeh, tapi oelah diseuneuan; demi kami mah dek mētakeun sapi noe hidji deni, diteundeun dina soeloeh, tapi moal
- 22 diseuneuan. 'Seug maraneh geura pada sasambat ka ngaran aallaban maraneh, ari kami mah rek sasambat ka padjénengan Pangeran; demi geus kitoe, mana-mana Allah ^d noe pingawalonenn koe semue, nja eta saestoena Allah. Ngawangsoel sakabel djalma, kijeu
- 23 wangsoelanana: Sae eta kasaoran. 'Nimbalan Elias ka nabi-nabi Baäl teh: Geura milih keur maraneh sapi sahidji, seg pētakeun ti heula, karana maraneh teh loba; toeloelj sasambat ka ngaran aallaban maraneh, tapi oelah diseuneuan.
- 24 'Pek eta njarokot sapi sahidji, noe

- diselehkeun ka maranehanana, sarta dipētakeun sakali; toeloelj pada sasambat ka ngaran Baäl, ti isoek tēpi ka tēngah poē, aromongna: Noen, Baäl! moegi geura ngawalon ka koering sadaja. Tapi banteu datang sowara, djeung taja noe ngadjawab. Malah pada leumpang rēren-tjodan ngoerilingan altarna noe didijjeun.
- 25 'Ari geus kitoe, wantji tēngah poē seug Elias goegoejon ka maranehanana; lahirna: Sing barēdas nja sasambat; wantoo batara eta teh; meureun keur tapakoer, atawa keur ka tjai, atawa keur njaba; palangsijang ^e keur sasarean eta teh, mangke lilir. 'Toeloelj pada sasambat deni, bēdas pisan sowarana, sarta bari narocrihan maneh, sakoemaha adatna, koe peso djeung kēris, wani awakna
- 26 ka loewar gētih. 'Ari geus kitoe, barang geus liwat tēngah poē, toeloelj pada ngawēdjang, ^f tēpi ka wantji ngoerbankeun koerban kadabaran teja; tapi teu datang sowara, djeung taja djawabna, sarta taja tandana ngadenge.
- ^a Mal. 6:24. ^b Jos. 24:15. ^c p. 22:6. ^d 1 Bab. 21:26. ^e Djab. 121:4. ^f 4 Moesa 28:3-5.
- 27 Tidinja Elias ngalahir ka eta sakabel djalma-djalma: Maraneh geura njalampeurkeun ka kami! Toeloelj sakabel djalma pada njalampeurkeun ka andjeunna. Seug andjeunna ngomean altar
- 28 Pangeran anoe roentoeh. 'Pek Elias njandak batoe doewa wēlas siki. ^g noeroetkeun bilangan kaom poetra Jakoeb, noe didatangan pangandika Pangeran noe kijeu teja: ^h Pingaraneun maneh
- 29 teh Isra'il. 'Ari eta batoe koe andjeunna dianggo ngadamēl altar, mawa padjénengan Pangeran; sarta altar teh dikamaliran sakoeriling, gēdena mandjing
- 30 binih doewa takēr. 'Tidinja natakeun soeloeh, sarta sapina dipotong-potong,
- 31 bari seug ditemdeun dina soeloeh. 'Toeloelj nimbalan: Geura ngareusian opat timbaān koe tjai, sarta tjtjikeun kana koerban doeroekan djeung ka soeloehna. Geus kitoe nimbalan: Geura pindo! Seg dipindo. Timbalanana deni: Geura pinto!
- 32 Seg dipintēloe. 'Ari tjaina wani ngotjor sakoeriling altarna; samalah kamalina pinoeh koe tjai. 'Ari geus kitoe, mēnēran wantji ngoerbankeun koerban kadabaran teja, sēr nabi Elias ngadeukeutan, sarta oendjoekan kijeu: Noen

Pangeran, Allah Ibrahim, Ishak saréng Israil! moegi-moegi dintén ijeu masing boekti, jen andjeun teja Allah di Israil, saréng simkoering teh abdi andjeun; kitoe deui jen simkoering ngalampahkeun ijeu sadajana pörkawis teh tina ngémbran pangandika andjeun. 'Moegi geura ngawalon, noen Pangeran! moegi geura ngawalon; soepaja ijeu djalma-djalma pada nganjahokeun, jen andjeun, Pangeran! estoe djoeménéng Allah, saréng nja andjeun noe malikkeun hate-hatena ka toekang. 'Bloeg^d ragrag seuneu ti Pangeran, ngahakan eta koerban doe-roekan, djeung eta soeloe, djeung eta batoe, sarta eta taneuh; malah tjai noe dina kamalir teja kaletak wani bejak. 'Barang eta sakabéh djalma nendjo kitoe, brék pada njoeoh, bari njaréboet kijeu: Nja Pangeran noe djoeménéng Allah! nja Pangeran noe djoeménéng Allah! 'Nimbalan Elias ka maranehanana: Geura tarangkép eta nabi-nabi Baäl, hidji ge oelah aja noe minggat! Pek ditarangkép; seug koe Elias digiring, disina toeroen ka 'tji Kison, bari toeloej dipareuntjit di dinja. ^a 2 Moesa 24: 4. ^b 1 Moesa 32: 28; 2 Radj. 17: 34. ^c 2 Moesa 3: 6; 2 Bab. 30: 6. ^d 3 Moesa 9: 24; Hak. 6: 21. ^e Hak. 4: 7, 13.

41 'Tidinja Elias ngalahir ka Ahab: 'Geura angkat, dahar-leuent; karana aja sora ngagoeroeh hoedjan. 'Bral Ahab angkat, sêdja dahar-leuent. Ari Elias mah naek ka poentjak Karmel; brék tapak-toeoeor dina taneuh, bari mastakana diêloek-keun kana antara dêkoe. 'Seug nimbalan ka gandeuna: Geura oenggh, koedoe ngilik ka tēbēh laot. Toeloej oenggh sarta ngilik; ari pihatoerna: Soemoehoen, taja naon-naon. Timbalanana: Geura ka ditoe deui, sing meunang toedjoe balikan. 'Ari geus kitoe, ^b dina katoedjoe kalina pok oendjoe-kan: Noen soemoehoen, aja hidji mega leutik sagēde leungeun djalma, oenggh ti laot. Timbalanana: Geura djig, poe-poeilih ka Ahab: Geura pasang, geuwat moelih, soepaja oelah kapégat koe hoedjan. 'Ari geus kitoe, teu sabaraha lilana langit geus poék koe mega djeung angin; goer hoedjan gēde. Dēmi Ahab toeng-gang kareta, 'moelih ka Jisrel. 'Seug^d panangan Pangeran noempangan ka

Elias; toeloej dibeulitan angkengna, bral moeroe ti pajoeneun Ahab, sarta dongkap ka Jisrel. ^a p. 17: 1. ^b Jak. 5: 18.

^c p. 21: 1. ^d 2 Radj. 3: 15.

PASAL 19.

Tidinja Ahab njarijoskeun ka Isebel^a sadajana noe dilampahkeun koe Elias, djeung saliring hal andjeunna meuntjit sakabéh nabi-nabi koe pēdang teja. 'Toeloej Isebel ngoetoesan hidji djalma ka Elias, mopojankeun kijeu: 'Kami nēda koe batara-batara didamēl kijeu sarta diwoewoehan kijeu, lamoen pati maneh isoe kan waja kiwari hanteu disaroewakeun djeung pati eta para nabi. 'Ana Elias geus tērangan, pek dangdan, toeloej angkat koe karana patina; tidinja dongkap ka Berseba, noe kabilang ka Joeda, sarta nilarkeun gandeuna di dinja. 'Ari andjeunna mah ladjēng bae ka tēgal lēga lalampaban sapoē; geus dongkap, gek tjalik handapeun hidji tangkal harendong, sarta njoeboenkeun hal patina, moegi diadjalkeun; ari pi-oendjoeuna: Geus meudjeuh ajeuna; 'noen Pangeran! moegi tjandak pati simkoering; karantēn simkoering hanteu leuwih ti karoehoen. 'Doeg ebog, toeloej koelēm handapeun hidji tangkal harendong. Doemadakan, ^a aja hidji malaikat noél ka andjeunna, bari ngalahir ka andjeunna: Geura hoedang, dahar! 'Ana ngareret, beh ti mastakaenana aja koeweh sasiki dina piroenan, sarta aja hidji kēndi dieusi tjai. Toeloej dahar-leuent, doeg ebog deui. 'Soemping deui malaikat ti Pangeran teh kadoewa kalina, pek noél ka andjeunna, bari ngalahir: Geura hoedang, dahar! karana dja-oeh keueh pidjalaneun sampejan. 'Neut tanghi, toeloej dahar-leuent; geus kitoe angkat koe matihing eta kadaharan^c lilana opat poeloe poē opat poeloe peuting, dongkap ka goenoeng Allah, ^f goenoeng Horeb teja. 'Toeloej lēbēt di dinja kua hidji goeha; seug koelēm di dinja. Doemadakan, aja pangandika Pangeran ka andjeunna; ari pangandikana ka andjeunna: Lampah naon maneh aja di djeu, Elias! 'Pi-oendjoeuna: Noen, poerwana simkoering teh goemati langkoeng-langkoeng pörkawis Pangeran, Allah sawadya-balad; karantēn oerang

- Israil geus pada ninggalkeun përdjang-
djan andjeun; ari altar-altar andjeun
koe eta geus diraroentoehkeun, sarëng
para nabi andjeun koe eta geus dipa-
raehan koe pëdang; * ngan kautoen sim-
koering pribadi, sarëng pada ngarah
pati simkoering, karëpna dek ditjokot.
- 11 'Dëmi timbalanana: ^a Geura bidjil, koedoe
marëk dina goenoeng ka pajoeneun Pa-
ngeran. Geus kitoe, doemadakan, Pange-
ran ngaliwat; hol aja angin gëde nja
rongkah, ngabeulahkeun goenoeng-go-
noeng sarta ngarëmoekkeun tjadas-tja-
das ti pajoeneun Pangeran; tapi Pange-
ran teu aja dina eta angin. Sanggeusna
eta angin aja lini; tapi Pangeran hanteu
- 12 aja dina eta lini. 'Sanggeusna eta lini
aja seuneu; tapi Pangeran hanteu aja
dina eta seuneu. Dëmi sanggeusna eta
seuneu aja hiliwir ngadalingding leutik.
- 13 'Ari geus kitoe, barang karëungeun koe
Elias, gantjaug ^a meungpeunan pameun-
teu koe haroedoemna; djol ka loewar,
ngadëg dina lawang goeba. Doemada-
kan, aja gëutra ka andjeunna, kieu pa-
ngandikana: Lampah naon maneh aja
di dijeu, Elias? 'Pioendjoekna: Noen,
poerwana simkoering teh goemati lung-
koeng-langkoeng përkawis Pangeran,
Allah sawadya-balad; karantën oerang
Israil geus pada ninggalkeun përdjang-
djan andjeun; ari altar-altar andjeun
koe eta geus diraroentoehkeun, sarëng
para nabi andjeun koe eta geus diparae-
han koe pëdang; ngan kautoen simko-
ering pribadi, sarëng pada ngarah pati
- 15 simkoering, karëpna dek ditjokot. 'Ari
timbangan Pangeran ka Elias: Geura
leumpang, koedoe malikan djalman maneh,
nja njeorang tégäl lëga ka Damsik; ari
maneh geus datang, ^a koedoe ngaminja-
kan Hasael, diangkat radja, njëkël Sam;
- 16 'djeung koedoe ngaminjakan ^a Jehoe anak
Nimsi, diangkat radja, njëkël Israil;
sarta Elisa anak Sapat, oerang Abel-
Mëhola, koe maneh koedoe diminjakan
diangkat nabi, ngaganti maneh. 'Ari
geus kitoe, ^a saha-saha noe loepoet ti
pëdang Hasael, bakal dipaehan koe Je-
hoe; ^a djeung saha-saha noe loepoet ti
pëdang Jehoe, bakal dipaehan koe Elisa.
- 18 'Sarta ^a kami di Israil ngarikeun toe-
djoeh reboe, sakabeh toeoeer noe teu
darëkoe njëmbah ka Baäl, djeung sakoer

- soengoeet noe hanteu ujjoem ka dinja.
- 19 'Geus kitoe Elias angkat ti dinja, mën-
dakan Elisa poetra Sapat; kabënëran eta
teh keur ngawoeloekoe, aja doewa wëlas
rakit ti heulaumana, sarta andjeunna
ajana di noe kadoewa-wëlas; seug Elias
madjeng ka andjeunna, bari toeoeer nga-
roengkoepkeun haroedoemna ka an-
djeunna. 'Tjoel sapina koe Elisa diling-
galkeun, sëmproeng moeroe, njoesoel
Elias, bari oendjoekan: ^a Simkoering
moegi idinan ujjoem indoeng-bapa heula,
geus kitoe sëdja ngiring ka andjeun.
Ari timbalanana ka Elisa: Djig bac bu-
lik; karana kami ka maneh milampah
- 21 naon? 'Seug moelih heula ti poengko-
reunana; pek njandak sapi sarakit, sarta
dipeuntjit sakali, bari laoejna toeoeer
dikoeloe, ^a saratna parabot sapi; sok
maparin ka djalma-djalma, pada dala-
har. Tidinja dangdan, bral angkat ngi-
ring Elias, sarta ngawoela ka andjeunna.

a p. 13: 22, 40. b p. 20: 10. c Joen. 1: 3. d Lal.
12: 7. e 2 Moesa 34: 28. f 2 Moesa 3: 1. g Roem
11: 2. h 2 Moesa 33: 21. i 2 Moesa 3: 6. j 2 Radj.
8: 13. h 2 Radj. 9: 2. l 2 Radj. 8: 29; 10: 32;
13: 3. 7. m 2 Bab. 22: 7. n Roem 11: 4. o Loek.
9: 61. p 2 Sam. 21: 22.

PASAL 20.

- Tidinja ^a Benhadad, radja Sam, ngoem-
poelkeun sakabeh baladna; aja tiloe
poeloeh doewa radja noe ngareudjeun-
ngan, sarta koeda djeung karéta; bral
indit, toeoeer ngëpoeng ^a Samaria, sarta
- 2 dipëranan. 'Toeoeer Benhadad ngoe-
toesan djalma ka Ahab, radja Israil,
- 3 ka djëro nagara, 'sarta mopojan ka
andjeunna: Kieu timbalan Benhadad:
Émas-perak maneh, kami anoe boga;
kitoe deui anak-ewe maneh noe panga-
- 4 loesna, kami anoe boga. 'Ngawalon ra-
dja Israil, kieu walonanana: Lërës sapa-
ngandika andjeun, goesti sang radja!
abdi kagoengan gamparan sarëng sa-
- 5 gagadoehan diri abdi. 'Tidinja daratang
deui oetoesan teh, sarta mihatoe: Aja
deui timbalan Benhadad, kieu timba-
lanana: Poegoeh kami nitah ka maneh,
mopojan kieu: Émas-perak maneh, ki-
toe deui anak-ewe maneh, koedoe bikeun
- 6 ka kami; 'malah-malah isoekan wajah
kiwari kami dek nitahan ka maneh abdi-
abdi kami, sina ngarahrah imah maneh
djeung imah rahajat maneh; geus kitoe

sakoer-sakoer noe djadi karšēp mata
maneh, koe eta bakal ditjarokot, sarta
7 dibarawa. 'Tidinja radja Israil njaoer
sakabel kokolot tanah; seug dilahirin
kijeu: * Masing njaraho sarta masing
arawas, jen eta teh ngarah njilakakeun;
karana tadina nitah ka kami, menta
poetra-garwa reudjeung emas-perak ka-
mi, sarta koe kami hanteu dipogogkeun
8 ka dinja. 'Ari pibatoer sakabel kokolot
djeung sakabel djalma-djalma ka an-
djeunna: Oelah digoegoe sarēng oelah
9 diroedjockan. 'Toeloej radja ngalahir ka
oetoesan Benhadad teh: Hatoerkeun koe
maraneh ka goesti sang radja: Sadajana
noe mawi gamparan miwarang ka abdi
gamparan dina awitna teja, soemangga
sēdja ngalampahkeun; doepeu pērkawis
ijeu mah abdi teu wērat ngalampahkeun.
Bral oetoesan laleumpang, sarta lapor
10 ka Benhadad. 'Tidinja Benhadad nitaban
deui ka Ahab, sarta mopojan: * Kami
nēda koe batara-batara didamēl kijeu
sarta diwoewoehan kijeu, moen tancuh
pēlēdoeg noe di Samaria pinahieun
ditjangeun koe sakabel djalma-djalma
11 noe ngiring kami. 'Ngawalon radja Is-
rail, kijeu walonanana: Poepoelikeun:
Noe kakara njoren oelah moedji maneh
12 kawas noe tjoetjoel-tjoetjoel. 'Ari geus ki-
toe, barang Benhadad ngadenge eta ka-
saoeran, eukeur andjeunna inoem-inoe-
man djeung para radja dina pondok-pon-
dok, seg marentah ka abdi-abdina:
Geura pada sasadijaan! Prak pada sa-
sadijaan, dek mērangan nagara.

a p. 15: 18; 2 Radj. 6: 24. b p. 16: 24. c 2 Radj.

5: 7 d p. 19: 2.

13 Djēboel aja hidji nabi marēk ka Ahab,
radja Israil, sarta mihatoer: Kijeu tim-
balan Pangeran: Na katendjo koe ma-
neh eta noe mangpirang-pirang sakitoe
rosana teh? masing njaraho, eta teh poē
ijeu keneh koe kami rek diseleheun
ka leungeun maneh, soepaja maneh nga-
njahokeun, jen kami teh estoe Pange-
14 ran. 'Saoer Ahab: Koe saha? Ari wang-
soelanana: Kijeu timbalan Pangeran:
Koe gande-gandek sakoer kapala tjoet-
tak. Saoerna deui: Saha noe koedoe
mitēmbējan pērang? Wangsoelanana:
15 Andjeun. 'Toeloej Ahab ngaloris eta
gandek-gandek para kapala tjoetak, *
aja doewa ratocs tiloe poeloch doewa;

sanggeusna ti dinja seug ngaloris bala
noe loba, sakabel oerang Israil, aja
16 toedjoch reboe. 'Seug boedal wantji tē-
ngah poē; harita Benhadad¹ keur inoem-
inoeman dina pondok-pondok, wani ma-
bok, nja andjeunna djeung radja noe
tiloe poeloch doewa, noe ngabantoe ka
17 andjeunna teja. 'Ari eta gande-gandek
para kapala tjoetak teh boedal ti henla.
Tidinja Benhadad nitaban; ari noe di-
titah teh toeloej pada ngoeninga, pioen-
djoekna: Noen, aja djalma boedal ti
18 Samaria. 'Ari parentahua: Bagija boe-
dalna bajang salamēt, tarangkēp bawa
hiroep-hiroep; bagija boedalna bajang
pērang, tarangkēp bawa hiroep-hiroep!
19 'Ari eta teh geus boedal ti nagara, nja
eta gande-gandek para kapala tjoetak,
sarta eta balad noe ti pandeuri teja,
20 'pek pada njabētān salawan-salawanna;
boer oerang Sam teh kalahoer, sarta
diodag-oedag koe Israil; ari Benhadad,
radja Sam teja, ngabētjir toenggang
koeda, djeung taroekang toempak koeda.
21 'Toeloej radja Israil boedal, sarta nja-
bētān koeda djeung kareta; ari njabē-
tanana oerang Sam teh rosa pisan pa-
njabētān. 'Hol nabi teja marēk deui ka
radja Israil, sarta mihatoer ka andjeun-
na kijeu: Andjeun geura ngoewatkeun
andjeun, sarta masing oeninga djeung
masing waspada anoe bakal dilampah-
keun koe andjeun; karana ēngke² ganti
taoen radja Sam teh tangtoe indit deui
ngaroeroeg ka andjeun.

a Hak 7: 7.

b p. 16: 9. c 2 Sam. 11: 1.

23 Tidinja para mantri radja Sam ma-
lihatoer ka andjeunna: Ari batara-ba-
tara itoe batara goenoeng; kitoe noe
mawi maranehanana bēdas ti batan
koering-koering; tjoba lamoen mērangan
ka maranehanana di tanah lempar mah,
hamo koering teu barēdas ti batan itoe.
24 'Mana saena andjeun midamēl pērkawis
kijeu: Eta para radja singkahkeun ti
saēnggon-ēnggonna, sarēng kēdah nga-
djēngkeun bopati-bopati, ngaganti eta;
25 'sarawoeh andjeun kēdah mēpēk balad,
sing sapērtos balad andjeun anoe roe-
boeh teja, koeda sapērtos koeda tadi,
kareta sapērtos kareta tadi; geura la-
djēng mērangan ka maranehanana di
tanah lempar, hamo koering-koering
teu bēdas ti batan itoe. Ari radja

ngagoegoe ka eta pihatoerna; prak
 26 milampah kitoe. 'Dëmi geus kitoe, mang-
 sa ganti taoen, seug Benhadad ngaloris
 oerang Sam; bral indit "ka nagara
 27 Apek, sêdja mērangsan Israil. 'Ari oerang
 Israil kitoe deui diloris, sarta dibêkēlan;
 broel laleumpang, mapag oerang Sam;
 toeloj oerang Israil masanggrahan adoe-
 hareupan djeung eta, saperti embe doewa
 goendoek leutik; dëmi oerang Sam mah
 28 satanah eta djédjêl-pinoeh. 'Hol piwara-
 ngan Allah teja marék, sarta mihatoer
 ka radja Israil, pihatoerna: Kijeu tim-
 balan Pangeran: Sapedah oerang Sam
 ngaromong. Pangeran teh batara goe-
 noeng, lain batara lëbak: noe matak eta
 djalma noe mangpirang-pirang sakitoe
 rosana teh koe kami rek diselehkeun
 ka leungeun maneh, soepaja maraneh
 nganjahokeun, jen kami teh estoe Pa-
 29 ngeran. 'Ari masanggrahanana pahareup-
 bareup teh meunang toedjoeh poë. Dëmi
 geus kitoe, dina poë noe katoedjoeh
 gēr tjampoeuh pērang; seug oerang Sam
 teh sakéti djalma badarat noe kasabēt
 30 koe oerang Israil di djero sapoë. 'Ari
 noe kari seg kalaboer ka Apek, asoep
 ka nagara; broeg koeta eta nagara roe-
 boeh, katindih doewa laksa toedjoeh
 reboe djalma noe kari. Dëmi Benhadad
 kaboer, sarta datang ka eta nagara,
 31 ^a asoep kamar bidjil kamar. 'Pok mantri-
 mantrina aroendjoekan ka andjeunna:
 Salêrsua, koering ngaroeping tjarijos,
 jén radja-radja anak-poetoe Israil estoe
 radja tērēsna; saena koering ^c marake
 karoeng dina tjangkeng, bari beuheung
 njarandang tambang, ladjēng baridjil
 ngadeuheusan ka radja Israil; malah-
 32 mandar salira andjeun dihiroepan. 'Pek
 tjangkengna disaramping karoeng,
 djeung beuheungna disandangan tam-
 bang; ana geus darongkap ka radja
 Israil, pok aroendjoekan: Noen, abdi
 gamparan Benhadad aja pihatoer kijeu:
 Moegi diri abdi dihiroepan! Ari saer
 radja: Koetan hiroep kench? doeloer
 33 kami eta teh. 'Ari koe eta djalma-djalma
 ditanggoeh alamat hade; ngageuwat di-
 sidikkeun estoe-hanteuna; ari pioen-
 djoeuna: Soemoehoeh, toewang saderek
 Benhadad. Saer radja: Geura djig, ala
 koe maraneh! Toeloj Benhadad bidjil
 marék ka andjeunna; sarta disina toeng-

31 gang kareta. 'Mihatoer Benhadad ka an-
 djeunna: Sadajana nagara, beunang njo-
 kot bapa kaeola ti rama andjeun, kaeola
 sêdja njanggakeun deui; sarēng soe-
 mangga ngadamōl pasar bado salira
 andjeun di Damsik, sakoemaha bapa
 kaeola njijeu di Samaria teja. Ari ka-
 oela, [saer Ahab] dok ngaloepaskeun
 andjeun kalawan pōrdjangdjian tadi.
 Djadi andjeunna ngadamōl pōrdjang-
 djian ka Benhadad, bari seug dileu-
 paskeun.

^a 2 Radj. 13: 17. ^b p. 22: 25.

^c 1 Moesa. 37: 34.
 35 Aja hidji djalma kaŕsoep ^a moerid
 nabi-nabi, misaer ka hidji batoerna koe
 pangandika Pangeran: Kaeola geura tja-
 bok! Dëmi eta djalma teu daekeun nja-
 36 bok ka dinja. 'Saer nabi teh ka eta:
 Sapedah maneh teu ngagoegoe ka pa-
 ngandika Pangeran, masing njaho, ari
 maneh geus leumpang ti kaeola, tangtōe
 maneh ditjabok singa. Barang geus leum-
 pang ti lëbah eta, ^b seug eta djalma ka-
 papag koe hidji singa; pek manehanana
 37 koe eta singa dipaehan. 'Tidinja nabi
 teh mēndak hidji djalma sedjeu; pok
 njaoer: Kaeola geura tjabok! Dëk di-
 tjabok koe eta djalma, ditjabokua wani
 38 raheut. 'Bral nabi teh leumpang, mēgat
 radja ka djalma, bari njamin, make
 39 bēbēr dina panonna. 'Ari geus kitoe
 radja ngaliwat; seg eta teh njambat ka
 radja, sarta mihatoer kijeu: Abdi gam-
 paran ka loewar ka tēngah pērang;
 doemadakan, aja noe njingkir saerang,
 mawa hidji djalma ka abdi, bari ngo-
 mong: Ijeu djalma koe maneh djaga;
^c oepama datang ka leungit, njawa ma-
 neh pigantieun njawa eta, atawa maneh
 40 koedoe majar perak satalenta. 'Doepi
 geus kitoe, sabot abdi gamparan keur
 oeroes-oeroes di dijeu di ditoe, eta teh
 wēt euweuh. Ngalahir radja Israil ka
 dinja: Nja kitoe hoekoeman maneh;
 koe maneh sorangan geus dipoetoes.
 41 'Ngageuwat nabi teh ngalaan bēbēr teja
 tina panonna; heug radja Israil teu
 panglingeun ka dinja, jen kaŕsoep para
 42 nabi. 'Toeloj mihatoer ka radja: Kijeu
 timbalan Pangeran: Sapedah eta djalma,
^d noe koe kami dikērsakeun diharam-
 keun teja, koe maneh dileupaskeun tina
 leungeun, ^e noe matak njawa maneh
 djadi gaganti njawa eta, ^f sarta rahajat

maneh gaganli rahajat eta. 'Kébat radja
Israil moolih ka gédongna, ^a djoewéteun
sarta bëndoe; toeloj soemping ka Sa-
maria. ^a 1 Sam. 19:20; 2 Radj. 2:3. ^b p. 13:24.
^c 2 Radj. 10:21. ^d 3 Moesa 27:29. ^e p. 22:34.
^f 2 Radj. 10:32. ^g p. 21:4.

PASAL 21.

Ari geus kitoe, sanggeusna sagala pēr-
A kara noe tadi teja, Nabot, oerang
Jisrel, boga hidji kébon anggoer ^a di
Jisrel, gigireun karaton Ahab, radja
2 Samaria. 'Tidinja Ahab misaoer ka Na-
bot, kijeun saorna: Tjik, eta kébon ang-
goer maneh bere ka kami; koe kami dek
didijjeun kébon sajoeran, sabab deukent,
gigireun gédong kami; ari kami ka ma-
neh dek mere hidji kébon anggoer noe
aloes ti batan eta, baris ngagantian eta;
atawa lamoen hade koe pangrasa ma-
neh, koe kami dek dibere oewang, sa-
hargana. 'Wangsoelan Nabot ka Ahab:
3 Palijas teuing koering teh koe Pangeran,
dek njanggakeun ka andjeun poesaka ti
4 karoehoen koering! 'Toeloj Ahab lèbèt
ka gédongna, ^b djoewéteun sarta bëndoe,
tina hal omongan noe diomongkeun ka
andjeunna koe Nabot, oerang Jisrel teja;
karana omongna: Hamo koering njang-
gakeun ka andjeun poesaka ti karoehoen
koering. Doeg Ahab ebog di pangkoe-
lëmanana, sarta malikkeun pameunteu,
5 djeung teu kërsaen dahar. 'Tidinja Ise-
bel garwana asoep ka andjeunna, sarta
naros ka andjeunna: Na koe naon akang
djoewét manah kitoe, moenggah hanteu
6 kërsa dahar? 'Walonanana ka Isebel:
Asalna akang ngomong ka Nabot, oer-
ang Jisrel, kijeun omong akang ka dinja:
Tjik, kébon anggoer maneh bere ka kami
sahargana; atawa lamoen maneh soeka
mah, dek dibere kébon anggoer sedjen,
ngagantian eta. Dëmi djawabna: Hamo
koering njanggakeun ka andjeun kébon
7 anggoer koering. 'Saoer Isebel garwana
ka andjeunna: Karah akang ajeuna mē-
takeun karadjaan Israil? geura tanghi,
dahar, sarëng sing soeka manah; èngke
koering ka akang njanggakeun eta ké-
bon anggoer Nabot, oerang Jisrel teh.
8 'Toeloj Isebel ngadamël soerat-soerat,
nganggo djénëngan Abab, sarta pada
ditjap, nganggo tjap Ahab; seug eta
soerat dikirim-kirimkeun ka para ko-

kolot sarta ka para menak, noe aja di
nagara eta, tjaralik rendjeung Nabot.
9 'Ari oeuina eta soerat teh kijeun: Mara-
neh geura pada ngoewarkeun poewasa;
seg si Nabot dijoekkeun ti girangeun
10 djalma noe reja; 'djeung dijoekkeun
doewa djalma bangkawarah pahareup-
hareup djeung manehana; geus kitoe
eta sina naroeuing ka manehana,
kijen nja pok: Maneh ngagorengkeun
ka Allah djeung ka radja. ^d Toeloj koe
maraneh eta Nabot bawa ka loewar, pek
koe maraneh bëntoeran koe batoe, sing
11 datang ka paeina. 'Prak djalma nagara
eta, para kokolot djeung para menak,
noe tjaralik di nagara Nabot teja, pada
ngalampahkeun sapiwarangan Isebel,
sakoemaha noe kaoengëlkeun dina soe-
rat-soerat, anoe dikirimkeun ka darinja
12 teja. 'Nja eta pada ngoewarkeun poe-
wasa, sarta Nabot teja didijoekeun ti
13 girangeun djalma noe reja. 'Hol eta
doewa djalma bangkawarah arasoep,
gek darijoek pahareup-hareup djeung
Nabot; toeloj eta djalma bangkawarah
naroeuing ka Nabot, kasaksian koe
djalma noe reja, pokna: Nabot ngago-
rengkeun ka Allah djeung ka radja.
Seng Nabot teh koe sarereja dibawa
bidjil ka loewareun nagara, pek pada
ngabëntoeran inja koe batoe, datang
14 ka maotna. 'Toeloj ngadjoeroengkeun
ka Isebel, batoeran kijeun: Nabot parantos
15 dibëntoeran, sarëng geus pae. 'Ari geus
kitoe, barang Isebel geus ngareungeu,
jen Nabot teh geus dibëntoeran, sarta
geus pae, seg Isebel misaoer ka Ahab:
Geura dangdan, ngamilik kébon ang-
goer anoe Nabot, oerang Jisrel, noe
ëmboengeun njanggakeun eta ka akang
sahargana teja; karana Nabot hanteu
16 hiroep, sulërëna geus pae. 'Ari geus
kitoe, barang Ahab geus ngareungeu,
jen Nabot teh maot, toeloj Ahab dang-
dan, bral angkat ka kébon anggoer
anoe Nabot, oerang Jisrel teja, dek di-
milik. ^a p. 18:45. ^b p. 20:43. ^c 3 Moesa 17:6.
^d 3 Moesa 24:16.

17 Aja pangandika Pangeran ka Elias,
oerang Tisbe teja, kijeun pangandikana:
18 'Geura dangdan, indit, koedoe manggiban
Ahab, radja Israil, noe aja di Samaria;
masing njaho, eta keur aja di kébon
anggoer anoe Nabot; ari panginditna

- 19 ka dinja, karēpna dek dipiboga. 'Sarta maneh koedoe mitjatoer ka dinja, kijeun nja pok: Kijeun timbalan Pangeran: Karah maneh teh maehan sarta miboga ongkoh? Djeung koedoe mitjatoer deui ka dinja, kijeun nja pok: Kijeun timbalan Pangeran: ^a Dina enggon andjing ngaletakan gētih Nabot teja, mēngke andjing kitoe deui ngaletakan gētih diri
- 20 maneh. '[Barang tēpang,] seug Ahab misaoer ka Elias: Eh moesoeh! koetan aing kapanggih koe maneh! Walonana: Enja kapanggih, sapedah maneh geus ^b ngadoewal diri, migawe noe goreng di pajoeneun Pangeran. 'Masing njaho, ^c kami mēngke ngadatangeun katjilakaan ka maneh, ^d djeung kami rek njapoekeun maneh, sarta rek ngabasmī ahli Ahab noe lalaki, boh koe-ring, boh menak di Israil; 'ari bangsa maneh koe kami rek disaroewakeun ^e djeung bangsa Jarobam anak Nēbat, ^f sarta djeung bangsa Baasa anak Ahia teja; tina sabab njijieun pibēndoeēun, noe djadi matak maneh ngabēndoekeun kami, sarta maneh ngadosakeun Israil.
- 21 'Djeung aja deui pangandika Pangeran hal Isebel, kijeun pangandikana: ^g Isebel bakal dihakan andjing pēlēbah koeta
- 22 Jisrel. 'Saba-saha ahli Ahab ^h noe paeh di djero nagara, bakal dihakan andjing; djeung saba-saha ahlinā noe paeh di tēgal, bakal dihakan manoeke awang-
- 23 awang. '(Wantoe taja deui saperti Ahab, noe geus ngadoewal diri, migawe noe goreng di pajoeneun Pangeran, ⁱ asal kagēndam koe Isebel garwana. 'Lakoe-lampahna matak giroek katjida, noeroet brahala-brahala, sakoemaha kalakoean oerang Emor, noe koe Pangeran disingkahkeun ti hareupeun oerang Israil teja.)
- 24 'Ari geus kitoe, barang Ahab geus ngareungeu sadajana pangandika noe tadi, ^j toeloē njosoēk panganggonā, sarta salirana ^k nganggo karoeng, bari andjeunna poewasa; koelēma ge nganggo
- 25 karoeng, sarta angkatna lalaoenan. 'Ari geus kitoe aja deui pangandika Pangeran ka Elias, oerang Tisbe teh, kijeun
- 26 pangandikana: 'Na katendjo koe maneh, jen Ahab ngahandapkeun maneh di pajoeneun kami! ^l sapedah eta ngahandapkeun maneh di pajoeneun kami teh, noe matak katjilakaan teja koe kami

moal didatangkeun keur djaman manebanana; nja kami ngadatangeun katjilakaan teh ka bangsana mōngko ^m keur djaman anakna. ^a p. 22: 38; 2 Radj.

9: 21—26. ^b 2 Radj. 17: 17. ^c 2 Radj. 9: 7. ^d p. 14: 10. ^e p. 15: 29. ^f p. 16: 3. ^g 2 Radj. 2: 35. ^h p. 14: 11. ⁱ p. 16: 31. ^j 2 Radj. 5: 7. ^k 1 Moesa 37: 31. ^l 2 Bab. 12: 7. ^m 2 Radj. 9.

PASAL 22.

- Tidinja areureun tiloe taoen, hantou taja perang antara oerang Sam djeung
- 2 oerang Israil. 'Ari geus kitoe, ^a dina taoen noe katiloe, hidji waktōe Josapat, radja Joeda, tjalik ka radja Israil.
- 3 'Tidinja radja Israil misaoer ka mantrimantrina: Koemaha maraneh njaho, jen nagara Ramot bilangan Gilad teja boga oerang? ari oerang teh wēt tjitjing bae,
- 4 teu didjabēl ti leungeun radja Sam. 'Seg andjeunna misaoer ka Josapat: Koemaha andjeun kērsa njarēngan kaeola ^b ka Ramot bilangan Gilad, bade perang? Ari walonan Josapat ka radja Israil: ^c Mēnggahing diri kaeola sapertos andjeun, mēnggahing bala kaeola sapertos bala andjeun, mēnggahing koeda kaeola sapertos koeda andjeun. 'Misaoer deui Josapat ka radja Israil: Moegi dintēn ijeu naros heula pangandika Pangeran.
- 5 'Gantjang radja Israil ngoempoekeun nabi-nabi, kira-kira aja opat ratoes djalma. Pok mariksa ka darinja: Koemaha kami pileumpangneun ngaroeroeg ka Ramot bilangan Gilad, baris perang, atawa diantēp bae? Ejar pada ngawangsoel: Mangga angkat; karantēn koe Goesti tangtōe dipaparinkeun ka panangan radja.
- 6 'Misaoer Josapat: ^d Naha di dijeu taja deui nabi Pangeran, geusan oerang naros
- 7 koe lantaran eta? 'Ngawalon radja Israil ka Josapat: Aja keneh saorangan, geusan naros ka Pangeran koe lantaran eta, nja eta Mika anak Jimla; tatapi kaeola geuleuh ka dinja, karana tara ngawēdjangkeun pibagdjaeun kaeola, ngan pitjilakaen bae noe diwēdjangkeun teh. Dēmi saor Josapat: Radja oelah mi-
- 8 lahir kitoe! 'Toeloē radja Israil njaoer hidji ponggawa, sarta diparentah kijeun
- 9 Maneh geuwat ngala Mika anak Jimla
- 10 teja! 'Ari radja Israil djeung Josapat, radja Joeda, ngaranggo kaparabonan, pada tjalik dina pangtjalikan pribadi,

dina aloen-aloen lawang Samaria; sarta sakabeh nabi teja pada ngawédjang di pajoeneunana. 'Ari Sidkia anak Kénaana njijeu tatandoekan beusi keur dirina, sarta ngomong: Kijeu timbalan Pangeran: Koe ijeu andjeun éngke neunggar oerang Sam, dongkap ka seépna. 'Djeung sakabeh nabi pada ngawédjang kitoe pétna, aromongna: Mangga, angkat ka Ramot bilangan Gilad, tanwande loeloes; karantén koe Pangeran tinangtos dipaparinkeun ka panangan radja.

a 2 Bab. 18. b 2 Radj. 8:28. c 2 Radj. 3:7.
d 2 Radj. 3:11.

13 Ari octoesan noe leumpang njaoer Mika teja, mihatoer ka andjeunna, kijeu pokna: Noen, ari pihatoer para nabi toenggal sabiwir bae pibagdjaeun radja; moegi pihatoer andjeun sing sapertos pihatoer eta sadajana, nja moegi mihatoer pibagdjaeun. 'Lahirau Mika: Démi djoeménénging Pangeran! saénjana, noe koe Pangeran bakal ditimbalkeun ka ka-oela, nja eta noe koe kaola bakal ditja-toerkeun. 'Barang geus dongkap ka radja, seug radja misaoer ka andjeunna: Eh Mika! koemaha kami pileumpangeun ka Ramot bilangan Gilad, atawa diantép bae? Ari walonana ka radja: Mangga angkat, tanwande loeloes; karana koe Pangeran tangtoe dipaparinkeun ka panangan radja. 'Saoer deui radja ka andjeunna: Sabaraha kali kami koedoe njoempahan ka maneh, soepaja maneh ka kami oelah njatoerkeun ngan anoe sajak-tina, mawa djénéngan Pangeran! 'Walonana: Koe kaola katendjo sabala Israil paboerisat di goenoeng-goenoeng, a tjara domba noe taja pangangonna; seug Pangeran nimbala: Eta teh teu boga djoeragan; sina baralik saimah-saimahna djeung kasalamétan. 'Misaoer radja Israil ka Josapat: Tah, tjek kaola oge ka andjeun, eta teh moal ngawédjang-keun pibagdjaeun kaola, ngan pitjilakaeun bae. 'Njaoer deui Mika: Koe sabab eta geura reungeukeun pangandika Pangeran: Koe kaola katendjo b Pangeran keur linggih dina panglinggihanana, sarta sadajana balad sawarga nangtoeng ngabanding andjeunna, kiwa-téngéneunana. 'Tidinja Pangeran nimbala: Tjik, suha noe dek ngagéndam ka Ahab, soepaja sina indit sarta toeloj roeboeh di

Ramot bilangan Gilad! Ari pioendjoek ijeu sae kijeu, démi pioendjoek itoe sae kitoe. 21 'Djol ' hidji roh marék ka pajoeneun Pangeran, bari oendjoekan: Koering noe bade ngagéndam ka dinja. Démi timbalan Pangeran ka eta roh: Koemaha djalanna? 'Pioendjoekna: Koering sédja bidjil, ngadjadikeun maneh roh patjidraán dina biwir sakabeh nabi-nabina. Ari timbalan Pangeran: Koe maneh tangtoe kagéndam, sarta tangtoe méntal; geura djig, pilampah kitoe. 'Mana ajeuna, masing oeninga, a Pangeran geus maparin roh patjidraán dina biwir eta sakabeh nabi andjeun, sarta Pangeran geus ngandikakeun pitjilakaeun andjeun. 24 'Seg Sidkia anak Kénaana teja njampeurkeun, pek njabok ka Mika, bari ngomong: Djalan mana Roh Pangeran ngalih ti kami, ngalahir ka maneh? 25 'Ngawalon Mika: Masing njaho, mangke katendjo koe maneh dina poé eta, di-mana maneh ' asoep kamar bidjil kamar, soempoet-salindoeng. 'Pok radja Israil marentah: Tjokot eta Mika, poelangkeun ka Amon, kapala nagara, sarta ka Joas, poeta radja, 'bari mopojan: Kijeu parentah radja: Ijeu teh asoep-keun ka pangberokan, sarta paraban roti karoepékan djeung tjai karoepékan, tépi ka kami datang deui sarta kasalamétan. 'Saoer Mika: Oepama andjeun moelih sarta kasalamétan mah, tanda Pangeran teu ngandika koe lantaran kaola. Saoerna deui: Eh djalma-djalma sakabeh! koedoe pada deungeun.

a 4 Moesa 27:17; Mat. 2:36. b Jos. 6:1. c Aj. 1:6. d Jos. 19:14. e p. 20:30.

29 'Tidinja radja Israil djeung Josapat, radja Joeda, angkat ka Ramot bilangan Gilad teja. 'Misaoer radja Israil ka Josapat: a Kaola dek njamar heula, toeloj madjoe pérang; ari andjeun mah nganggo kaparabonan bae. Prak radja Israil njamar, toeloj madjoe pérang. 'Démi radja Sam geus marentah ka para kapala karetana, rejana tiloe poeloe doewa, kijeu parentahna: Maraueh montoug mē-rangan ka noe leutik atawa ka noe gēde; nja mē-rangan teh ka radja Israil bae. 'Ari geus kitoe, barang para kapala kareta narendjo Josapat, pokngaromong: 32 Itoe tangtoe radja Israil; seug njarimpang ka andjeunna, sédja mē-rangan.

- 33 ^b Tatapi Josapat sasambat. 'Ari geus kitoe, barang para kapala kareta teh geus waspada, jen andjeunna lain radja Israil, toeloelj aloendoer, teu toeloes njoesoel andjeunna. 'Aja hidji djalma méntang gondewa sahinasna bae, heg dipésatkeun, keuna ka radja Israil, antara panoeomboe djeung badjoe kère. Toeloelj radja marentali ka toekang kareтана: Geura balikkeun, kami ka-loewarkeun ti wadya-balad, karana kami tatoe.
- 35 'Demi pérang teh dina poë barita beuki rosa, noe matak radja maksa andjeun ngadég bae dina kareta pahareup-hareup djeung oerang Sam; geus boerit toeloelj maot; ari gétih rabeut teja geus
- 36 ngoetjoer kana bak kareta. 'Demi keur wantji soeroop panon-poë aja sowara dina wadya-balad, pokna: Geura baralik sanagara-sanagarana djeung satanah-satanahna! 'Tah, kitoe radja teh maot, sarta toeloelj dibawa ka Samaria; seug
- 38 radja dikoeboer di Samaria. 'Ana dikoeimbali kareta sisi empang Samaria, andjing-andjing pada ngaletakan gétihna sarta dajang-dajang pada mandi; ^a geus boekti pangandika Pangeran, noe dian-
- 39 dikakeun teja. - 'Ari tjarita Ahab salijan ti eta, djeung sakabeh lalampahanana, kitoe deui hal gédong gading beunang andjeunna ngadamël, sarta hal sakabeh nagara beunang andjeunna ngadamël, saénjana kaoengëlkeun dina kitab ba-
- 40 bad para radja Israil. 'Djadi Ahab geus sare reudjeung karoehoenna; ari Ahasia poetrana noe ngaganti djadi radja.

^a 1 Sam. 28: 5. ^b 2 Bab. 18: 31. ^c p. 20: 42.
^d p. 21: 19.

- 41 'Demi ^a Josapat poetra Asa djadi radja njauking Joeda teh mënèran kaopat taoenna Ahab teja djoemënèng radja
- 42 Israil. 'Oemoer Josapat keur mangsa djadi radja teh tiloe poeloeh lima taoen, sarta salawe taoen ngaradjaanana di Jérusalem; ari djénengan iboena Asoeba
- 43 poetra Silhi. 'Demi Josapat teh ngalakonan ^b sakabeh djalana Asa ramana,

- taja pisan njingkahna ti dinja, estoo milampah noe bënèr di pajoeneun Pangeran. 'Ngan ènggon lalochoer teja ^c hanteu disalingkirkeun; djalma-djalma masih kenéh ngaloerban djeung ngaroo-
- 45 koes dina ènggon lochoer. 'Djeung deui Josapat teh ^d ngadamël karahajoean djeung radja Israil. - 'Ari tjarijos Josapat salijan ti eta, djeung pangawasana noe koe andjeunna dipétakeun, sarta hal pérangna, saénjana kaoengëlkeun dina
- 47 kitab babad para radja Joeda. 'Djeung deui ^e sesa toekang ngadoeboer teja, anoe kari ti djamau Asa ramana, koe andjeunna disingkirkeun tina djero tanah. 'Harita taja radja di Edom; aja
- 48 hidji goepërnoer noe ngaradjaan. 'Djeung deui Josapat ngadamël ^f kapal Tarsis, baris lajar ka Opir, ugala emas; tapi hanteu koengsi leumpang, karana kapal
- 50 teh barèdjad ^g di Esion-Geber. 'Mangsa eta Ahasia poetra Ahab teja mihatoer ka Josapat: Lamoen rémpag, abdi ka-oela sina miloe djeung abdi andjeun taroempak kapal; tapi Josapat teu kër-
- 51 saeun. 'Toeloelj Josapat koelëm reudjeung karoehoenna, ^h sarta dikoeërbeun ka karoehoenna di dajauh Dawoed ramana; ari Joram poetrana noe ngaganti djadi radja. ^a p. 15: 24; 2 Bab. 20: 31.
^b p. 15: 11. ^c p. 15: 14. ^d 2 Bab. 20: 35. ^e p. 15: 12.
^f p. 10: 21. ^g p. 9: 26. ^h p. 15: 24.

- 52 Ahasia poetra Ahab djadi radja njauking Israil di Samaria teh mënèran katoedjoeuh-wélas taoenna Josapat teja djoemënèng radja Joeda, sarta ngaradjaanana ka Israil teh doewa taoen.
- 53 'Demi Ahasia teh milampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, ngalakonan ^a djalana ramana djeung djalana iboena, ^b sarta djalana Jarobam poetra Nèbat, noe ngadosakenn Israil teja. 'Djeung andjeunna ngabakti ka Baäl, sarta njembah ka dinja, nja njijeun pibëndoeun Pangeran, Allah Israil, noeroetan sakabeh lalampahan ramana. ^a p. 16: 30; 21: 25.
^b p. 15: 34.

KITAB PARA RADJA NOE KADOEWA.

PASAL 1.

Sanggeus maot Ahab, ^a oerang Moab Smoengkir ka Israil. ^{a p. 3: 5.}

- 2 Hidji waktos Ahasia ragrag tina anjamaan djaudela, noe dina lotengna, di Samaria; toeloj teu damang. Tidinja miwarangan djalma, sarta diparentah kijeu: Maraneh geura leumpang, koedoe naros ka Baal-Séboeh, batara Ekron, ^a ijeu panjakit kami pitjageureun deui atawa moal. 'Dëmi Malaikat Pangeran ngalahir ka Elias, oerang Tisbe teja: Geura dangdan, indit, koedoe népoengan oetoesan radja Samaria, sarta koedoe mitjatoer ka darinja kijeu: ^b Naha karah euweuh Allah di Israil, noe matak maraneh leumpang, dek nanja ka Baal-Séboeh, ^c aallahan Ekron? 'Koe sabab eta, kijeu timbalan Pangeran: Maneh moal toeroen deui ti pangheésan, noe geus dioenggahan koe maneh; geus pasti pipaeheun. ^d Bral Elias angkat. 'Geus kitoe oetoesan teh baralik deui ka radja; seug koe radja dipariksa: Naha maraneh mana ^e baralik deui? 'Pioendjoekna ka radja: Aja hidji djalma datang népangan ka simkoering, saréng misaoer ka simkoering: Geura laleumpang, baralik deui ka radja noe miwarang maraneh, sarta koedoe mopojan ka andjeunna: Kijeu timbalan Pangeran: Naha karah euweuh Allah di Israil, noe matak maneh nitah nanja ka Baal-Séboeh, aallahan Ekron? Koe sabab eta, maneh moal toeroen deui tina pangheésan, noe geus dioenggahan ^f koe maneh; geus pasti pipaeheun. 'Mariksa deni radja ka darinja: Koemaha tata eta djalma, noe datang népoengan ka maraneh, sarta njatoerkeun omongan ^g kitoe ka maraneh teh? 'Pioendjoekna ka radja: Soemoehoen, eta djalma ^h anggoanana boeloe, saréng tjangkengna disaboek koelit. Saoer radja: Geus tangtoe Elias, oerang Tisbe teja. ^{a p. 8: 8. b Jem. 8: 19. c Ibr. 11: 37.}
- 9 Toeloj radja miwarang ka Elias hidji kapala njékél lima poeloeh, sarta batoerna noe lima poeloeh. Bral eta teh

- indit ka Elias; doemadakan, Elias keur tjalik ^a dina poentjak hidji pasir; seug kapala teh ngomong ka andjeunna: Eh piwarangan Allah! lahir radja: Geura ^b toeroen. 'Ngawalon Elias, kijeu lahirna ka kapala njékél lima poeloeh teh: Moen énja kami piwarangan Allah, ^c sing toeroen seuneu ti langit, ngaléboer ka maneh djeung ka batoer maneh noe lima poeloeh! Djoet toeroen seuneu ti langit, sarta ngaléboer ka eta kapala djeung ^d ka batoerna noe lima poeloeh. 'Toeloj radja miwarang deni ka Elias hidji kapala njékél lima poeloeh, sarta batoerna noe lima poeloeh. Pok eta teh ngomong ka andjeunna: Eh piwarangan Allah! kijeu timbalan radja: Geuwat geura ^e toeroen. 'Ngawalon Elias, kijeu lahirna ka darinja: Moen énja kami piwarangan Allah, sing toeroen seuneu ti langit, ngaléboer ka maneh djeung ka batoer maneh noe lima poeloeh! Djoet toeroen seuneu ti Allah, ti langit, sarta ngaléboer ka eta kapala djeung ka batoerna noe ^f lima poeloeh. 'Toeloj radja miwarang deni hidji kapala njékél lima poeloeh, katiloena, sarta batoerna noe lima poeloeh. Bral indit eta kapala njékél lima poeloeh katiloena teh; ari geus datang, brék tapak-toeoeur pajoeneun Elias, bari noenoehoeun ka andjeunna, kijeu panoe-hoenna: Noen, piwarangan Allah! ^g moegi pati simkoering saréng pati ijeu abdi-abdi gamparan noe lima poeloeh dipikaadjen koe salira gamparan. 'Lérés, ^h tadi toeroen seuneu ti langit, ngaléboer eta doewa kapala njékél lima poeloeh noe ti heula, saréng djeung batoerna noe lima-lima poeloeh teja; doepi ajeuna pati simkoering moegi dipikaadjen koe ⁱ salira gamparan! 'Ngalahir Malaikat Pangeran ka Elias: Geura toeroen, miloe djeung eta; montong dipikasjeun. Neut indit, toeloj loengsoer, miloe djeung ^j eta, marék ka radja. 'Geus kitoe ngalahir ka radja: Kijeu timbalan Pangeran: Sapedah maneh nitahan djalma, baris nanja ka Baal-Séboeh, aallahan

Ekrou teja, naha karab taja Allah di
Israil, baris nanja ka pangandikana?
koe sabab eta, maneh moal toeroen deui
tina pangheesan, noe geus dioenggahan
17 koe maneh; geus pasti pipacheun. 'Tidi-
nja radja teh maot; geus boekti pangandika
Pangeran, noe dilahirkeun koe Elias
teja. * Ari Joram noe djadi radja, ngaganti
Ahasia, mēnēran kadoewa taenuna
Joram poetra Josapat teja djoemēnēng
radja Joeda; karana Ahasia teu kagoe-
18 ngan poetra lalaki. - 'Ari tjarita Ahasia
saliyan ti eta, sakoer lalampahanana,
saénjana kaoengélkeun dina kitab babad
para radja Israil. a Ibr. 11: 38. b Ibr. 9: 34.
c 1 Sam. 26: 21. d p. 3: 1.

PASAL 2.

Ari geus kitoe, mangsa Pangeran kērsa
Anjandak Elias ka sawarga, djalan
angin riboet, bral Elias angkat ti Gil-
gal, diiring koe Elisa. 'Tidinja Elias ngalahir
ka Elisa: Maneh tjitjing bae di dijeu;
karana kami koe Pangeran dipiwarang
ka Bet-El. Ari wangsoelan Elisa:
* Dēmi djoemēnēnging Pangeran, sarēng
dēmi djoemēnēnging njawa andjeun!
hamo andjeun koe simkoering ditilar.
3 Seug laladjēng bae ka Bet-El. 'Toeloej
moerid nabi-nabi noe araja di Bet-El
pada boedal ka Elisa, sarta nararos ka
andjeunna: Koemaha andjeun geus oeni-
nga, jen djoeragan andjeun poē ijeu koe
Pangeran bade ditjandak ti sirah andjeun?
Walonanana: Kaoela ge njaho,
4 rarepeh bae. 'Tidinja Elias ngalahir deui
ka andjeunna: Eh Elisa! maneh tjitjing
bae di dijeu; karana kami koe Pange-
ran dipiwarang ka Jēriho. Ari wang-
soelanana: Dēmi djoemēnēnging Pange-
ran, sarēng dēmi djoemēnēnging njawa
andjeun! hamo andjeun koe simkoering
ditilar. Geus kitoe saroemping ka Jē-
5 riho. 'Toeloej moerid nabi-nabi noe
araja di Jēriho pada njampeurkeun ka
Elisa, sarta nararos ka andjeunna: Koe-
maha andjeun geus oeninga, jen djoeragan
andjeun poē ijeu koe Pangeran bade
ditjandak ti sirah andjeun? Walonana:
Kaoela ge njaho, rarepeh bae.
6 'Tidinja Elias ngalahir deui ka Elisa:
Maneh tjitjing bae di dijeu; karana kami
koe Pangeran dipiwarang ka tji Jordan.
Ari wangsoelanana: Dēmi djoemēnēnging

Pangeran, sarēng dēmi djoemēnēnging
njawa andjeun! hamo andjeun koe sim-
koering ditilar. Seug laladjēng bae pa-
7 doedoewaan. 'Aja lima poeloh djalma,
kaasoep moerid nabi-nabi, laleumpang,
heug narangtoeng pabēnēran, ti kadja-
oehan; ari andjeunna doewaan ngara-
8 dēg sisi tji Jordan. 'Tidinja Elias njan-
dak haroedoemna, digoeloeng, pek di-
peupeuhkeun kana tjai; b toeloej tjai teh
njingraj ka dijeu ka ditoe; seug doewaan
9 teh mareuntas di noo saft. 'Dēmi geus
kitoe, barang geus mareuntas, pok Elias
ngalahir ka Elisa: Geura menta, hajang
dikoemahakeun koe kami samemeh kami
ditjandak ti maneh? Ari pihatoer Elisa:
Moegi-moegi simkoering meunang roh
10 andjeun doewa bagian. 'Lahirna Elias:
Maneh menta noe hese; oepanna kami
koe maneh katendjo ditjandak ti maneh,
tangtoe tinēkanan ka maneh kitoe; oe-
panna banteu mah, moal tinēkanan.
11 'Dēmi geus kitoe, sabot tonggoy arang-
katna, bari sasaoeran, doemadakan, c aja
kareta seuneu djeung koeda seunen, mi-
sahkeun andjeunna doewaan; seg Elias
moenggah ka sawarga, djalan angin ri-
12 boet. 'Ari koe Elisa katingali, sarta
njambat: d Ama! ama! kareta Israil sa-
rēng baladna noe toempak koeda! e Lēs
teu katingali deui. Kēk Elisa njēkēl pa-
nganggo pribadi, disosoek djadi doewa.
13 'Tidinja Elisa ngadjoengdjoengkeun ha-
roedoem Elias, anoe ragrag ti andjeunna,
bari seug moelih. Toeloej ngadēg di sisi
14 tji Jordan. 'Gantjanga njandak haroe-
doem Elias, anoe ragrag ti andjeunna
teja, pek dipeupeuhkeun kana tjai, bari
njaoer: Di mana Pangeran, Allah Elias?
Kakara andjeunna meupeuh kana tjai,
heg tjai teh njingraj ka dijeu ka ditoe;
15 toeloej Elisa meuntas. 'Barang andjeun-
na katendjo koe moerid nabi-nabi noe
araja di Jēriho, pabēnēran teja, pok nga-
romong: Roh Elias linggih di Elisa.
Gantjang daratang, mapagkeun andjeun-
na; seug pada soedjoed ka andjeunna,
16 kana taneuh. 'Pok malibatoer ka an-
djeunna: Noen, di abdi gamparan aja
lima poeloh batoer, djalma digdjaja;
sina laleumpang, nejang andjeunna
andjeun; f palangsijang andjeunna di-
tjandak koe Roh Pangeran, diragragkeun
ka sahidji goenoeng atawa ka sahidji

lëbak. Dëmi lahiranana: Oelah waka
 17 nitah. 'Tatapi eta pada ngenkeuhan ka
 andjeunna datang ka djengkeln; ahirna
 ngalahir: Heg bac nitah. Seug eta ni-
 taban lima poeloeh djalma, sarta nare-
 jangan meunang tiloe poë, wëleh teu
 18 kapanggih. 'Toeloëj baralik deui ka an-
 djeunna, da andjeunna keur tjalik kenel
 di Jëriho; ari lahiranana ka darinja:
 Mapan tjarek kami oge ka maraneh:
 Oelah waka luleumpang. a 2 Sam. 15: 21.

b Jos. 3: 16, 17. c p. 0: 17. d p. 13: 14. e 1 Moesa
 6: 21. f 1 Radj. 18: 12.

19 Ari oerang nagara eta malihatoer ka
 Elisa: Salërëna, ngeunah tjitjing di
 nagara ijeu, sakoemaha katingali koo
 djoeragan; nanging tjaina awon, sarëng
 20 ijeu tanah watékna matak oedoel. 'La-
 hiranana: Kami pangnjokotkeun hidji
 piring weuteuh, sarta eusian koe oejah.
 21 Seug disanggakeun ka andjeunna. 'Toe-
 loej andjeunna ka loewar kana sirah
 eta tjai; a heg oejah teh dipitjeun ka
 dinja, bari ngalahir: Kijeu timbalan Pa-
 ngeran: Kami geus ngahadekeun ijeu
 tjai; ka-hareupna moal matak deui paeh
 22 atawa matak oedoel. 'Seug tjai teh
 hade, tépi ka mangsa ajeuna; geus boekti
 lahiran Elisa, noe dilahirkeun teja.

a 2 Moesa 15: 25.

23 Geus kitoe Elisa ti dinja angkat a
 ka Bet-El. Dëmi keur andjeunna nandjak
 di djalan, aja baroedak leutik ka loewar
 ti eta nagara, pada ngahinakeun ka
 andjeunna; aromongna ka andjeunna:
 Eh goendoel! geura nandjak; eh goen-
 24 doel! geura nandjak. 'Toeloëj andjeunna
 ngareret ka toekang; ana ningali eta,
 seug disarapa, mawa padjénëngan Pa-
 ngeran. Djol b aja doewa biroewang
 bidjil ti leuweung, pek njasaak opat
 poeloeh doewa baroedak sabatoer eta.
 25 'Ari ti dinja Elisa angkat c ka goenoeng
 Karmel, sarta ti dinja moelib ka Sa-
 maria. a 1 Radj. 12: 29. b 3 Moesa 26: 22. c p. 4: 25.

PASAL 3.

Ari a Joram poetra Ahab djadi radja
 anjangking Israil di Samaria teh mē-
 nëran kadalapan-wëlas taoenna Josapat
 teja djoemënéng radja Joeda, sarta nga-
 2 radjaanana teh doewa wëlas taoen. Dëmi
 Joram teh milampah noe goreng di
 pajoeneun Pangeran, ngan lain tjara

iboe-ramana; karana Joram njingkir-
 keun b tihang Baal, beunang ngadamël
 3 ramana. 'Parandeno andjeunna ngara-
 pétan c kana dosa Jarobam poetra Nē-
 bat, noe ngadosakeun Israil teja; han-
 teu njingkah ti dinja. a p. 1: 17.

b 1 Radj. 16: 32. c 1 Radj. 12: 28.

4 Ari Mesa, radja Moab, soegih ingon-
 ingon, a sarta kamistian njanggakeun
 ka radja Israil boeloe sakëti anak domba
 5 djeung sakëti domba lalaki. 'Dëmi geus
 kitoe, sanggeus maot Ahab, b seug radja
 6 Moab moengkir ka radja Israil. 'Mana
 radja Joram dina mangsa eta kërsa
 boedal ti Samaria. Tidinja ngaloris sa-
 7 bala Israil, 'bari toeloëj miwarangan
 ka Josapat, radja Joeda, pihatoerna:
 Radja Moab moengkir ka kaoela; koe-
 maha andjeun kërsa njarëngan kaoela
 ka Moab, bade përang? Ari walonanana:
 c Mangga sëdja njarëngan; mënggahing
 diri kaoela sapërto andjeun, mëngga-
 hing bala kaoela sapërto bala andjeun,
 mënggahing koeda kaoela sapërto koeda
 8 andjeun. 'Seug naros: Oerang piangka-
 teun teh djalan mana? Walonanana:
 9 Djalan tégäl lëga Edom. 'Brul angkat
 radja Israil djeung radja Joeda, d sarta
 radja Edom. Barang geus kaidër lalam-
 pahan toedjoeh poë, hanteu aja tjai
 pikeun wadya-balad sarta pikeun tjo-
 10 tjoëan noe ngariring. 'Misaoer radja
 Israil: Alah! geus poegoeh ijeu tiloe
 radja koe Pangeran disaoer koempoel,
 dek disarelehkeun ka leungeun oerang
 11 Moab. 'Dëmi lahiran Josapat: c Naha
 di dijeu taja nabi Pangeran, geusan
 oerang naros ka Pangeran koe lantaran
 eta? Ngawangsoel mantri radja Israil
 saoréang, pioendjoekna: Soemoehoen, di
 dijeu aja Elisa poetra Sapat, noe tadina
 poerab njitjikeun tjai ka panangan Elias
 12 teja. 'Labiran Josapat: Eta teh kajaan
 pangandika Pangeran. Seug radja Israil,
 djeung Josapat, sarta radja Edom pada
 13 loengsoer ka Elisa. 'Ngalahir Elisa ka
 radja Israil: f Aja përkara naon kaoela
 ka andjeun? geura angkat ka nabi-nabi
 rama andjeun sarta ka nabi-nabi iboe
 andjeun! Ngawalon radja Israil ka
 andjeunna: Oelah kitoe; geus poegoeh
 ijeu tiloe radja koe Pangeran disaoer
 koempoel, dek disarelehkeun ka leu-
 14 ngeun oerang Moab. 'Lahir Elisa: g Dëmi

- djoemēnēnging Pangeran sawadya-balad,
noe diparēk koe kaoela di pajoeneunana!
saēnja-ēnjana, lamoen kaoela teu ngadjoengdjoeng ka Josapat, radja Joeda
mah, andjeun teh koe kaoela moal di
15 tolih, moal dilijeuk-lijeuk atjan. 'Dēmi
ajeuna, kaoela paungalakeun hidji toekang
ngatjapi. Ari geus kitoe, waktōe
toekang ngatjapi teh keur ngatjapi, ^a
seug panangan Pangeran noempangan
16 ka andjeunna. 'Pok ngalahir: Kijeu timbalan
Pangeran: Dina ijeu lēbak geura
17 njijeu lombang masing reja. 'Karana
kijeu timbalan Pangeran: Maraneh moal
ngarasa angin, sarta moal narendjo hoe-
djan, padahal ijeu lēbak ēngke pinoeh
koe tjai, sangkan pada ngarinoem, nja
diri maraneh, djeung ingon-ingon ma-
18 raneh, sarta tjtjoan maraneh. 'Tapi
eta teh koe pangraos Pangeran saeutik
keneh; samalah oerang Moab koe andjeunna
tangtōe diselehekeun ka leu-
19 ngeun maraneh. 'Sarta maraneh koedoe
njabētān sakabeh nagara noe reugreug,
djeung sakabeh nagara noe oentjoel;
ari sakoer kakaian noe hade koe ma-
raneh koedoe ditoewaran, djeung saka-
beh soemoer tjai koe maraneh koedoe
dieroegan, toer sagala lahan noe hade
koe maraneh koedoe digaksak koe batōe.
20 'Dēmi geus kitoe, isoečna, ' wantji
ngoerbankeun koerban kadaharan, doe-
madakan, datang tjai djalān ti Edom,
sarta satanah eta wani pinoeh koe tjai.
^a 2 Sam. 8:2. b p. 1:1. c 1 Radj. 22:4. d 1 Radj.
22:48. e 1 Radj. 22:5. f 2 Sam. 16:10.
g 1 Radj. 17:1. h 1 Radj. 18:46. i 2 Moesa 29:39.
- 21 Barang sakabeh oerang Moab geus
ngadenge bedja, jen eta radja-radja da-
ratang sēdja mērangān ka maraneha-
nana, ngageuwat karoempoel, ti sēmēt
sakoer noe kakara bisa njoren ka-loe-
hoerkeun; toeloēj ngadjaraga di tēpoeng
22 watēs. 'Barang braj isoeκ gantjang ha-
roedang; seug panon-poē bidjil, njorot
kana tjai teja; ari katendjona koe oe-
rang Moab ti pabēnēran, tjai teh sēmoe
23 beureum tjara gētih. 'Pok ngaromong:
Itoe geuning gētih; geus tangtōe radja-
radja teh silih-pēdang, silih-sabēt batōer
pada batōer; ari ajeuna, hajoe, oerang
24 Moab! oerang moro djarahan. 'Ana da-
ratang ka pasanggrahan Israil, gantjang
oerang Israil darangdan, pek njarabētān
ka oerang Moab; boer oerang Moab

kalaboer ti hareupeunana; toeloēj ara-
soep ka tanahna, bari njabētān oerang
25 Moab. 'Ari nagarana koe oerang Israil
ditaloempoerkeun, djeung ka sakoer la-
han noe hade pada maritjeunan batōe,
datang ka parinoehna, sarta sagala soe-
moer tjai diaroerogan, toer sakoer ka-
kaian noe hade ditoewaran; ngan nga-
rikeun batōe nagara Kir-Hareset bae;
heug eta teh dilingkoeng koe toekang
26 ngabandring, sarta ditorogtog. 'Barang
radja Moab geus waspada, jen pōrang
teh koewat, teu kaoentoep koe dirina,
seg njokot toedjoeh ratōes djalma noe
njikēp pēdang, dibawa, sēdja nobros
27 ka radja Edom, tapi teu barisacūn. 'Toe-
loēj radja njokot anakna noe tjjikal,
noe bakal ngaganti djadi radja, ^a pek
dikoerbankeun dina loehoer koeta, di-
djijeu koerban doeroekan; mana Israil
djadi ambēk rosa pisan; toeloēj bae
arindit ti dinja, maroelang ka tanahna.
^a Mik. 6:7.

PASAL 4.

Aja hidji awewe, kaasoep pamadjikan
Amoerid nabi-nabi, sasambat ka Elisa,
kijeu sasambatna: Toewang koering,
poen salaki, maot; ari andjeun teh lang-
koeng oeninga, jen toewang koering teja
ibadah ka Pangeran; doepi ajeuna da-
tang toekang mihoetangkeun, sēdjana
njokot anak koering noe doewa, ^a dek
2 didijeu boedak. 'Lahiran Elisa ka
awewe teh: Hajang dikoemahakeun koe
kami! tjjik, poepoelih ka kami; aja
naon dina imah maneh? Wangsoelanana:
Soemoehoēn, abdi gamparan dina imah
teu gadoeh naon-naon, djabi ti hidji
3 gotji dieusi minjak. 'Lahiranana: Geura
djig, koedoe ngindjeuman wawadahan
ti loewar, ti sakabeh tatangga maneh,
wadah noe karosong; poma oelah saeutik
4 nja ngindjeun. 'Geus kitoe koedoe asoep,
bari peundeutkeun panto satoekangeun
maneh sarta satoekangeun anak maneh;
toeloēj minjak teh tjtjikeun kana eta
sakabeh wawadahan, ari noe pinoeh
5 teundeun. 'Bral awewe teh moelang ti
andjeunna, toeloēj meundeutkeun panto
satoekangeun dirina sarta satoekangeun
anakna; nja eta anak noe ngadeukent-
keun wawadahan ka manehna, sarta
6 manehna noe njtjikeun. 'Ari geus ki-
toe, barang geus parinoeh wawadahan